

evanjelický

vychoď

Na ceste

1,50 € | 45,19 SK | august 2012

Na ceste

GPS. Navigačná pomôcka, ktorú som dlhšiu dobu zaznával, lebo som si myslel, že je to zbytočnosť a rozmazanosť. Po prvýkrát som sa odhodlal použiť tento vynález pred rokom pri ceste do Čiech s myšlienkou: „Som predsa pokrokový človek a nebudem vo využívaní modernej techniky predsa pozadu.“ Možno tam zohrala „malú“ úlohu aj moja ješitnosť, ved' predsa nebudem horší ako iní. Nech už boli motívy akékoľvek, skúsenosť prekonalá očakávania a predsudky.

Som rád, že som spoznal praktickú pomôcku, ktorá mi pomohla dostať sa do cieľa a učil som sa dôverovať hlasu slečny, ktorá ma navigovala a na každú zmenu smeru upozornila.

Cesta je neoddeliteľnou súčasťou života každého jedného z nás, či chceme alebo nie. Na tej ceste, ktorú sme si vybrali, sa rozhodne, ako bude vyzeráť jej finále, keď prebehne cieľovou páskou. „Nejedna cesta sa človeku zdá správnou“, ale ako bude vyzeráť jej koniec? Preto je kľúčové, koho si zvolíme ako sprievodcu a navigátora. Dnešná doba sa vyznačuje množstvom duchovných ciest a prúdov. Ako vedieť, ktorá z ciest je správna, ktorou sa vybrať a koho poslúchať? Ľudia si pod tlakom konzumnej spoločnosti vyberajú ľahšiu cestu najmenšieho odporu. Filozofiou dnešného sveta, ktorého pánom je „knieža tohto sveta“, je žiť čo najpohodlnejšie a najpríjemnejší život. A tak sa ľudia

preháňajú „po diaľnici“ pôžitkárstva, užívania si života, zábavy, dostatku a počúvajú všetkých tých, ktorí vyhovujú ich potrebám. „Len nás na našej ceste nevyrušujte nejakými kázňami o hriechu, odopieraní, kráčaní po úzkej ceste, križovaní starého človeka. To je už zastarané, dnes sa žije ináč.“

Oproti tomu znejú radikálne slová: „*Ja som cesta, i pravda i život. Nik nepríde k Otcovi, ak len nie skrze mňa.*“ (J 14, 9) Trúfalé slová Pána Ježiša dávajú všetkým, ktorí Ho počúvajú, istotu, že On cestu pozná, lebo ju prešiel. Vie, ako nás viesť, lebo je dokonalý navigátor, ktorý sa nikdy nepomylí, lebo chce a túži, aby náš život sprevádzala radosť a Boží pokoj v srdci, ktorý prevyšuje každý rozum.

Pán Ježiš ale nikdy nepovedal, že cesta, ktorou sám prešiel a na ktorú nás pozýva, bude ľahká a jednoduchá. Naopak, bude ťažká a trnitá, úzka a príliš často pôjde proti prúdu. Ale je jediná správna a vedie „domov“! Upokojujúce na tom je, že sám Boh touto cestou prešiel, pozná každý jej detail, zákutia a riziko. Ale čo je najpodstatnejšie: JE TU! Cez Ducha Svätého nám chce byť sprievodcom. A každý z nás má k dispozícii GPS – Božie slovo. Stačí s vierou otvoriť a hľadať Božiu cestu pre náš život, učiť sa počúvať jemný hlas Ducha Božieho a poslúchať Jeho vedenie.

Čo nám dáva istotu, že cesta, ktorou kráčať a ktorej veríme, je tá správna? Mnohé cesty a prúdy o sebe tvrdia to isté čo kresťanstvo. Ba podávajú to dnešnej konzumnej spoločnosti v oveľa atraktívnejších a pútavejších „obaloch“. Pán Ježiš hovorí: „*Po ovocí ich poznáte.*“ On prišiel vyslobodiť zo žalára, uzdraviť srdce i ducha, pohľadiť, nalomenú trstinu nedolomiť, ale napraviť, dať novú nádej, šancu a hlavne nás prišiel zmieriť so svojím Otcom.

S. Kocka,
farár v Košiciach

/Z OBSAHU

3. – 6. TÉMA MESIACA

Na ceste: Igor Mišina, emeritný biskup

7. SEMFEST

Rozhovor s Igorom Mišinom

8. – 9. REPORTÁŽ

Semfest 2012, Záriečie

10. SEMFEST

Rozhovor s Miroslavom Hvoždardom, farárom vo Vrbovcich

11. ANKETA

12. SEMFEST

Rozhovor s V. Špulákom a M. Husovským

13. SEMFEST

Diskusia s biskupmi

14. – 17. DIALÓG

Viera v pokrok

18. – 19. AKTUÁLNE

Noc kostolov

20. – 21. (NE)CELEBRITA

Michal Svetský

22. – 23. DEKALÓG

VI. Nescudzoloží!

24. MONITOR

25. POSTOJ

Zlá správa o odvolaní arcibiskupa Bezáka

26. – 27. FAMÍLIA

Mýtus zvaný „ten pravý“

28. PRÍBEH

Slavomír Kušnír: Farizej alebo publikán?

29. KNIHA

Pavol Rankov: Matky

30. – 32. ZO SVETA

Prenasledovaní kresťania

33. FILM

Nedotknuteľní

34. KORENE PRI VODE

35. SEMFEST

Kerygma, hudobná skupina

Milodary:

Rodina Čurlíková	10€
Rodina Kolesárová	20€
Agata Božíková	40€
Katarína Foltová	10€

© Východný dištrikt ECAV na Slovensku, Prešov, 2010
Ročník: 3/2012 (Vychádza mesačne)

Šéfredaktorka: Emília Mihočová-Kmecová
Tel. – šéfredaktor: 0905/805 910
e-mail: sefredaktor@evychod.sk, redakcia@evychod.sk, listy@evychod.sk (reakcie čitateľov)

Adresa redakcie:
Biskupský úrad Východného dištriktu
Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku
Hlavná 137, poštový styk – P. O. BOX 119, 080 01 Prešov
Tel./fax: +421 51/ 772 25 15

Jazyková úprava: Emília Mihočová-Kmecová,
Grafická úprava: Daniel Jurčo
Titulka: Branislav Bielený

Vydavateľ: Východný dištrikt Evanjelickej cirkvi
augsburského vyznania na Slovensku so sídlom
v Prešove, Hlavná 137, 080 01 Prešov

Tlač a distribúcia: Michal Vaško – Vydavateľstvo,
Námestie Kráľovnej pokoja 3, 080 01 Prešov

Predplatné a inzercia: Peter Mihoč – 0918/828 312
email: tajomnik@vychodnydistrikt.sk

Evidenčné číslo: 3956/09
ISSN: 1335-1656
Číslo 8/2012 vyšlo v auguste 2012

Predplatné:
1,50 € x počet mesiacov do konca kalendárneho roka
Bankové spojenie: Tatrabanka
Číslo účtu: 2629039075/1100
Variabilný symbol: 1003

Tlačový milodarový účet:
na podporu vydavateľskej činnosti Evanjelickej východu.
V prípade, že by ste chceli podporiť vydávanie časopisu,
môžete finančné príspevky zasielať na účet:

Číslo účtu: 96293513/0900 Slovenská sporiteľňa
Variabilný symbol: 1002
Správa pre prijímateľa: (meno a priezvisko darcu)

Na ceste Semfest

5. – 8. júl 2012,
Záriečie

Sme na ceste. Rozídeme sa do sveta. Pán Boh nás vyzýva, aby sme na tejto ceste aj hovorili, svedčili o Pánovi Ježišovi, o tom, ako sme Ho poznali a čo pri nás a v našom živote vykonal. A aj my dostaneme od Neho „bonus“ Jeho milosti: „Keď o tomto hovorili, postavil sa On sám medzi nimi a riekol im: Pokoj vám!“ Nech sa tak stane.

*Igor Mišina,
emeritný biskup
Východného dištriktu ECAV na Slovensku*

„A hľa, v ten istý deň išli z nich dvaja do mestečka, vzdialeného od Jeruzalema na šesťdesiat honov, ktoré sa volalo Emauzy. A zhovárali sa o všetkom, čo sa stalo. Ako sa tak zhovárali a navzájom dotazovali, priblížil sa k nim aj sám Ježiš a šiel s nimi. Ale ich oči boli zdržiavané, aby Ho nepoznali. On im povedal: Ó, nerozumní a leniví srdcom veriť všetko, čo hovorili proroci! Či to Kristus nemusel pretrpieť a (tak) vojsť do svojej slávy? Potom počnúc od Mojžiša a všetkých prorokov, vykladal im v Písmach všetko, čo bolo o Ňom. Vtom sa priblížili k mestečku, do ktorého šli, a On sa tváril, že ide ďalej. Ale zdržiavali Ho: Zostaň s nami, lebo sa zvečerieva a deň sa už nachýlil. Vošiel teda, aby zostal s nimi. A keď stoloval s nimi, vzal chlieb, dobrorečil, lámal a podával im. Tu sa im otvorili oči a poznali Ho. Ale On im zmizol. I povedali si: Či nehorelo v nás srdce, keď nám hovoril cestou a vysvetľoval Písma? A vstali v tú hodinu, vrátili sa do Jeruzalema a naši zhromaždených jedenástich a tých, čo boli s nimi. Títo hovorili: Vskutku, vstal Pán a ukázal sa Šimonovi. Vyrozprávali aj oni, čo sa stalo na ceste, a ako Ho poznali podľa lámania chleba. Keď o tomto hovorili, postavil sa On sám medzi nimi a riekol im: Pokoj vám!“

(L 24, 13 – 16. 25 – 35)

45 rokov sa v zárieckom cirkevnom zbore stretáva mládež. Začiatky neboli jednodu-

ché. Zápasili sme s ideologickým nepriateľstvom vtedajšej vládnej garnitúry, ale aj s nepochopením členov cirkevného zboru. Ľudia milovali cirkev a Pána Boha:

- žatvu na JRD začínal farár modlitbou;
- branci pred odchodom na vojenčinu prichádzali do kostola ku Večery Pánovej a pre požehnanie;
- na služby Božie vtedy priemerne chodilo nad 800 ľudí;
- keď som v nedeľu ráno šiel dedinou, tak sa skoro zo všetkých domov ozýval spev piesní z Transcscia a potom celá rodina šla na služby Božie;
- na náboženstvo bolo prihlásených nad 90% žiakov; na besiedku chodilo okolo 60 detí a konfirmovaných bývalo každoročne okolo 50 konfirmandov...

Ľudia sa pýtali: Prečo sa má ešte osobitne stretať mládež? Prečo majú spievať iné, než „transcsciovské“ piesne?

Keď mládež zaspievala v kostole prvú pieseň za sprievodu gitary, tak vznikol veľký problém...

Dnes poznávame, že to predsa len bolo potrebné a dobré. A aj záriečania poslúchli radu Gamalielovu: „Preto vám teraz hovorím: Dajte pokoj týmto ľuďom a nechajte ich. Lebo ak je z ľudí táto rada alebo toto dielo, rozpadne sa; ak je však z Boha, nebudete ich môcť zahubiť. Aby sa nedokázalo, že bojujete aj proti Bohu. A POSLÚCHLI HO...“ Nebojovali proti Pánu Bohu, hoci nebolo jednoduché prijať nový spôsob služby mladým! Je to úžasné, lebo dnes máme výsadu vidieť množstvo

mladých ľudí, ktorí sa hlásia k Pánu Bohu: modlia sa a spievajú, aby vládali byť Božími deťmi a aby sa podieľali na budovaní Božieho kráľovstva tu na zemi; v našej krajine. Je to výsada zárieckého cirkevného zboru! Jeden starý muž bol blízko krstiteľnice, keď som krstil malého chlapca. Starcovi, ktorý bol v dedine a cirkevnom zbore veľmi vážený, počas krstu tiekli slzy. Popoludní mi to vysvetlil: „Pán farár, ja som videl tohto chlapca sedieť v kostole na mojom mieste. Keď zomriem, nezostane prázdne!“

Záriečie má výsadu poznať a tešiť sa z toho, že cirkev Pána Ježiša bude žiť, ak my – starci – odovzdáme našim mladým to, čo sme od Pána Boha prijali. Ak im pomôžeme chodiť s Pánom Bohom tak, ako starý otec vedie za ruku svojho vnuka. Jeho útlu ručičku raz pustí, no ona sa raz premení na ruku, ktorá bude konať skutky Božie! Tá ručička raz bude budovať kráľovstvo Božie medzi nami.

Počas troch dní sme na *Semfeste* počúvali posolstvo Božieho slova. Každý deň nám znelo na tému: NA CESTE. Sme na ceste – žijeme. Možno si to ani neuvedomujeme, ale je pravda, že:

- sme na ceste k Pánu Bohu;
- sme na ceste s Pánom Bohom;
- sme často, žiaľ, aj na ceste od Pána Boha.

A dnes máme počuť výzvu: *Chod' – ži – s Pánom Bohom!*

A to všetko počúvame z príbehu dvoch emauzských učeníkov. Kleofáš a s ním nemenovaný učenik (každý si tam môže doplniť svoje meno) prežili najprv:

1. Sklamanie

Obaja patrili k širšiemu okruhu učeníkov. S pobožnosťou to naozaj – tak ako mnohí z nás – nepreháňali. A predsa im Pán Ježiš chýbal... Oni, podobne ako my, možno iba v podvedomí cítili, že On vykúpi Izrael... Možno nevyslovili, že to tak má byť, ale čakali na to... Túžili po tom. Na ceste z Jeruzalema do Emauz svoje sklamanie konečne aj vyslovili:

„Odpovedali Mu: Čo sa stalo s Ježišom Nazaretským, ktorý bol muž prorok, mocný v skutkoch a slovách pred Bohom a pred všetkým ľudom, ako Ho veľkňazi a naši poprední mužovia dali odsúdiť na smrť a ukrižovať. A my sme dúfali, že On vykúpi Izrael, ale dnes je už tretí deň, ako sa to všetko stalo.“ (v. 20 – 21)

Sklamanie prežívali napriek tomu, že aj oni sami počuli hovoriť ženy ich osobnú skúsenosť: „A naplnili nás úžasom aj niektoré ženy spomedzi našich, ktoré na svitaní boli pri hrobe, a keď nenašli Jeho telo, prišli a povedali, že sa im aj anjeli zjavili, ktorí hovorili, že žije. I niektorí z našich odišli ku hrobu a našli ho tak, ako aj ženy povedali, ale Jeho nevideli.“

Ale ako ťažko sa verí tomu, keď ženy i Peter s Jánom – najbližší učeníci Pána Ježiša sami „Jeho (Ježiša) nevideli“... To nič, že sám Pán Ježiš o tom hovoril! To nič, že o tomto svedčilo Božie slovo! My spolu s týmito učeníkmi potrebujeme čosi iné, niečo, čo by nás zvlášť presvedčilo.

Sklamanie z Pána Boha vždy nasmeruje kroky človeka preč od Pána Ježiša a teda od Neho! Učeníci opúšťajú Jeruzalem a idú do mestačka Emauz. Idú preč z Jeruzalema, o ktorom Pán Boh povedal: „Iba Jeruzalem som si vyvolil, aby tam prebývalo moje meno“ (2. Kronická 6, 6).

Ale Jeruzalem je dôležitý – Božie slovo hovorí: „A videl som sväté mesto, nový Jeruzalem, zostupovať z neba od Boha, pripravený ako nevestu vyzdobenú svojmu ženíchovi. A počul som mohutný hlas od trónu: Ajhľa, stánok Boží s ľuďmi; prebývať bude s nimi a oni budú Jeho ľudom a On, Boh, bude s nimi, zotrie im každú slzu z očí a smrť už viac nebude, ani smútok, ani plač, ani bolesť už viac nebude, lebo prvotné sa pominulo“ (Zjav 21, 2 – 4). To nie je len odísť z Jeruzalema. To nie je len odísť od Pána Boha. Znamená to aj vzdať sa spoločenstva s Pánom Bohom! Tak nám už nikdy nebude mať kto zotrieť slzu z oka, ani zahnať smútok, ani utíšiť náš plač, ani pofúkať boľáčky... Tak sa vzdávame možnosti byť s Pánom Ježišom, lebo On je tam, kde sa dvaja alebo traja stretávajú v Jeho mene...

Pritom sklamanie z Pána Ježiša (Pána Boha) je vlastne len to, že sa nenaplnia naše predstavy o tom, čo by mal On konať.

Vo štvrtkovej téme sme počuli, že Pán Boh je na nás nezávislý! Preto je dôležité poznať Ho. Je dôležité poznať Božie slovo, lebo len z neho poznáme Pána Boha. Emauzskí učeníci nám ukazujú, že Božie slovo síce poznali, ale: „On (Pán Ježiš) im povedal: Ó, nerozumní a leniví srdcom veriť všetko, čo hovorili proroci! Či to Kristus nemusel pretrpieť a (tak) vojsť do svojej slávy? Potom počnúc od Mojžiša a všetkých prorokov, vykladal im v Písmach všetko, čo bolo o ňom.“

Prežívame mnohé sklamania. Svet sa nekrúti tak, ako by sme chceli. Ako by to vyhovovalo nám. Ani tak, ako by to podľa našich najlepších predstáv bolo najlepšie. Ale vedzte, že Pán Boh má nad týmto svetom kontrolu. Pán Boh chce pre každého človeka len to najlepšie. Trauma sklamaných emauzských učeníkov nemusí byť našim životom!

Sklamaní učeníci predsa len prežili radost':

2. Radosť z Božieho slova

Sami sebe sa čudovali: „I povedali si: Či nehorelo v nás srdce, keď nám hovoril cestou a vysvetľoval Písma?“ (v. 32)

Božie slovo je nám dané, aby sme ním žili! Chodiť, žiť s Pánom Ježišom Kristom znamená čítať Božie slovo! „Napísané je: Nie samým chlebom bude človek žiť, ale každým slovom, ktoré vychádza z úst Božích“, povedal Pán Ježiš (Mt 4, 4; Dt 8, 3).

My, evanjelici augsburského vyznania, sme síce podľa mena cirkev Božieho slova. Možno že doma máme Bibliu, Božie slovo! Ale čítame ho? Pán Ježiš musel dotlačiť emauzských učeníkov k Božiemu slovu. Neskôr vyznali, že pri počúvaní Božieho slova v nich „horelo srdce“. Ak máme rozprávať o živote s Pánom Bohom, tak musíme hovoriť o tom, že treba vziať do rúk Božie slovo, Bibliu. Božie slovo sa stalo telom – hovorí

evanjelista Ján. Tým Božím slovom, ktoré sa stalo telom, je Pán Ježiš Kristus! Boží Syn, Spasiteľ! Bez Písma, bez Pána Ježiša, bez poznania Pána Boha to nejde!

Kedysi k nám naši priatelia zo Západu pašovali Božie slovo, Bibliu. Nasadzovali svoju slobodu. Vedeli, aké je Božie slovo pre každého človeka dôležité. Dnes Písmo máme. Ak chcete, aby vaše srdce horelo, ak chcete, aby ste žili s Pánom Bohom, čítajte ho a nebudte leniví veriť všetkému, čo Božie slovo hovorí. Žite, žime, prosím, Božím slovom!

3. Návrat do spoločenstva

Emauzskí učeníci sa vrátili do spoločenstva v Jeruzaleme. Viem, že mnohí z nás máme výhrady voči dnešnému spoločenstvu veriacich ľudí v evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku. Možno sa nám zdá, že tu nie je Boží Duch; možno máme výhrady voči vekovému zloženiu; možno nesúhlasíme s konkrétnym spoločenstvom cirkevného zboru a jeho životom, alebo životom jeho jednotlivcov a možno aj vrcholového vedenia zboru, či cirkvi... Ale Pán Ježiš je prítomný v spoločenstve: „Lebo kde sa dvaja alebo traja zhromaždili v mojom mene, tam som medzi nimi.“ (Mt 18, 20) Toto emauzskí učeníci vedeli a tak sa rýchlo vrátili z Emauz do Jeruzalema (skoro 12 km). Vrátili sa do spoločenstva veriacich ľudí. A tam – medzi ľuďmi, ktorým predtým neverili, sa im aj zjavil vzkriesený, živý Pán Ježiš Kristus!

Takto je to aj dnes. Pán Ježiš Kristus je prítomný v spoločenstve! Pán Ježiš je prítomný v cirkvi. Aj v našej cirkvi! Určite!

4. Znamenie: Lámanie chleba

Pána Ježiša učeníci poznali podľa lámania chleba.

Buď spokojný so Mnou, vo Mne

Každý z nás túži úplne odovzdať seba samého niekomu, túži mať hlboký úprimný vzťah s niekým a byť milovaný úplne a výnimočne. Ale Boh svojim deťom hovorí: Nie, pokiaľ nebudeš spokojný a naplnený tým, že si milovaný mnou samým, kým nebudeš spokojný s tým, že dávaš sám seba samého úplne a bezvýhradne Mne a nebudeš mať intenzívny osobný a jedinečný vzťah so Mnou samým.

Až keď budeš objavovať, že iba vo mne môžeš nájsť svoj pokoj a uspokojenie, budeš schopný krásneho ľudského vzťahu, ktorý som pre teba pripravil.

Nikdy nebudeš plne zjednotený s niekým iným, kým nebudeš zjednotený so mnou samým.

Chcem, aby si prestal vymýšľať plány, prestal s priateľmi a dovolil mi dať ti ten najvzrušujúcejší plán, aký existuje, ten, ktorý si nevieš ani predstaviť.

Prosím dovoľ mi priniesť ho pre teba. Len zotrvať v pozorovaní Mňa a očakávaní tých najúžasnejších vecí. A zažívaj uspokojenie, ktorým som JA! Naslúchaj a počúvaj veci, ktoré ti hovorím JA.

A čakaj. To je všetko.

Nebuď úzkostlivý, nestrachuj a nestaraj sa.

Nepozerať na veci, ktoré si myslíš, že chceš; len vzhliadaj ku Mne, lebo možno premeškáš, čo ti chcem ukázať.

A potom, keď budeš pripravený, prekvapím ťa s láskou, ktorá bude omnoho úžasnejšia, ako si kedykoľvek mohol a vedel snívať.

Keď budeš pripravený ty a keď bude pripravený človek pre teba, keď vy dvaja budete spokojní vo Mne. Drahý môj, chcem, aby si mal v živote tú najlepšiu, najskvelejšiu a najzáračnejšiu lásku, chcem aby si vo svojom vzťahu mohol vidieť obraz vzťahu Mňa k tebe. Chcem aby si sa tešil z nekonečného spojenia lásky, krásy a jednoty, ktoré ti ponúkam vo Mne.

Vedz, že ťa milujem, absolútne.

Ja som Boh.

Ver mi, nestrachuj sa a buď spokojný vo Mne.

Preklad z angličtiny: Anna Bakalárová

Podľa čoho môžeme my poznať Pána Ježiša, ktorý je medzi nami? Podľa zázrakov, uzdravovania? Podľa vytrženia, či nadšenia? Podľa toho, že sa dobre cítime?

Kleofáš so svojim priateľom poznali Pána Ježiša podľa lámania chleba: „... Ho poznali podľa lámania chleba“ (v. 35). Pán Ježiš sa svojim učeníkom vždy dáva tak, že obeťoval svoj život za každého človeka. „Veď Kristus, keď sme ešte boli slabí, v určený čas umrel za bezbožných. Lebo za spravodlivého sotvako umrie, aj keď sa za dobrého azda niekto umrieť odhodlá. Ale Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus umrel za nás, keď sme boli ešte hriešni.“ (R 5, 6 – 8)

Emauzskí učeníci boli prichytení pri svojom zlyhaní, lebo odchádzali zo spoločenstva učeníkov, neverili Božiemu slovu, boli „nerozumní a leniví veriť“ a ešte to všetko ospravedľovali a vyhovárali sa na to, že „Jeho nevideli“. Podobáme sa im „ako cez kopirák“ ... Koľko výhovoriek zaznie len preto, aby sme sa ukázali, že sme dobrí, nevinní, alebo že máme mnoho dôvodov na to, aby sme sa chovali tak, ako sa chováme. Pravda je, že aj o nás platí, že sme: „nerozumní a leniví veriť všetko, čo hovorili proroci“.

Ale podobne ako učeníkov idúcich do Emauz, aj nás zastavuje Pán Ježiš a chce nám všetko odpustiť, chce sa nám dať poznať tak, že nám udelí milosť. Pamätajme, že Pána Ježiša najbezpečnejšie poznáme podľa obete, ktorú za nás priniesol na gogotskom kríži! To je Pán Ježiš, ktorý aj tebe, aj v tejto cirkvi, každého dňa hriechy štedro odpúšťa – ako hovorí Dr. Martin Luther vo vysvetlení 3. článku Viery všeobecnej kresťanskej.

Ak máme chodiť s Pánom Bohom, tak nám treba spolu s emauzskými učeníkmi prosiť: „Zostaň s nami, lebo sa zvečerieva a deň sa už náchýlil.“ A naplnia sa pri nás aj tie ďalšie dve veci: „Vošiel teda, aby zostal s nimi“ a „... a keď stoloval s nimi, vzal chlieb, dobrorečil, lámal a podával im. Tu sa im otvorili oči a poznali Ho“. Takto sa aj pri nás

v každodennom živote stane skutočnosťou život Božieho dieťaťa, ako o ňom hovorí prorok Ozeáš 6, 6: „Lebo lásku chcem, a nie obeť, poznanie Boha viac ako zápaly.“

5. Svedectvo o Ježišovi

A konečne – emauzskí učeníci svedčili o tom, že Pán Ježiš žije!

Po návrate do Jeruzalema a vyhľadani učeníkov a tých, ktorí boli s nimi, počuli: „Vskutku, vstal Pán a ukázal sa Šimonovi.“ Na toto svedectvo mohli aj oni dvaja reagovať: „Vyrozpárali aj oni, čo sa stalo na ceste, a ako Ho poznali podľa lámania chleba.“

Keď sme na ceste s Pánom Bohom, je našou povinnosťou hovoriť o vzkriesenom, živom a žijúcom Pánovi Ježišovi. Vedeli o tom hovoriť učeníci Pána Ježiša. Toto svedectvo šírili horliví kresťania v celom svojom okolí. Hovorili o tom naši otcovia a mamy vždy, keď sa modlili, keď poučovali svoje ratolesťi o potrebe veriť v Pána Boha, vtedy, keď spievali a robili podľa Božieho slova a aj vtedy, keď odmietali konať a hovoriť proti Pánu Bohu. Spomeňte si na to. A preto aj dostali „bonus“: „Keď o tomto hovorili, postavil sa On sám medzi nimi a riekol im: Pokoj vám!“

Najhoršie je, že sme poslúchli nepriateľov cirkvi a Pána Boha, keď sme zmĺkli a prestali svedčiť, že Pán Ježiš žije. Už o tom nechcú hovoriť ani starí rodičia vnúčatám... To je tragédia, lebo im berieme príležitosť stretnúť sa so vzkrieseným Záchrancom ľudstva a človeka.

Sme na ceste. Rozídeme sa do sveta. Pán Boh nás vyzýva, aby sme na tejto ceste aj hovorili, svedčili o Pánovi Ježišovi, o tom, ako sme Ho poznali a čo pri nás a v našom živote vykonal. A aj my dostaneme od Neho „bonus“ Jeho milosti: „Keď o tomto hovorili, postavil sa On sám medzi nimi a riekol im: Pokoj vám!“ Nech sa tak stane. Amen

Igor Mišina,
emeritný biskup Východného distriktu
Kázeň na službách Božích, SemFest,
Záriečie, 8. júl 2012

Záriečie otvorilo mládeži dvere

Igor Mišina, emeritný biskup:

Je úžasné, keď mladí ľudia môžu prežívať svoju mladosť, svoje rozhodovanie a prvé kroky v Božej prítomnosti, pred Božou tvárou a môžu čakať Božie požehnanie.

Celý život smelo vyznával Pána Boha ako svojho Spasiteľa, otvorene hlásal evanjelium aj počas komunizmu. Detstvo strávil ako syn evanjelického farára v Záriečí, kde sa pravidelne koná Semfest. Po rokoch tu odsľúžil v záverečný deň festivalu slávnostné služby Božie, už ako emeritný biskup.

SEM: Vaše detstvo sa spája so Záriečím. Ako si spomínate na toto obdobie?

I. Mišina: Prišli sme sem v roku 1958, 20. mája. Po nejakom čase, v roku 1967 tu vznikla mládež. Väčší rozmach nastal v roku 1968, keď v Záriečí boli mládežníci z Bratislavy. V tom čase tu bol živý cirkevný zbor. Na Vianoce sa zišlo v malom záriečskom kostole okolo 1 500 ľudí. Každá činnosť sa začínala modlitbou, veľa sa spievalo z Transoscia. Národ tu vždy bol, aj je spevavý.

SEM: Aká bola vtedajšia mládež?

I. Mišina: Stretávanie mládeže sa dost ťažko prijímalo, pretože mladí majú svoje špecifiká. Dnes prežívam aj ja určité veci, ktoré vtedy prežívali starší zo zboru. Ani mne sa všetko nepáči a všetko mi nevyhovuje. Zvlášť, keď ma už niekedy boľia uši z kapely (smiech). Ľudia tu boli spočiatku aj pobúrení. Ale nakoniec, niektorí možno aj so zatŕpnutými zubami, to začali prijímať a teraz ich vnúťatá a možno aj pravnúťatá pracujú v mládeži a mohlo sa to tu všetko rozvinúť. Je tu zázemie pre Semfest. Mám tu kopec spolužiakov a známych a tí mi počas týchto dní hovorili, aké je dobré, že sa tu deje niečo takéto. Tak som im pripomenul, aké to bolo v minulosti a že sa teším, že zmenili svoj názor a snažia sa o to, aby terajšia mládež vyrastala v Božej prítomnosti, s Božím požehnaním a odovzdávajú tak odkaz veriacich ľudí svojim deťom a vnúťatám.

SEM: Počas služieb Božích ste si jednu mládežnícku pieseň pospevovali spolu s kapelou. Vyzerá to tak, že k mládeži máte naozaj blízky vzťah.

I. Mišina: Samozrejme, veď aj omladnem (smiech). Stále pracujem s mládežou, aj tu mám skupinku mladých, ktorých sa v zbere snažíme priviesť k Pánu Bohu. (Igor Mišina je v súčasnosti námestným farárom v Háji, pozn. red.) Je úžasné, keď mladí ľudia môžu prežívať svoju mladosť, svoje rozhodovanie a prvé kroky v Božej prítomnosti, pred Božou tvárou a môžu čakať Božie požehnanie.

SEM: Veľa farárov rieši otázku, ako skĺbiť život mládeže so životom starších v zbere. Čo by ste odporučili tým z nich, ktorí nechcú, aby mladí odchádzali, ale na druhej strane nechcú poburovať starších?

I. Mišina: Musia mladých ľudí veľmi milovať. Nesmú zabúdať na to, že aj oni boli mladí, že aj im pomohlo, keď ich niekto oslovil. To je to, čo sa týka farárov. Veľmi nám pomáha aj nový spevník. Viete, keď sa spievalo z Transoscia a klasické služby Božie trvali dve a pol hodiny, lebo sa tak pomaly spievalo, potom bolo ťažké, keď zaznela gitara a spievalo sa „svižnejšie do tanca“. Takže v tomto smere pomáha spevník a svižnejšie spievanie. A potom to treba aj ľuďom vysvetliť – či chcú, aby ich vnúci prichádzali do kostola. Ak chcú, tak sa na to treba pripraviť a vyjsť im v ústrety. Ak nechcú, tak nie. Ale občas chcú. Zase mladým ľuďom treba pripomenúť, čo všetko urobili starší ľudia z lásky k Pánu Bohu. A iba vďaka ich práci, obetavosti, modlitbám a vernosti je zachované to, čo máme.

SEM: Číže by mala byť úcta z oboch strán...

I. Mišina: Určite. Nakoniec, doma mnohí vedia prijať výmysly mladých a často aj ich „kotrmelce“ a tak to treba aj v cirkvi. My sme predsa jedna rodina.

SEM: Ako ste vnímali atmosféru na Semfeste? V čom vidíte jeho prínos?

I. Mišina: My sme s mojim bratom Borisom snívajú o takomto niečom pred dvadsiatimi rokmi a nenašli sme zázemie. Takže som až pyšný na tento zbor a som mu vďačný. Ako to všetko prijali a umožnili, aby sa festival udial v ich priestoroch. Atmosféra je fajn, ale musí byť aj kritika, aby bolo čo vylepšovať. Mrzela ma jedna vec. Napriek tomu, že tu boli kvalitné semináre, stretával som decká pri hrách, v stanoch. Nevyužívali ten čas, ktorý bol daný a ani možnosť, ktorú nám Pán Boh dal. V tomto ešte majú organizátori čo robiť. No ale aspoň sa nebudú nudiť (smiech).

Evanjelický cirkevný zbor v Záriečí patrí do Turčianskeho seniorátu, ktorý je súčasťou Východného dištriktu. Okrem matkocirkvi Záriečie tvorí cirkevný zbor šesť filiálok (Zbora, Mestečko, Vydrná, Lúky, Lysá pod Makytou, Dubková). V zbere, ktorý má cca 1 800 členov, sa stretáva mládež, dorast a deti. Pri zbere pôsobí hudobná skupina *Prečo nie?* (www.preconie.eu), spevokol a mužský spevácky zbor. Viac ako desať rokov vychádza zborový časopis *Záriecke zvony*. Voľnočasovým aktivitám pre mladých sa venuje občianske združenie LA-VI-NA. V súčasnosti je zborovým farárom v Záriečí Miroslav Eštok.

Miroslav Valiko

NA CESTE - Semfest 2012

5. – 8. júl, Záriečie

Pri vstupe som do rúk dostala bulletin, ktorý v úvode vítal semfestákov týmito slovami: „V Tvojom živote je veľa možných smerov a ciest. Sú cesty priame a jasné, no sú i kľukaté, plné otázok. Život, večnosť, vzťahy, priatelia, rodina, lásky, Boh. To sú veci, v ktorých sa mnohokrát ťažko orientujeme. A vtedy je dobrá rada na nezaplatenie. A možno si už z mnohých ciest a krížovatiek vyčerpaný. Čakal si, že to bude iné. A zrazu sa k tebe na ceste pridáva ON. Počúva, čo hovoríš, veľa sa pýta.“

„Fíha, to znie zaujímavé,“ povedala som si a s radosťou som sa začala rozhliadať po záriečskom areáli, kde sa po roku opäť konal festival evanjelickej cirkvi *Semfest*. Stany a hlavné pódium boli nielen dávno rozložené, ale aj zaplnené zvedavcami – deťmi, mládežníkmi, rodinami a staršími, jednoducho tými, ktorí mali smäd po Božom slove, ktorí prišli načerpať novú silu, povzbudenie, zážitky a v neposlednom rade stretnúť sa so svojimi známymi.

Búrka

Takto to vyzeralo, keď moje nohy v piatok prekročili brány záriečskej fary. Po krátkej registrácii som sa chcela rýchlo oboznámiť so všetkými zákutiami farskej záhrady, preto moje kroky viedli najskôr do stanovitého mestečka, kde sme s kamarátmi po krátkom rozmyšľaní rýchlo postavili stan. A akoby Pán Boh čakal len na to, kým ho zazipsujeme, zoslal na zem výdatný dážď, ktorý mi prekazil plán porozhliadnuť sa po ďalších semfestových „stanovištiach“. Dážď sa v priebehu piatich minút zmenil na niekoľkokomínútové hromobitie, blesky a lejak, pred ktorým sa ani tí, čo stáli v najprostrednejšom strede prístrešku, neskryli. „Keď sa chce Hospodin vyšantiť, zošle na zem takýto lejak a potmehúdsky sa usmieva, ako sa človek snaží ukryť,“ napadlo mi a tok myšlienok

pokračoval: „Jedinou útechou počas takýchto búrok je pre mňa Božie zaslúbenie, že druhá potopa sveta už nebude.“ Keď sa lejak zmenil na pokojný dážď, rýchlo som prebehla do kostola, kde sa práve začínalo divadlo o Pilátovej žene. Búrka prehrmela, ale blesky vyhodili poistky na hlavnom pódium, čo si odniesli dve kapely, ktoré mali v sobotu privítať nový deň. Namiesto *Bread and Wine* alebo *Crossroads* sa tak človek mohol započúvať do šumu a vravy prítomných.

Diskusia s biskupmi

Program festivalu prišli v sobotu obohatiť aj exkluzívni hostia – všetci traja biskupi, s ktorými prítomní mohli chvíľu diskutovať o najrôznejších otázkach, čo ich v súvislosti s „vrchnosťami“ trápi. Atmosféra počas diskusie by sa chvíľami dala krájať, veď len málokto má rád otázky na telo. Úspech panelovú diskusiu pretiahol z dvoch na takmer tri hodiny, no ten, kto sa svojej odpovede dočkal včas, sa mohol uberať na ďalší program, napríklad na gitarový či tanečný workshop, na koncert alebo ručné práce. Pre tých, ktorí si momentálne nevedeli vybrať vhodný program, alebo pre vyčerpaných, ktorí potrebovali nábrať nové sily, bol pred farou postavený Relax stan. Komfort pri rozjímaní a počúvaní úryvkov (ktoré vždy niekto predčítaval zo zapožičaných kníh) tu zaručovali veľké i menšie, farebne zladené a úžasne mäkké sedacie vaky.

Prečo cesta?

Ako som v úvode naznačila, tohtoročný *Semfest* mal názov *Na ceste*. Čo konkrétne mal spoločné s cestou? Človek by mal mať určitý cieľ alebo viacero cieľov, ktoré sa snaží dosiahnuť. Či už ide o prácu, vzdelanie, rodinný život alebo priateľstvá, každé rozhodnutie nás niekde posunie. Ako kresťania sme sa rozhodli nasledovať Ježiša, teda si z Neho

v mnohom berieme príklad. Ježiš mal dôverný vzťah s Bohom Otcom, tak aj my sa snažíme tento vzťah udržiavať. O tom, ako sa nám to môže (ne)dať, podrobnejšie rozprával Stano Gurka na hlavnom programe.

S Bohom, či bez Boha?

Vo štvrtok sa dotkol konfrontácie človeka s Bohom. Mnoho východných náboženstiev ponúka hľadanie Božej priazne na ceste, ľudia skúšajú rôzne veci, ako by sa k Bohu dostali, ale jedine kresťanstvo učí o Bohu, ktorý sa vydal na cestu hľadať človeka a priblížiť sa k nemu. Prázdne miesto v srdci každého človeka môže naplniť jedine Hospodin, trojjediný Boh.

V piatok v tejto téme pokračoval a od cesty k Bohu sme sa posunuli k téme, ako je to, keď už po ceste s Bohom kráčať. Učeníci chodili po svojom rozhodnutí stať sa učeníkmi tri roky s Ježišom, zažívali Jeho fyzickú prítomnosť, no napriek tomu nepochopili pravú podstatu vzťahu s Bohom. Bez pochopenia, kým je Ježiš Kristus pre každého osobne, nie je možné byť spasený.

Sobota sa niesla v znamení cesty od Boha. Keď sa učeníci prizerali, ako Ježiša ukrižovali, zdalo sa im, že boj prehral. Boli sklamaní, keď sa udalosti vyvinuli inak, než ako si oni sami predstavovali. Ich vlastné predstavy im nedovolili vidieť Boží plán. Kolkokrát sa to stáva aj nám? Ježišova milosť však siaha tak ďaleko, že aj dnes nás sprevádza na našej ceste sklamaní a znechutenia, ba dokonca nám dáva možnosť porozumieť a vrátiť sa na správnu cestu.

Putovanie učeníkov uzavrel brat farár Igor Mišina (emeritný biskup Východného dištriktu, pozn.) v nedeľnej kázni, v ktorej pripomenul, že každý z nás sa vracia do svojho prostredia. *Semfest* sa končí, ale

naša cesta pokračuje – Boh je na tejto ceste s nami, s tebou a On je Ten, ktorý ti pomôže prekonať každú prekážku aj pokenie, pokiaľ s Ním neprerušíš kontakt.

V priebehu troch dní sa na Semfeste rozprávalo a diskutovalo na seminároch o aktuálnych témach. Bolo z čoho vyberať:

V okolitých štátoch EÚ, ale aj na Slovensku ešte stále pretrvávajú finančná kríza, a hoci ju mnoho ľudí výrazne nepocítuje, stále je veľa tých, ktorí musia dobre rozmýšľať, do čoho sú ochotní svoje peniaze investovať a do čoho nie. Ako správne vnímať peniaze, ako žiť v tej najlepšej ekonomike bez toho, aby sme sa museli sťahovať do zahraničia, vyučoval Karol Verčimák na seminári Čo všetko mi rodičia mali povedať o peniazoch.

Jeden deň na tému financie, na druhý deň o sexualite, konkrétne o tom, prečo niektoré hriechy robíme stále dookola a ako si zachovať, či prečo sa vôbec usilovať o čistotu v sexuálnej oblasti. Seminár o tejto tabuizovanej téme mal názov Čo všetko mi mali rodičia povedať o sexualite. V sobotu sa diskutovalo aj na tému duchovných darov, pretože každý z nás, bez ohľadu na svoj vek, dostal od Boha určité dary. Nie sú určené na zakopanie, ale na to, aby sme ich s radosťou rozvíjali a prispievali nimi do kráľovstva Božieho už tu na zemi.

O tom, ako byť s radosťou v službe rozprával Miroslav Hvozďara. Tému darov, konkrétne Dary Ducha Svätého, o ktorých sa v evanjelickej cirkvi veľa nehovorí (Biblia o nich píše v 1. liste Korintským), priblížil vo štvrtok a v piatok Peter Fabok.

Na seminári Na ceste vo dvojici sa manželka Kaňuchovci podelili so skúsenosťami, ako fungujú Božie princípy pre manželstvo a ako sa im kráča na spoločnej ceste.

Kto sú „tí praví“ a čo (nie) je na ceste „single“ faj, inak povedané, o čakani, hľadani, modlení a „vyberani“ životného partnera viedla seminár Anka Bakalárová.

Vo svete poloprávd a kompromisov sa ťažko rozpoznáva pravda. Falošný ukazovateľ cesty bol seminár o biblických kritériách na rozpoznanie falošných učení a prorociev, boli tu predstavené základné prejavy a uvedené príklady nesprávneho učenia, konkrétne z dvoch oblastí siek a dva príklady z cirkví.

Na tohtoročnom Semfeste sa rozprávalo aj o okultizme a bielej mágii a o ich dosahu na nás cez filmy alebo hudbu, na seminári s názvom Na hrane priepasti. Oba semináre viedol Vladimír Boško. Ako v nás prelomiť bariéru mlčania o tej najúžasnejšej správe – o evanjeliu? Naši rodičia, spolužiaci, známi idú do zahynutia a my sme pri tom a mlčíme.

Inšpirovaný knihou Adamovo mlčenie, rozprával na seminári s názvom Ako povedať to najdôležitejšie, Dušan Maršala.

O špecifikách práce s konfirmandmi sa hovorilo na seminári Na ceste s konfirmandmi, ktorý viedol Michal Findra. O modlitbe a rôznych prístupoch k nej, a tiež o tom, prečo by sme sa mali modliť aj za iných, nie len za seba, sa hovorilo na seminári Mikiho Liptáka s názvom Ako sa modliť za iných.

Ak ste si až teraz uvedomili, že by bolo skvelé prísť na Semfest 2012 a je vám ľúto, že čas sa nedá vrátiť späť, získali ste bohaté ponaučenie do života. A hoci ani my nemáme moc vrátiť čas späť, vďaka Bohu, ľudia vymysleli technológie umožňujúce zaznamenať i prehrať témy a semináre aj späť. Stačí poslať mail na adresu: semfest@semfest.sk a objednať si DVD zo Semfestu 2012 za cenu 4€ (cena vrátane poštovného).

- Boh je na ceste s nami, s tebou a On je Ten, ktorý ti pomôže prekonať každú prekážku aj pokenie.
- Bez pochopenia, kým je Ježiš Kristus pre každého osobne, nie je možné byť spasený.
- Ako kresťania sme sa rozhodli nasledovať Ježiša, teda si z Neho v mnohom berieme príklad.

Miroslav Valko

SEM: Vo vašom zbere v dedinke Vrbovce sa vám podarilo to, o čo sa zrejme snažia všetci farári na Slovensku. Vzpružiť zbor, urobiť návštevu kostola atraktívnou nielen pre starých, ale aj pre mladých.

M. Hvozdžara: Jedine Pán Boh dal svoje požehnanie. Bola to Jeho milosť. Ja som bol len slabý nástroj, ktorý plní úlohu služby. Ale konal Pán Boh. „Bez Jeho požehnaní, márne naše namáhania.“

SEM: Vašu službu sprevádzajú mnohé vtipné situácie. Aký je teda život v cirkvi?

M. Hvozdžara: Život v cirkvi je životom v radosťi a ja si myslím, že sa to má prenášať aj do nášho života. Aj v kostole má prevládať radosť. Ak sa aj stane nejaký trapas, tak to treba riešiť s radosťou a pokojom. Hovoril som, že sme slabí a hriešni ľudia. Nemali by sme si jeden druhému vyčítat chyby. Ja beriem život tak, že Pán Boh nám dáva spoločenstvo v cirkvi na to, aby sme sa o všetko delili. Ako sa píše: „Radujte sa s radujúcimi a plačte s plačúcimi.“

SEM: Mnohí farári majú určité hranice – čo do kostola patrí a čo už nie. Vy ste do kostola dotiahli trúbky a iné hudobné nástroje. Čo by ste odkázali farárom, ktorí sa podobné novoty boja zaviesť a držia sa toho, čo bolo dané a berú to za nemenné?

M. Hvozdžara: Záleží na tom, či je farár otvorený voči týmto novým spôsobom. A novým metódam. Samozrejme, aby sme zostali jednotní, poriadok služieb Božích a liturgia by mali zostať. Ale my si služby Božie môžeme „ochutiť“. Tak ako

Na slovíčko s Miroslavom Hvozdžarom... evanjelickým farárom vo Vrbovciach

Podarilo sa mu to, o čo sa snažia snád' všetci evanjelickí farári. Zo svojho zboru na myjavských kopaniciach urobil vďaka Duchu Svätému pulzujúci a životaschopný systém, v ktorom má každý člen svoje miesto.

napríklad jedlo. Aby nám celé služby Božie „chutili“.

No a farári, ktorí majú problém so svojimi ľuďmi, pre nich len jedna rada: Musia sa s nimi rozprávať, vysvetľovať im, prečo je dôležité, aby sa aj mladí ľudia zapojili do života cirkevného zboru. Lebo je to dôležité. Doba sa mení a slovo Božie musí byť stále aktuálne, aj keď bolo napísané pred mnohými tisícročiami.

SEM: Ako vy ochucujete služby Božie?

M. Hvozdžara: Mojim zámerom je, aby si na službách Božích každý našiel niečo svoje, zaujímavé, pekné, oslovujúce. To môže byť už v samotnom úvode nečakanými vystúpeniami detí, mladých ale aj starších ľudí. Jednoducho niečo, čo nie je bežné na službách Božích. Niečo, pri čom ľudia zbystria pozornosť. Niečo, čo im aj vnútorne niečo prinesie. Nemôže to byť iba akási šou bez hlbšieho významu. Dá sa to sklbiť. Tá radosť, život, živý element aj so všetkým vážnym. Pán Boh nám slúži a používa si nás ako nástroje.

SEM: Podarilo sa vám dotiahnuť do kostola mladých. Pôvodne sa stretávali v krčmách, teraz je tým miestom stretnutí kostol.

M. Hvozdžara: Každý z mladých dostal nejaký dar od Pána Boha. Bolo potrebné, aby som pomohol aj jednotlivcom odkryvať ich dary. Hrávali sme vo veľkom divadle a všimol som si v mladých herecké talenty. Nacvičili sme mnohé hry od Kristíny Royovej, dokonca sme si sami napísali trojhodinové predstavenie *Pomsta* s dobrou evanjelizačnou tematikou. Hrali sme v krojoch, v prostredí kopanic. S predstavením sme pochodili kus Slovenska.

A potom sme ešte hľadali rozličné spôsoby, ako zapojiť všetkých. Mohli robiť nástenky, programy pre deti alebo športové podujatia. Človek túži, aby popri službách Božích bolo niečo, kam deti chodia. Aby si v cirkvi našli svoj druhý domov. Aby slúžili

Bohu tým darom, ktorý od Neho dostali. Samozrejme, nemôžeme mať veľké oči. Nie každý zostane cirkvi verný. Sú ľudia, aj mladí, ktorí v krčmách zostali... Nikdy nebude čas odpočívať. Každý, kto chce pracovať, by mal mať otvorené oči a vidieť, kde treba zabráť.

SEM: Máte v sebe veľkú vnútornú radosť a silu. Aký je váš recept?

M. Hvozdžara: Ďakujem za povzbudenie. Recept by som asi nevedel dať, ale možno sú to moje osobné životné skúsenosti.

Po prvé, ťažko som sa dostal na teológiu, pretože som bol syn farára. Bolí mnohé momenty, kedy som si myslel, že z farárstva nebude nič a hľadal som iné povolanie, kde by som mohol slúžiť.

Po druhé, bol som vážne chorý. Pánu Bohu som sa vtedy zaviazal, že keď ma vyľieči, tak sa Mu oddám naplno do služby, že sa nebudem ženiť a všetok svoj čas a sily venujem práci. Myslím si, že keď človek prežije vo svojom srdci Boží dotyk, nádheru a Jeho pomoc, ktoré dáva Boh človeku, nedá sa o tom hovoriť bez radosťi. Moja kázeň je moje svedectvo a moje svedectvo je moja kázeň. Keď hovorím o veľkých a radosťných veciach, nemôžem mať smutnú tvár.

SEM: Ako vnímate festival *Semfest*?

M. Hvozdžara: Prednedávnom som o ňom písal do Cirkevných listov, ktoré odoberajú farári. Bol to článok, kde som vyzdvihol *Semfest* ako vynikajúcu a vhodnú aktivitu pre mladých z našej cirkvi. Aj keď možno mnohí kňazi ešte nie sú voči týmto aktivitám otvorení, ja sa o tom nebojím hovoriť. Osobne poznám aj Záriečie a viem, že všetko, čo tu je – či už v zbere alebo na úrovni *Semfestu* – je čisté, zdravé luteránske učenie, ktoré môže mladým ľuďom veľmi pomôcť. Preto „ľudsky povedané“: Držím palce všetkým aktivitám. Mám ruky zložené a modlím sa k Pánu Bohu, aby to mohlo ďalej pokračovať a rozvíjať sa. Aby odtiaľto mohli odchádzať mladí ľudia citiaci, aký krásny je dotyk Božej ruky.

Ján Vahalec

Aktuálne prežívam na ceste s Bohom obdobie plné skúšok a prekážok. Uvedomujem si, že jediná istota v živote je Boh a že som sa rád spoliehal na veci, ktoré sú ako poľná tráva ... sú tu a za chvíľu ich už niet. Bol som šťastný, že mi nič nechýba ... a zrazu, keď mi bolo pár vecí zobraňných, tak som si uvedomil, na koho sa v živote spolieham.

Taktiež ma Boh učí byť zodpovedným vo veciach a vzťahoch s ľuďmi vókol mňa, učí ma ovládať sa v každej situácii, aj keď je dosť zložitá sa kontrolovať a rozprávať sa s ľuďmi v žalmoch a oslavných piesňach.

Takisto ma v poslednej dobe Boh učí milovať ľudí okolo mňa, aj keď mi spôsobili mnoho zlého. Učí ma týmto spôsobom milovať ľudí, potláčať svoje ego a vyvyšovať Krista v živote.

Moja cesta s Bohom je úžasná aj napriek tomu, že v živote prechádzam rôznymi vecami ... ale najpodstatnejšie je, že Boh ma miluje a vedie ... a často aj nesie cez to všetko, čo v živote prežívam. Viem, že je milujúci Otec, ktorý ma nikdy neopustí, aj keď spadnem, aj keď Ho zradím, aj keď Ho zarmútím.

Semfest ma hlavne napomenul v tom, že jedinou mojou úlohou na svete je byť rybárom ľudí.

Jozef Grexa

Pán Ježiš ma na mojej ceste s Ním v posledných týždňoch vytrvalo korí – dáva mi vidieť, že bez Neho naozaj nič nie som. Veľmi Ho vo všetkom potrebujem. Často zostanem zaražený z toho, že až keď vidím najbiednejšie kúsky môjho ja, až vtedy si naplno (tak naozaj NAPLNO) uvedomujem Jeho milosť a lásku, ale aj moc a neobmedzenú vládu. Ale teším sa z toho. Je to dobrá škola. Okrešáva moju náklonnosť myslieť si, že niečo z tých požehnaní, ktoré vo svojom živote a službe prežívam, by nebudaj mohla byť nejaká moja zásluha.

Semfest ma napomenul k radikálnosti. A aj inšpiroval. K tomu, aby som viac bojoval o oheň Ducha vo svojom srdci, chránil si ho, nenechal si ho uhášať. Aby som úplne jednoducho častejšie bral meč – Božie slovo a rástol v boji. Aby som viac skúmal a vo všetkom hľadal tie šľapaje Pána Ježiša, ktoré tak veľmi chcem nasledovať.

Stáva sa mi, že sa mi cesta s Bohom zautomatizuje (modlitba, čítanie Biblie, zdieľanie sa s bratmi a sestrami, služba), že je to skoro ako mŕtve náboženstvo. Niečo, čo už nehýbe mojim srdcom. Niekedy si to ani neuvedomujem. Niekedy ma ubíja ten prízemný boj o povrchné a nepodstatné veci v cirkvi.

Práve vtedy veľmi potrebujem nové výzvy do boja o vášň v mojom vzťahu s Pánom Ježišom, o túžbu byť Mu čistou, čakajúcou nevestou. O túžbu byť čo najpoužiteľnejšou nádobou. Vďaka Bohu, že dáva také výzvy. Vďaka aj za tú na Semfeste.

Kristína Málusová

To miesto, kde ma posunul Semfest, ešte nepoznám – sú to pre mňa úplne nové dimenzie. Samozrejme, mám obavy. Obrazne povedané, stojím v polke kopca, pozerám sa dole za seba a snažím sa zistiť, čo teda bude iné. Ale Pán Boh mi jasne vraví, že odpovede dostanem až cestou na vrchol. Opäť stojím pred Božou výzvou. Či ja, ako Jeho služobníčka, pôjdem ďalej hore a dovoľím Mu ukázať mi veci z väčšej perspektívy alebo zostanem stáť na mieste s výhovorkami o tom, aká som mladá, že nie som pripravená a podobne. Veci, o ktorých mne neprislúcha rozhodovať. Môj rast nemá nič spoločné s tým, ako dlho som kresťanom, pretože mnohí kresťania stagnujú roky na tom istom mieste. Ide skôr o to, ako sa postavím k prekážkam, ktoré mi dáva do cesty On. Môžem ich vidieť ako problémy alebo ako výzvy. Ja ich chcem vidieť vo svojom živote ako výzvy, pri ktorých podrastiem.

Hoci možno ešte neviem pomenovať ten bod, v ktorom sa nachádzam na spoločnom putovaní s Pánom Bohom, je pre mňa práve teraz omnoho dôležitejší postoj, ktorý k tomu zaujmem. Semfest nebol čas, počas ktorého by som hľadala to, čo by som mala robiť – o tom má Boh určite celkom inú predstavu – ale miestom nových rozhodnutí, ktoré postupom času budú odkrývať ďalšie a ďalšie výzvy, otázky a rozhodnutia. K tomuto ma Semfest prinútil: čeliť otázke, či som ochotná vybrať sa do neznáma a prijať to, čo má pre mňa Boh pripravené. Ja som sa vybrala na obrovské dobrodružstvo v rézii toho Najlepšieho a chcem na tejto ceste robiť kroky viery a rásť.

Martina Závodská

Veľakrát si uvedomujeme Božiu prítomnosť, Jeho riadenie a požehnanie. No hoci kráčame s Bohom, pozeráme po cestách, ktoré nás dovedú k našim snom. Je pre nás ťažké vzdať sa vlastných vysnených obrazov budúcnosti a nechať sa iba viesť. A keď príde ten čas a Boh nám ukazuje, aby sme si vybrali medzi našimi túžbami a snami a Jeho plánom, cítíme sa ako zvieratá v klietke. Každý z nás si tým prejde. Každý raz zhodnotí, že je potrebné zmeniť detské sny. A najväčším povzbudením v tej chvíli je spätný pohľad na to, akou cestou nás Pán Boh vedie. Musíme prijať Božiu vôľu. My nevidíme tak ďaleko ako On, ktorý má túžbu dať nám to najlepšie. Tak sa Mu nebojme prihovoriť a nechajme sa viesť.

V poslednom čase som mala problém so svojou službou. Ničím som si nebola istá. Cítila som sa nespokojná so svojou prácou, a preto som potrebovala prísť na konkrétny problém. Áno, kráčala som s Pánom Bohom, hovorila som Mu o všetkom, čo sa v mojom živote dialo. Problém bol v tom, že som Ho nepustila k slovu. Na všetky otázky som si odpovedala sama, na každý problém som našla riešenie z vlastných síl. A On? On sa s vami nebude biť do krvi o pravdu. Len s úsmevom čakal, kým zastanem, aby som sa nadýchla. A tým bol pre mňa Semfest. Novým nadýchnutím na ceste s Pánom. Bol Jeho cieľom. On viedol všetkých organizátorov, každého dobrovoľníka. A viedol aj naše kroky práve tam. Jediným východiskom je teda cesta s Pánom. Pokiaľ kráčame po cestách s Jeho požehnaním, cieľ bude korunovaný úspechom.

Na slovíčko s Vojtěchem Špulákem...

Timotej

Zo severných Čiech na Semfest zavítala skupina Timotej. Napriek tomu, že je známa svojim notorickým meškaním, tento rok urobili výnimku.

SEM: Na Semfeste ste už druhýkrát. Aký máte k nemu vzťah?

V. Špulák: Napriek tomu, že máme „neblahé“ skúsenosti z festivalov, čo sa týka zvukárov, tu je to jednoducho v pohode. Pre vysvetlenie: Máme jednu slabosť, ktorá sa prejavila aj minule. Prišli sme asi 5 minút pred začiatkom nášho koncertu a všetci to prijali s úsmevom. My totiž pravidelne chodíme všade neskoro. A práve toto zvukári nemajú radi. V Česku sme tým už notoricky známi. A tú našu nedochvilnosť prijímajú vždy prekvapivo dobre. Možno aj preto sme dnes konečne prišli včas (smiech).

SEM: V čom sa Semfest podľa vás líši od iných kresťanských festivalov?

V. Špulák: Aby som bol úprimný, vždy sme tu iba chvíľku, preto nie je príliš čas nasať atmosféru. No cítim tu pokoj a pohodu. A čo oceňujem je, že je to tu také „nealkoholické“ (smiech).

SEM: Prečo hráte to, čo hráte? Teda gospel...

V. Špulák: Sme katolíci. Vo viere sme od malička vychovávaní, návšteva kostola bola prirodzenou súčasťou života. A práve u nás v severných Čechách máme jedinú spriaznenú kresťanskú kapelu vzdialenú až 30 kilometrov. Pripadalo nám tiež zaujímavé nehrať len na varhany. No nechceli sme hrať iba obyčajnú hudbu. Aj keď, samozrejme, každý z nás má aj niečo iné okrem tejto kapely, čomu sa hudobne venuje. Brat má cimbalovku, ja zase hrám v rôznych iných kapelách. Ale to je iba hudobné vyžitie.

Ako to už býva zvykom, na Semfeste sa mohol človek zdokonaľiť vo svojich daroch. Vďaka Michalovi Vanickému z Košíc ste mohli lepšie pochopiť život gitary, vďaka Palovi Dankovi zase okúsiť dynamiku hudby v harmónii s telom. No a s mladými klavésákmi sa podielil o skúsenosti Martin Husovský zo skupiny Komajota.

SEM: Ako vnímaš atmosféru na Semfeste?

M. Husovský: Bol som prekvapený bezprostrednosťou a otvorenosťou ľudí, ktorých som mal na workshope. Boli veľmi zlatí. Naozaj tu panuje taká zvláštna, priateľská, pokojná atmosféra, ktorú človek dnes nezažije len tak kdekoľvek. A musím povedať, že v týchto končinách som prvýkrát. Je tu pekné prostredie.

SEM: Navštevuješ často kresťanské festivaly?

M. Husovský: Musím sa priznať, že som sa takto „utrhol“ po dlhej dobe. Skôr je to tým, že keď nemusím, tak nejdem. Je to hlavne kvôli rodine a synčekovi, ktorý nás

Chceli sme hrať s jasným poslanstvom. A tak robíme toto. Človeka to naplňuje.

SEM: Nájdem medzi vami len veriaci hudobníkov?

V. Špulák: Hráme od roku 2006 a zostáva sa nám párkrát menila. Hral s nami napríklad aj jeden neveriaci chalan – bubeník. Ale bolo cítiť, že ho to nenaplnilo. Hovorili sme si, že možno cez nás spozná Boha... No na druhej strane nemôžem tvrdiť, že ho to nikam neposunulo. Dozvedel sa zopár zaujímavých vecí o Bohu. No potom sme sa s ním rozlúčili.

SEM: Aké sú vaše vízie a plány?

V. Špulák: Určite by bolo dobré dostať z nášho zvukára nahrávky pre naše CD. Už ho totiž máme natočené, no treba ešte urobiť korekcie. Prvé CD nám vyšlo v roku 2009, toto bude druhé v poradí.

SEM: Čo všetko už máte za sebou?

V. Špulák: Hrávame na rôznych festivaloch – menších aj väčších – v Českej republike. No hrali sme už napríklad aj na *Campfeste*. V poslednej dobe vystupujeme aj na narodeninových oslavách, čo je vždy príjemné. Stretnú sa tam rôzni ľudia. Niektorí už aj posilnení alkoholom. No práve títo neveriaci ľudia môžu citlivejšie vnímať skladby, ktoré hráme. Často si ich síce na druhý deň už nepamätajú, no myslím, že hudba sa ich môže dotknúť iným spôsobom, môžu nad tým inak uvažovať, opadnúť z nich rôzne bariéry.

SEM: Čo je to hlavné, čo chcete svojim poslucháčom odovzdať?

V. Špulák: Chceme im ukázať, že Boh môže byť oporou a zároveň i to, že človek, ktorý chodí do kostola, môže byť „normálny“.

naozaj nevidí často. Je to preto, že obaja s Veronikou máme „cirkusantské zamestnanie“, takže keď môžem, radšej som doma s rodinkou. Ale vzhľadom k tomu, že sa Veronike začali divadelné prázdniny, po týždni som musel na chvíľu vypadnúť, keďže už doma nastávala ponorka (smiech).

SEM: Ako si prijal pozvanie na Semfest?

M. Husovský: Som veriaci človek a nerobí mi problém priznať to, v živote ani vo svete. Vážim si, že to ľudí spája. Takže nemám problém prísť sa podeliť o to svoje a porozprávať sa.

SEM: Čo pre teba znamená viera v Boha?

M. Husovský: Viera je v mojom prípade o princípoch, o postoji k životu a o viere v to, že nad tým celým je Nieкто. Že sa tento život nekončí „v uliciach slepých a bez očí“. To je text jednej skladby. To je moja viera. To, čo vystrájam popri tom, je už moja hlúposť. Ale v globále som vždy veriaci človek, aj keď sa to niekedy možno nezdá. Mám manželku a krásneho synčeka. Verím, že nie je náhoda, že je to tak, ako to je. To je pre mňa viera.

Na slovíčko s Martinom Husovským...

Komajota

Diskusia

V rámci festivalu Semfest sa konala aj diskusia s tromi evanjelickými biskupmi. Považujú toto hudobné podujatie za prínos pre život cirkvi? Ako vidia jeho perspektívu smerom do budúcnosti?

V čom je podľa vás Semfest prínosný pre mladých evanjelikov?

Slavomír Sabol,
biskup Východného dištriktu

Osobne si myslím, že každý mladý človek túži po spoločenstve. Vždy mu dobre padne, keď je vo veľkom spoločenstve veriacich. Utvrzuje to jeho vieru na ceste hľadania, keď má pochybnosti. Zážitok, ktorý môže získať na takomto stretnutí, ho usmerní a utvrdí vo viere a presvedčení. Myslím si, že takéto celoslovenské stretnutia sú dôležité.

Miloš Klátik,
generálny biskup

Je dôležité, aby mladí pracovali vo svojich cirkevných zboroch. Keď bude vyjadrením tej práce toto stretnutie, potom si myslím, že je dôležité, aby takéto spoločenstvo bolo. Preto sme tu dnes aj my, traja biskupi. Nie že by sme nemali čo robiť, ale aj našou prítomnosťou sme vyjadrili záujem o túto prácu. Pre nás je zároveň dôležité aj to, aby bola konaná v duchu evanjelického augsburského vyznania.

Milan Krivda,
biskup Západného dištriktu

Každý starší bol raz mladší. A keď si spomenieme, že mládež je držiteľka rána, tak môžeme povedať, že je potrebné, aby tu bola mládež, ktorá je prínosom a pomáha budovať cirkevné zbory. Podobne ako hovorili bratia biskupi, pripájam sa i ja k tomu, že vidíme význam tohto evanjelického spoločenstva. Prídu sem evanjelici z celého Slovenska a navzájom sa spoznajú, vymenia si kontakty. Počas roka si môžu emailovať, telefonovať, sms-kovať. Vedia o sebe. Potom sa znova tešia na takéto stretnutie, kde sú budovaní, kde môžu mať rozličné semináre, vypočuť si hudobné skupiny. Jednoducho všetko, čo im je blízke. Nám ako biskupom záleží na tom, aby mládež bola živá, zapájala sa do aktivít v cirkevných zboroch, aby sa dopĺňali so staršími a aby cirkevný zbor fungoval po každej stránke.

Čo by ste zapriali festivalu do ďalších rokov?

Slavomír Sabol,
biskup Východného dištriktu

Čo priat' Semfestu? Viem, že zorganizovať takéto podujatie nie je ľahké. A že okrem financií je potrebné, aby sa na tom podieľalo veľa

dobrovoľníkov. Prajem si, aby tento festival mal svoju budúcnosť. Aby sem chodilo stále viac mladých ľudí, aby sme sa sem už čoskoro nezmestili. A možno rozmýšľali aj nad niečím väčším. Prial by som si, aby bola na Semfeste deklarovaná aj prepojenosť s cirkvou. Aj keď sú tu mladí z cirkevných zborov, niekedy mám pocit, že to ide „dvojkolajne“. Že SEM a cirkev fungujú akoby samostatne, hoci sme ľudia rovnakého spoločenstva. Rád by som tu napríklad videl ako hlavného rečníka evanjelického farára. Máme kopec úžasných farárov, ktorí pracujú s mladými. Som rád, že sa nebojíme pozvať aj cirkevné authority ako emeritného biskupa, brata Igora Mišinu. V tomto smere žlám organizátorom viac odvahy. A možno aj viac odvahy v tom, aby sme sa dokázali stretnúť už v rámci prípravy festivalu. My ako predstavitelia cirkvi a, samozrejme, predstavitelia SEM-u by sme mohli víziu pripraviť spoločne. Myslím si, že je veľmi dôležité, aby mládež videla svoje authority. Ja som bol asi pred 20 rokmi na jednej akcii v Poľsku a tam boli mladí so svojimi pastiermi a biskupmi spolu. Bolo úžasné to vidieť. Prial by som si, aby aj v našej cirkvi bolo toto prepojenie živšie a aby bolo menej obáv jeden z druhého. Aby sme jeden v druhom videli tých, ktorí v Krista uverili. Ide nám predsa o spoločnú vec.

Miloš Klátik,
generálny biskup

To, že Ježiš Kristus je hlavou cirkvi, aj pred 500 rokmi pochopili naši reformační otcovia. Neskôr to vyjadrili i v Symbolických knihách, ktoré sú našim veľkým dedičstvom. Prajem festivalu, aby aj títo naši mladí spoznali v našich predkoch nositeľov viery. Že pre nich bola dôležitá a vždy im dávala silu. Boli ochotní dať za svoje presvedčenie aj život. My nežijeme v dobe, kedy by sme museli dať život za svoje presvedčenie, skôr naopak, máme náboženskú slobodu. Prajem mladým, aby spoznali, že Ježiš Kristus je hlava cirkvi, že tu máme aj reformátorov, ktorí nám to osvetlili. Verím, že skutočnosť,

že na nich môžeme nadväzovať, bude motíváciou pre ich život.

Milan Krivda,
biskup Západného dištriktu

Prioritou je, aby hlavou všetkého bol Pán Ježiš Kristus. Hlavou našej evanjelickej cirkvi vždy bol, je a veríme, že aj bude. My sme jeho údmi, máme Ho vo všetkom poslúchať. Ak s Ním budeme spojení, potom sa nemusíme báť nikoho a ničoho. Budeme si vedieť poradiť v každej chvíli nášho života, lebo On bude toho zárukou. Ja teda pra-jem evanjelickému festivalu, aby bol preňho vždy na prvom mieste Pán Ježiš Kristus, aby z neho nespúšťal zrak a aby bol s Ním zrastený.

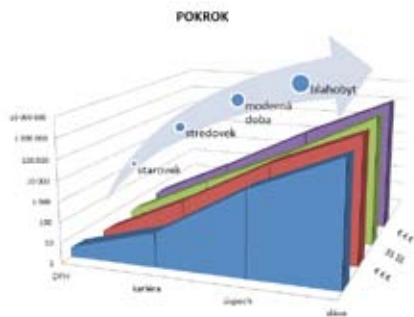

Daniel Jurčo

Viera v pokrok

Vyrastal som ako mnoho iných „Husákových detí“ v socializme na sídlisku. Rodičia a celé sídlisko pracovali na krajších zajtrajškoch v štátnom podniku. Svet bol jednoduchý, mali sme v živote jasno. Snaž sa, študuj, pomôž si sám ako vieš a budeš sa mať dobre. Aj o svete sme mali jasnú predstavu. Najprv nebolo nič, potom tresk, potom sa v akejsi prehistorickej polievke uvarilo pár molekúl a len tak mimochodom sám od seba vznikol život. Ľudia boli najprv opicami, potom začali viac používať rozum a prestali veriť, že blesky metajú bohovia ako trest za neposlušnosť. Ale vývoj sa nedal zastaviť. Najprv sme boli primitívne zvery, potom otroci, neskôr poddaní, potom vykorisťovaní až napokon „osvietení“ a rozum konečne zvíťazil. Kresťanstvo predstavovali naivné babky v kostole na dedine, ktorých generácia je odsúdená na zánik prevalcovaním modernou generáciou, zakladajúcou svoj život na rozume, vedeckých poznatkoch a technickom pokroku. Veril som, že ľudstvo sa raz poučí zo svojich chýb, že sa polepší. Vďaka pokroku raz budeme mať autá spaľujúce vodu bez škodlivých odpadov, vďaka jadrovej fúzii budú zdroje energie pre každého neobmedzené, všetku prácu prevezmú roboty, vyspelé zdravotníctvo zabezpečí dlhovekosť až nesmrteľnosť, ľudstvo prekoná náboženské predstavy a predsudky a nastane mier, láska, jednoduchý raj na zemi. Mýlil som sa.

Neskôr som zistil, že moja viera v pokrok vychádza z osvietenstva. Osvietenstvo je kultúrne hnutie s cieľom nahradiť názory opierajúce sa o náboženskú a politickú autoritu názormi, ktoré sú výsledkom činnosti ľudského rozumu a zároveň obstoja pred jeho kritikou. Základom osvietenstva je empirizmus – zmyslová skúsenosť a racionalizmus – rozumový dôkaz. Ale čo je to vlastne pokrok? Prečo máme tendenciu veriť, že nám pokrok uľahčí život? Pokrok je zmena, od ktorej očakávame pozitívnu zmenu v našom živote a živote našich detí. Každá nová generácia verí, že zmení svet. Generácia fašistov ani nie tak dávno verila, že zmení svet k lepšiemu tým, že ho zbaví špiny a podradných menejcenných rás, a verejnosť tomu tleskala. Fašisti boli predsa zvolení v demokratických voľbách. Komunizmus zase hlásal, že svet treba zbaviť triednych nepriateľov a že zrušením súk-

romného vlastníctva nastane rovnosť a blahobyt. Hnutie hippies zas videlo pokrok v odstránení spoločenských konvencií, pod slobodu, mier a lásku spadali aj cudzoložstvo, smilstvo a drogy. Akokoľvek sa nám môžu zdať tieto spoločenské smery prekonané a dnes zastarané, vo svojej dobe boli vždy populárne a považované za moderné.

Pokrokové heslá typu *Rozkážeme vode, vetru* neodišli do minulosti s vedúcou úlohou komunistckej strany v spoločnosti. Svedčí o tom brožúra „50 ciest pokroku: Najväčšie úspechy Európy“, ktorú vydala Európska únia v roku 2007. Dozvieme sa v nej, ako EÚ smeruje k stabilite, že vďaka pokroku EÚ má právo byť na materskej (otcovskej) dovolenke rovnako otec, nielen mama. Dozvieme sa tiež, že EÚ vynaložila miliardové čiastky na zaistenie ekonomického blahobytu kontinentu a na podporu podnikateľov, ktorí sa usilujú o vytváranie pracovných miest a zvyšovanie hospodárskeho rastu. Že EÚ každému zabezpečí rovnaký prístup k informačným a komunikačným technológiám, ktoré zlepšujú náš život bez ohľadu na vek, fyzický stav alebo miesto, kde žijeme. Že vďaka EÚ si môžete na dovolenku vybaviť cestovný pas aj pre svojho psa alebo mačku. A množstvo ďalších pekných budovateľských motívov a hesiel. Aj napriek tomu, že spoločná mena Euro k stabilite nevedie a spôsobuje trenice me-

dzi štátmi, ktoré dlhy tvoria a tými, ktoré ich majú cez eurovaly kryť. Aj napriek tomu, že muž a žena sú rozdielni práve preto, aby sa mohli vzájomne dopĺňať, nie nasilu sa snažiť vyrovnáť jeden druhému v rámci rovnakosti vo všetkom. Čo na tom, že podnikatelia musia najprv odvádzať dane, aby ich potom mohla EÚ letákmi a kampaňami podporovať v tvorbe pracovných miest. Hoci práve kvôli vysokým daniam a odvodom museli podnikatelia neraz predtým prepúšťať... V Hornej Dolnej v nadmorskej výške tisíc metrov nad morom desiatky kilometrov od najbližšej obce by nikoho so zdravým sedliackym rozumom nenapadlo riešiť prístup k internetu. Ale EÚ zabezpečí právo na prístup do siete aj tam, nech to stojí, čo to stojí! Deti sa rodí v EÚ čoraz menej. Aj vďaka EÚ podporovaným právam na dostupnosť zdravotných služieb (kam sa okrem iného zahŕňa aj právo na umelý potrat) a vykonávania reprodukčných a sexuálnych práv (rozumej napr. právo na bezplatný – štátom preplácaný – prístup k antikoncepcii). Je preto až smutne logické, že namiesto pasu pre deti nám EÚ zabezpečí pas pre domáce zvieratko. Niet sa čo čudovať, ak v rámci stratégií a akčných plánov EÚ bojujúcich za rodovú rovnosť sú deti na ilustráciách zobrazované ako príťaž pre ženu na kariéernej ceste k vyťažnému balíku peňazí či riadiateľskej stoličke.

Nepochopená reformácia

Volanie po pokroku nie je cudzie ani nám na Slovensku. Aj my - evanjelici sa často nezhodneme v chápaní slova reformácia. ECAV dlhodobo zápasí s úbytkom členskej základne, priemerný vek členov je vysoký. Jedným z navrhovaných spôsobov riešenia situácie je zatraktívnenie formy bohoslužieb a iných aktivít vykonávaných v cirkvi pre mládež. Reformácia sa v tomto prípade chápe ako zavádzanie noviniek, zvyšovanie atraktivity sa deje napríklad výmenou organovej hudby za gitarovú kapelu, stretávanie sa mimo kostolov, mimo autority cirkvi, organizovanie

hudobných festivalov s „hviezdnyimi kapelami kresťanskej scény“, hovorenie tzv. moderným jazykom, a pod. Pokrok sa tu chápe ako prispôsobovanie sa módnym trendom, pokrok v tomto chápaní znamená držať krok so svetom. Problém je v tom, že cirkev nemôže súboj v atraktivite s televíziou, rádiom, festivalom, ponukou nákupného centra, reality show či dedinskou veselnicou nikdy vyhrať. Je smutné, že riešenie formy sa stáva kameňom úrazu namiesto toho, aby sme stavali na pravom uholnom kameni (1Pt 4 – 8). Ak je základ viery pevný, dá sa na ňom stavať kultúra, ktorá sa neustále mení, ale naopak to nefunguje. Nikto sa neobráti len kvôli atraktívnejšej hudbe v kostole. Ak stavíme na nemennom základe, nebudú problém piesne s organom v kostole, ani moderné s gitarou na konferencii.

Kam spejeme?

Množstvo súčasných intelektuálov má tendenciu sympatizovať so súčasným katolicizmom, hoci väčšina z nich hovorí o sebe ako o neveriacich, prípadne agnostikoch. Rímsko-katolícke učenie tu predstavuje dynamický model, ktorý sa dokáže v priebehu histórie prispôbiť kultúrno-spoločenskému vývoju. Tradícia môže povýšiť učenie cirkvi nad Písmo, ako je to napr. v otázkach celibátu kňazov, či v akceptovaní evolučnej teórie (nie faktu – evolučná teória ostáva stále nepotvrdenou teóriou). Oproti tomu sa protestantské cirkvi, zakladajúce si na biblickom učení, zdajú byť statické, neschopné reagovať na prudké spoločenské zmeny. Lutherova reformácia však neznamenala zavádzanie noviniek, skôr návrat k osvedčeným koreňom a základným nadčasovým princípom kresťanskej viery, na ktorých sa dá stavať. Viera protestantov v tej dobe premohla svet! (1J 5, 4)

Technologický pokrok

Dnešná konzumná spoločnosť má tendenciu veriť, že vedecko-technický pokrok akosi automaticky znamená dokonalejší a

lepší svet. Uvediem niekoľko technologických noviniek, ktoré sa môžu v rámci smerovania k blahobytu objaviť aj vo vašom živote. Všetky majú spoločného menovateľa: presun vašej osobnej zodpovednosti za vlastný život na neosobnú technológiu.

Aplikácie pre rozchod

Technológie v našom živote pomáhajú nielen pohodlnejšie žiť, ale čoraz častejšie sprostredkovávajú medziľudské vzťahy. Celkom pohodlne sa tak môžem cez chat alebo video porozprávať s príbuzným z Ameriky bez toho, aby za dlhé desaťročia čo i len vkročil na rodnú zem. Rôzne internetové aplikácie nám umožnia spoznať sa s osobami s rovnakými záujmami, či nájsť si životného partnera. Novinkou v tejto oblasti sú technické aplikácie, ktoré pomáhajú ľuďom vyrovnáť sa s rozchodom. Existuje aplikácia, ktorá blokuje posielanie SMS textových správ alebo e-mailov bývalej láske, kým to odmietnutý neprekoná sám. V praxi by to malo fungovať asi takto: muž alebo žena pošle tomu druhému SMS-ku, že je koniec. Moderná aplikácia má zabrániť ohrdnutej strane, aby sa už nikdy neponížila a nesnažila sa druhého kontaktovať. Aplikácia okrem iného počíta dni, kedy sa jej užívatelia nepokúsili bývalú lásku osloviť. Vernosť a spoločná cesta životom nemá miesto, rozchod sa tu už akosi vopred predpokladá. Iné internetové stránky slúžia sklamaným v láske predat zásnubné prstene, svadobné róby či dary od svojich bývalých. Ďalšia internetová aplikácia umožňuje opýtať sa druhej strany na dôvody, prečo vlastne dotýčny schôdzky ukončil. Ľudia vyplnia dotazník, ich bývalý potom môže pomocou stránky odpovedať bez toho, aby odosielateľka kontaktoval osobne a priamo.

Detektor lži

Pred nedávnymi parlamentnými voľbami na Slovensku pútala pozornosť médií kauza hnutia *Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti* v súvislosti s testovaním politických kandidá-

Propaganda nemeckej Národnej socialistickej strany: *Nám patrí budúcnosť!* (1932)

Propaganda nemeckej Národnej socialistickej strany: *Nám patrí budúcnosť!* (1932)

Agitačný plagát komunistickej strany Nového Zélandu z roku 1940.

tov na detektore lži. Detektor je prístroj, ktorý simultánne zaznamenáva fyziologické dáta človeka a ich zmenu ako reakciu na položené otázky. Už aj na Slovensku ponúka svoje služby *Inštitút overovania pravdovravnosti*, vybavený detektorom lži. Samozrejme aj s cenníkom služieb. Je to lákavá ponuka, že prístroj niečo spraví za vás. „Človek odjakživa túžil po poznání a veril, že žiadne limity v ceste za ním neexistujú. Napokon, tak vznikla astrológia, veštenie z krištáľovej gule, karát či dlane,“ hovorí odporca detektora lži Dr. Anton Uherík, psychofyziológ zo Slovenskej akadémie vied. Priamo úmerne ako sa z našich slovníkov vytrácajú pojmy „čestné slovo, či „slovo robí chlapa“, pribúdajú skúšky na detektore lži, ktoré sa objavujú pri prijímacích pohovoroch do práce, alebo sa testuje vernosť životných partnerov. S budúcim pracovníkom či manželom alebo manželkou sa tak zaobchádza ako s podozrivým, platí akási prezumpcia viny. Veď všetci kradnú a podvádzajú, v spoločnosti je to bráné ako niečo normálne a prirodzené. Vedeco-technický pokrok aj tu ponúka svoje riešenia na medziľudské vzťahy. Nesúdime podľa skutkov ani ovocia našich skutkov, všetko prenechávame na kvázi vedeckých odborníkov v bielych pláštoch a prístroje. Ale už len výzva použiť detektor lži vedie k strate dôvery a rozpadu, podobne ako dopadla kandidátka nezávislých obyvčajných ľudí pred voľbami.

Elektronické aukcie

Rozpisovať sa o miere bujnejšej korupcie a klientelizmu na Slovensku nemá zmysel. Všetci dobre vieme, ako to u nás chodí, väčšina si už z nejakého toho svedomia či Božích príkazaní nerobí vôbec ťažkú hlavu. Pokiaľ z podvodu profitujeme my osobne, vždy si to vieme nejako morálne zdôvodniť. Korupcia však znamená aj neefektívny štát a rozkrádanie našich daní. To nám už nevonía, a preto sa

tu ako pokrokové riešenie ponúkajú elektronické aukcie. Elektronická aukcia je jedným zo spôsobov realizácie nákupu, predaja a prenájmov tovaru a služieb. Vyhlasovateľ v rámci súťaže o najvhodnejšiu ponuku použije v rámci jednej z fáz súťaženia elektronickú aukciu, v ktorej účastníci súťaže zmenou ceny (iba smerom dolu, ak ide o nákupnú aukciu a iba smerom hore, ak ide o predajnú aukciu), alebo zmenou inej hodnoty (napr. množstva tovaru, rýchlosti dodania, poskytnutím zabezpečenia, a pod.) súťažia o vyhlasovateľom zadaný predmet obstarávania. Väčšinou prebieha anonymne. Otvorenosť a dôveru v dodávateľsko-odberateľských vzťahoch sa už neoplatí budovať, všetko zariadi za nás anonymný systém. Pravdaže, aj tento systém sa dá obísť, nehovoriac o nových nákladoch a komplikáciách, ktoré tieto softvérové riešenia so sebou prinášajú. Čestnosť, pravdovravnosť a morálka už nie je naša osobná zodpovednosť, boj proti korupcii má zabezpečiť počítačový program.

Evolučné myslenie

Tak ako sa celý svet okolo nás mení s pribúdajúcimi mobilmi, i-podmi, tabletami, hybridnými pohonmi, elektromobilmi, kuchynskými robotmi, virtuálnou realitou, rastúcim DPH a exotickým ovocím z opačného konca planéty v supermarkete za rohom, máme tendenciu myslieť si, že aj spoločnosť a morálka sa vyvíja k lepšiemu. O stredoveku hovoríme ako o dobe temna, hoci historici považujú toto tvrdenie za skreslené. Historik Pavol Dvořák hovorí, že práva stredovekých poddaných boli neporovnateľne väčšie ako práva novovekých nevoľníkov. Že všetky mestá boli multietnické a väčšinou etnicky tolerantné, lebo národ a národnosť neboli podstatné. Ak ste niečo ukradli, niekoho zabil alebo smilnili, v stredoveku bola oveľa vyššia šanca, že budete odhalení, potres-

taní alebo minimálne spoločensky odsúdení. V dnešnej modernej dobe sú naopak najväčší smilníci a podvodníci najväčšími celebritami. Dvadsaťte storočie malo byť vrcholom pokroku ľudstva od praveku smerom ku hviezdám, no prinieslo milióny obetí v podobe dvoch najväčších svetových vojen a zrážky dvoch najväčších ateistických ideológií: komunizmu a fašizmu. Pokrok v dvadsiatom prvom storočí sa už chápe trochu inak: ako odbúranie prežitých spoločenských konvencií, zábran a tzv. rodových stereotypov. Rodina je vraj prežitok, žena na materskej dovolenke je podľa EÚ neprijateľný sexizmus, mládež má právo na oboznamenie sa so svojimi právami na umelý potrat a antikoncepciu priamo v škole a na slobodnú voľbu sexuálnej orientácie. Všetko v duchu individualizmu – voľného uspokojovaniu pudov, nálad a vlastného ega. Vidíme tu dôsledky prijatia evolučnej teórie, ktorá hovorí, že z ničoho vzniklo niečo, samé to ožilo, samo to získalo inteligenciu a samé sa to vylepšuje. Človek je len náhodný a z vesmírneho hľadiska bezvýznamný biologický zhuk atómov, ktorého vedomie sa v určitú kratočkú chvíľku v dejinách aktivuje, a potom sa rozpadne, preto „... jedzme a pime, lebo zajtra umrieme!“ (1K 15, 32) Dejiny ľudstva však nevykazujú okrem technologického žiadny morálny pokrok. Ak aj boli niektoré spoločenské reformy úspešné, napríklad postavenie žien v spoločnosti, odstránenie rasizmu, zavedenie slobody prejavu, či právo vzdelávania v materinskom jazyku, reformátori vždy vychádzali z osvedčených a vyskúšaných pilierov minulosti. Luther s Melanctonom stavali na Biblii a jej preklade do zrozumiteľného jazyka. Zrušenie otrokárstva a potvrdenie princípov, na ktorých sa zakladá americká ústava z roku 1776, bolo dielom buď aktívnych kresťanov alebo skeptických deistov. Neverili, že človek je prirodzene dobrý a že spoločnosť akosi prirodzene dospeje do štádia spravodlivosti. Rátali s tým, že prirodzený človek má tendenciu hre-

šit' a podliehať rôznym pokušeniam, preto je potrebná mocenská inštitúcia, ktorá vynucuje právo a poriadok a tresta tých, ktorí ich porušujú. Zároveň je moc štátu obmedzená a kontrolovaná, nakoľko aj štátni úradníci sú hriešni ľudia. *Všeobecná deklarácia ľudských práv a slobôd* z roku 1948 (OSN) je vlastne zovšeobecnením Božích zákonov. V pohanstve žiadne ľudské práva nejstvovali a ľudský život nemal cenu. Cena ľudského života bola potvrdená obetou, ktorú ľudstvu priniesol Ježiš Kristus.

Pokroková výchova

Pokrok však nie je len technologický, pokroková je dnes aj výchova detí. S deťmi vraj majú byť rodičia na jednej úrovni ako kamaráti, nie ako autority. Šikovný spôsob, ako sa rodičia môžu zbaviť zodpovednosti za svoje deti. Jednoduché a účinné tresty sa nahrádzajú nekonečným vysvetľovaním a natahovaním sa s deťmi o každý vrtoch. Rodičia či učitelia neúčinným nekonečným dohovaraním – a keď sú v koncoch, tak aj zúfalými vyhrážkami (ktoré aj tak nikdy nezrealizujú) – ničia psychiku dieťaťa a deformujú detský zmysel pre poriadok, poctivosť a dôslednosť. Z detí sa tak stávajú rozmazané, bezcharakterné a duchovne zmätené individua, neschopné sebaovládania, slušného správania a ľudských hodnôt. Neskôr v dospelosti si nedokážu vytvoriť a udržať dôverné a trvalé vzťahy, o čom svedčí neustále klesajúci počet sobášov a rastúci počet rozvodov. Ani nemôžu, keď sú z detstva zvyknutí na to, že sú ich práva, pudy, chůtky a záujmy stredobodom vesmíru a ostatní ľudia sú tu na to, aby ich okamžite uspokojovali. A následky sa (márne) snažíme riešiť opäť nasadením technologického pokroku: bezpečnostné kamery do škôl a na námestie, filtre obmedzujúce nevhodný obsah internetových stránok, novela legislatívy, a iné.

Pokrok v oblasti sexuálnych vzťahov a rodiny

Dánsko ako prvé na svete od roku 1989 umožnilo homosexuálnym párom uzatvárať civilné sobáše, nie však cirkevné. Asi 80 percent obyvateľov Dánska sa pritom hlási k evanjelickej cirkvi. Zákon, ktorý by umožňoval homosexuálom sobášať sa v evanjelických kostoloch, bol prerokovaný v dánskom parlamente v marci 2012. Premiérka označila túto iniciatívu za „*veľký krok vpred, prirodzený pre moderné Dánsko*“. Vidíme, že propagácia homosexuality je tu považovaná za niečo moderné, pokrokové. V mene všeobjímajúcej tolerancie tak paradoxne štát bude nútiť farárov a farárky konať proti svojmu vierovyznaniu. Sociológovia nás v médiách presvedčujú, že klasická rodina s otcom, mamou, starými rodičmi a deťmi už zďaleka nie je jedinou možnosťou v dnešnej modernej dobe. Aj takto sa dnes vníma pokrok.

Pokrok v zdravotníctve

V zdravotníctve sa kedysi za hlavnú úlohu považovalo liečenie pacienta. Pokrok rozšíril

služby zdravotníctva aj na zabíjanie nenarodených detí, či starých a chorých ľudí, ktorí predstavujú pre tých mladších a zdravších záťaž. Podľa štatistiky sa na Slovensku stále viac detí rodí cisárskym rezom. Pokiaľ v roku 1998 rodilo týmto spôsobom 13 % žien, v súčasnosti je ich viac ako 28 % a v niektorých nemocniciach prichádza dnes na svet sekciou až 40 % detí. Pribúda prvoroďičiek vo vyššom veku, problémových pôrodov, ale zvyšuje sa aj tlak samotných žien, ktoré žiadajú cisársky rez pre obavy z bolesti pri prirodzenom pôrode. A to aj napriek tomu, že pri cisárskych rezoch je šesťnásobne vyššie riziko komplikácií ako pri normálnom pôrode. Aj napriek tomu, že zotavenie je omnoho bolestivejšie po cisárskom reze. Zaujímavá je spojitosť s materiálnou vyspelosťou krajiny. V Amerike je podiel cisárskych rezov až 50%. Málokto rá, „celebrita“ rodí prirodzene. V diskusiách pod týmito štatistikami sa dozvieme, že je tu pokrok, zdravotníctvo sa zdokonaľuje, je to legálne a dovolené, tak prečo nevyužiť moderné objavy ľudstva? Ľudské telo vraj nie je dokonalé, netreba od neho čakať, že sa dokonale so všetkým vyrovná. A tak sa z pôrodu stáva vopred naplánovaný, technologický úkon. Matka odovzdáva svoje telo a dieťa do rúk lekárov. Pripomína to pásovú technologickú výrobu: infúzia, anestézia, rez, dieťa, ďalší prosím...

Kde sú hranice poznania?

V predchádzajúcom storočí zaznamenalo ľudstvo obrovský vývoj vo vede a technike, jadrovom výskume, kozmonautike, moderné technológie prenikli do všetkých oblastí ľudského života a bádania. Priebeh môjho jedného všedného pracovného dňa sa nedá so životom, akí žili napr. moji starí rodičia, ani porovnať. Také masové sprístupnenie a rozšírenie napr. leteckej dopravy, automobilizmu, najmodernejších technológií ako sú počítače s obrovskými dátovými kapacitami, internet, mobily či navigačné systémy, ktorého sme boli svedkami v priebehu len pár desaťročí, vedie mnohých ľudí k presvedčeniu, že pokrok sa nedá zastaviť a že je neobmedzený. Že tak ako sa niekedy považovalo lietanie pre človeka za nemožné, a dnes je úplne bežné, že raz budú úplne bežné aj lety na Mars či do susednej galaxie. Skôr narodení si isto pamätajú eufóriu po prvých letoch do vesmíru, či už Gagarina, alebo dobytie Mesiaca posádkami Apollo. Socialistickí inžinieri v rámci pokroku sľubovali lety do vesmíru pre pracujúci ľud, hoci bol problém dostať sa len dvadsať kilometrov do susednej Viedne. Aj dnes sa môžete bežne stretnúť s utópiou, že v budúcnosti na pokrytie celoročných energetických potrieb človeka postačí liter obyčajnej vody. Že je len otázkou času, kedy sa napr. fotovoltické technológie vďaka dotáciám, výskumu a technickému pokroku rozšíria natoľko, že ich cena klesne, budú prístupné pre každého, podobne, ako to bolo napr. s notebookmi či mobilmi. Napriek tomu, že sa o vodíkovom pohone áut či elektromobiloch už pomaly

desaťročia hovorí ako o hotovej veci, zdá sa, že isté obmedzenia sú aj v tejto oblasti. A nemám na mysli konšpiračné teórie o ropných garantoch automobilového priemyslu.

A čo s tým?

Ako kresťania veríme v lineárnosť času tak, ako ho podáva Biblia. Svet niekedy vznikol, bol stvorený Bohom, niekam smeruje a veríme, že aj v takej podobe, ako ho dnes poznáme, skončí. Tu je rozpor napr. s východnými náboženstvami, ktoré veria, že čas je nekonečný, prípadne cyklický sa opakujúci. Kruhový pohyb bez začiatku a konca, že dejiny sa neustále opakujú. Bez lineárneho vnímania času by nebolo možné hromadenie poznatkov, následkom čoho by nebol možný ani vedecko-technický pokrok. Vidíme to v realite na technickej vyspelosti národov, ktoré prijali lineárnu predstavu o čase. Technický pokrok však automaticky nevedie k morálnemu zlepšeniu ľudstva. Z jadrovej energie sa dá rovnako vyrábať elektrina, ako aj masovo zabíjať. Nestal sa nám však samotný pokrok modlou? Prečo siaha pokrokové myslenie za hranice vedy a techniky?

Každý človek má len jedného biologického otca a len jednu biologickú matku. A narodí sa buď ako muž, alebo ako žena. Tak je to dané. Akokoľvek sa nám snažia pokrokári nahovoriť, že takéto predstavy o rodine či identite človeka patria do stredoveku a sú dávno prekonané možnosťami modernej vedy (umelé oplodnenie, klonovanie, transsexualizmus, adopcie detí homosexuálmi, skupinová výchova detí, atď.). Každý človek sa raz narodí a raz určite zomrie, napriek tomu, že sa priemerná dĺžka života neustále predlžuje. Otázne je, čo si z toho vyvodíme. Buď potrebu užít si a stihnúť za krátky život skonzumovať čo najviac ponúk tohto sveta, alebo žiť s vedomím, že zo svojho života budeme musieť raz vydať počet. Skutočný pokrok, respektíve nadčasovosť, môže byť dosiahnutá len návratom k Desatoru. Spoločnosť, ktorá chápe pokrok v spochybňovaní Boha, hodnoty ľudského života, rodiny, vlastníctva a zmluvných záväzkov, dlhodobo neobstojí.

Igor Iliáš

Profil autora: kresťan, inžinier, otec... Pracuje v oblasti tepelnej energetiky a je členom evanjelického cirkevného zboru Banská

Bystrica – Radvaň. Na internetovom portáli denníka SME má svoj vlastný blog, kde reaguje na aktuálne dianie: *igorilias.blog.sme.sk*. Bloguje preto, „*aby na internete, kde prevládajú postmoderné, relativistické a protikresťanské postoje, bolo aspoň niečo o kresťanoch počuť*“.

Lubo Bechný

Noc, ktorá patrila kostolom

V prvý júnový deň sa v chrámoch viacerých kresťanských cirkví, vrátane evanjelických, po celom Slovensku konala tzv. *Noc kostolov*. Bohatý program, ktorého začiatok o 17.50 oznámilo vyzváňanie zvonov, trval do polnoci. Mottom *Noci kostolov* v roku 2012 sa stal text: „*Vy všetci sme deti svetla. Nám nevládne NOC ani temnota.*“ (1Tes 5, 5) Projekt štartoval v minulom roku v rímsko-katolíckej Trnavskej arcidiecéze dnes už emeritného arcibiskupa Róberta Bezáka, ktorý nápad podľa .týždňa prevzal z Česka. Myšlienka sa ujala a rozšírila po celom Slovensku, pričom v tomto roku mala už aj ekumenický rozmer.

Bardejov

Otvoriť kostol pre ľudí mimo služieb Božích, dať možnosť prežiť tu niečo iné, tiež oslovujúce a zaujímavé. To boli motívy, ktoré nás viedli k rozhodnutiu pridať sa k podujatiu *Noc kostolov*. Prijali sme ho ako výzvu ukázať ľuďom, čo pre nás znamená Boží dom a pritom z iného uhla aj ukázať, čo je cirkev.

Program v bardejovskom evanjelickom kostole začali dorastenci. Boli práve dva týždne od konfirmácie. Viacerí konfirmandi vtedy prvýkrát prijali Večeru Pánovu. *Noc kostolov* sme využili ako príležitosť ukázať im, že túto sviatosť potrebujeme a máme prijímať nielen ako súčasť slávnosti, ale aj svojho bežného kresťanského života. Vedúci dorastového tímu radi prijali výzvu pripraviť v rámci pravidelných piatkových stretnutí mládežnícke služby Božie s Večerou Pánovou. Prišli aj katechumeni. Ako prví prijali pri oltári požehnanie. Po nich si klakali k oltáru konfirmandi bok po boku so staršími mládežníkmi aj s rodičmi a starými rodičmi. Bol to požehnaný vstup do šesťhodinového bloku programu.

Verejná skúška *Speváckeho zboru Z. Zarewutia* bola pre spevákov generálkou pred

nedelným účinkovaním. Zároveň sme ponúkli prítomným príležitosť postaviť sa medzi zoradené štyri hlasy spevokolu a spolu s nimi zaspievať kánon. Možno aj táto skúsenosť niekomu otvorí dvere medzi spevákov. Radi privítajú každý nový hlas, každého ochotného služobníka.

Najviac účastníkov sa zhromaždilo na vyše hodinový blok, ktorý ponúkal možnosť spievať spoločne s kapelou rodinného spoločenstva piesne z mládežníckych spevníkov. Spievanie bolo doplnené premietačným zaujímavých fotografií zo života zboru v posledných dvoch rokoch.

V ďalšej časti bola atmosféra vážnejšia. Pracovník Slovenského evanjelizačného strediska Martin Viglaš pripravil pásmo čítania a sprievodného slova na základe knihy *Tajní kresťania*. Téma o prenasledovaní veriacich v Krista bola síce náročná, ale pre desiatky prítomných oslovujúca.

Záverečná hodina patrila mladým a piesňam s modlitbami za potreby zboru, cirkvi i mesta. Bola časom komorného duchovného spoločenstva, ktoré kontrastovalo s typickou piatkovou nocou v zábavných podnikoch našich miest. No ľudia odchádzajúci

po polnoci z kostola boli určite naplnení trvalejšou radosťou a pokojom.

Vhodným doplnením programu bola ponuka kresťanskej literatúry, ktorá na každého čakala pri dverách. Zvláštnemu záujmu sa tešila aj možnosť exkurzie do podkrovia chrámu. Náš kostol, ako jedna z mála budov v starom meste, má zachovanú pôvodnú dvestoročnú konštrukciu krovu. Jeho obhliadka bola pre mnohých chvíľou hrdosti na prácu predkov a ich zručnosť. Okolo stosemdesiat účastníkov programu využilo možnosť vystúpiť po náročnom schodisku, niektorí až k zvonom vo veži.

Výsledkom *Noci kostolov* boli viaceré pekné zážitky domácich viery a početné návštevy ľudí z iných cirkví. Aj naši veriaci využili možnosť v rámci večera navštíviť kostol grécko-katolíckej cirkvi, kde boli rovnako milo prijatí. Po skúsenostiach tohto roku nám hneď prišlo na um viacero nápadov, ako na budúci rok môžeme pripraviť program ešte zaujímavejší. Vďaka Pánu Bohu za túto možnosť.

Ján Velebír,
farár v Bardejove a senior
Šarišsko-zemplínskeho seniorátu

Žilina

V žilinských kostoloch začala Noc kostolov o 17.50 hod. vyzváňaním zvonov. Od 18. hodiny boli otvorené kostoly najmenej do 21. hod., niektoré až do neskorých večerných hodín. V chrámoch bol pripravený pre návštevníkov rôzny program: prehliadka kostola, prednášky o histórii zborov a kultúrnych pamiatkach. Niekde sme mohli zažiť koncerty vážnej hudby, recitačné pásma, prezentácie, inde návštevy priestorov, ktoré sú väčšinou pre verejnosť uzatvorené (kostolná veža, katakomby a pod.).

V Žiline sa do Noci kostolov zapojili: Katedrálny chrám Najsvätejšej Trojice, Kostol Obrátenia sv. Pavla, Kostol sv. Barbory, Evanjelický kostol, Kostol sv. Juraja, Kostol sv. Štefana kráľa a Kaplnka sv. Krištofa.

Vyrážam na výpravu okolo 19. hodiny. Túžim navštíviť a zdokumentovať všetko. Moje cesty vedú do najvzdialenejšieho kostola Sv. Juraja v Trnove. Jedná sa o drevený kostol, ktorý bol kompletne zrekonštruovaný a práve tento rok odovzdaný veriacim. Kostol sv. Juraja v Trnove je najzápadnejšie situovaná drevená sakrálna stavba na Slovensku. Bol postavený v 15. storočí bez jediného železného klinca. Kostol je však zamknutý a musíme značnú chvíľu čakať, kým nám niekto otvorí. Prichádza miestny farník a otvára nám priestory. Pamiatka je nádherná, až začínam závidieť našim predkom, v akom peknom prostredí slúžili Hospodinovi.

No čas neúprosne letí. Beriem do auta jedného návštevníka a ponáhlame sa na

žilinský futbalový štadión. Športovcom tam slúži novovybudovaná Kaplnka sv. Krištofa. Je prvou meditačnou kaplnkou bez trvalého prechovávaného eucharistie na Slovensku a slúži ako duchovné zázemie pre športovcov a zamestnancov klubu. Vysvätená bola v roku 2009. Dnu nás už čaká mladý kňaz Zdeno Pupík a z projektoru vidíme a počujeme meditatívny duchovný program.

Evanjelický farár Marián Kaňuch so svojím tímom pripravil pre Žilinčanov zákusok: Až do polnoci bola možná návšteva veže, kde sme si pozreli všetky tri kostolné zvony evanjelického chrámu a. v.. Dolu v kostole boli mládežníci pripravení poslávať gitarami a duchovným programom. Základný kameň evanjelického kostola bol položený v roku 1935. Kostol naprojektoval významný slovenský architekt Milan Michal Harminc. Dnes je národnou kultúrnou pamiatkou.

Kostol Sv. Barbory v neďalekej blízkosti spravujú dominikáni. Vo vnútri nás čaká prednáška rádovej sestry o histórii kostola. Občas je prerušovaná hrou na organ. Bratia ako jediní pripravili občerstvenie aj pre telo. V predsieni na chodbe nám ulahodí teplý čaj, káva, či sušienky.

Presúvam sa do katedrálneho Chrámu Najsvätejšej Trojice, ktorý kedysi patril evanjelikom a pred vyše 400 rokmi hostil synodálov slávnej Žilinskej synody. Dnes sa o tejto udalosti môžeme dozvedieť z malej tabule vo vestibule kostola. Nebezpečné pukliny na stenách katedrály sa zväčšujú. Údajne je to daň za kompromisy, ktoré RKC uzavrela s jedným zvláštnym podnikateľom, keď mu predala pozemky v tesnej blízkosti kostola, aby tam on vybudoval najväčší supermarket v Žiline „Mirage“. Hlboká jama údajne pohla pôdou a narušila statiku chrámu. Dnu nás však už čaká bývalý žilinský učiteľ, úprimný kresťan a básnik František Babiar, aby sa s nami podelil s prežívaním prítomnosti Boha vo svojom živote. Nasleduje prednáška historika Ľubomíra V. Prikryla Novšie dejiny kostola a farnosti, organové improvizácie v podaní M. Mušku z oddelenia cirkevnej hudby Konzervatória v Žiline. Zažívame zvláštnu, až posvätnú hodinku v katedrále.

Čas neúprosne beží, tak utekám do Kostola Obrátenia sv. Pavla. Práve tu počas 2. svetovej vojny rehoľné sestry Spoločnosti dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paula, známe aj pod názvom vincentky, zachránili 9 židovských detí. Skrývali ich v chráme a katakombách, ktoré sú ukryté pod kostolom a zasahujú takmer do polovice Mariánskeho námestia. Sestričky tak riskovali aj svoje životy a my si máme možnosť dnes tieto podzemné priestory – katakomby pozrieť. Okrem prehliadky nás čaká prednáška historika V. Majtána Moja Noc a dramatické čítanie zo životopisu sv. Františka z Assisi.

Je už hlboká noc a ja sa presúvam do posledného miesta spoločných stretnutí, naj-

staršej kultúrnej pamiatky v Žiline viažucej sa k začiatku 13. storočia, do kostola zasvätenému uhorskému kráľovi – do Kostola sv. Štefana kráľa. Slávnostné bohoslužby, žiaľ, už nestíham, v kostolíku sa ale ešte svieta, stretávam pár pútnikov, s ktorými sa ponáram do spoločných meditácií.

Až na druhý deň sa dozvedám, že v Žiline sa neoficiálne zapojila aj gréckokatolícka cirkev. Spolu s účasťou evanjelikov tak dala podujatiu ekumenický rozmer. Myslím, že svoje ciele Noc kostolov v Žiline splnila. Priblížila kresťanstvo a jeho hodnoty – duchovné i kultúrne – ľuďom, ktorí za normálnych okolností o kostol nezavadia. Vytvorila pre nich pohostinný priestor, v ktorom bolo možné počuť Božie slovo, hudbu, či pokiaľ sa vo vizuálnom umení. Mňa osobne obohatili stretnutia, vzájomné rozhovory i pozdravy s návštevníkmi, s ktorými som sa na rôznych miestach opakovane stretával a pozdravoval. Ku koncu dňa sme si už pripadali ako starí známi. Verím, že Pán Boh bol s nami a žehnal nám aj pri tejto zvláštnej a netradičnej udalosti. Teším sa, že si to o rok budeme môcť zopakovať.

*Ľubo Bechný,
fotograf a publicista*

Noc kostolov má niekoľko aspektov:

- je pozvaním k spoločnému stretnutiu a objavovaniu krásy kresťanských výtvarných a architektonických pokladov.
- je prejavom kreativity a dôvery v život u ľudí, ktorí chrámy stavali a zdobili, ale i u tých, ktorí ich dnes obývajú a chcú sa podeliť o svoju vieru, o svoj život, a svoje osobné obdarovanie a zručnosti.
- je znamením živej spolupráce kresťanských cirkví. Je ponukou zakotvenej kresťanskej spirituality, modlitby a služby.

Rozum pomáha viere lepšie žiť

Predstavím vám rozmyšľanie mladého človeka, ktorý si kladie poctivé otázky. Je iný ako ostatní kresťania, ktorých som doteraz mal možnosť spoznať – Michal Svetský.

Pochádza z Novej Dubnice. V rámci svojej profesie sa venoval zahraničným vzťahom a EÚ otázkam, najskôr ako novinár v Tlačovej agentúre (TASR), neskôr na Ministerstve vnútra SR, aktuálne pracuje v súkromnej sfére v oblasti IT a biznis analýz. Má bohaté skúsenosti zo slovenského kresťanského prostredia, vrátane vzdelávacích projektov a prednášok o vzťahu medzi kresťanmi a sekulárnou časťou spoločnosti. Spolu s manželkou žije v Bratislave. Takisto publikuje komentáre k spoločenskému daniu. S Michalom som v Bratislave strávil pár rokov života. Spoločne sme bývali na bývalej teologickej ubytovni na Legionárskej ulici. Stretávali sme sa na izbe pri neformálnych rozhovoroch o viere a kultúre, v ktorej žijeme. Dokonca sme spoločne vydávali neformálny časopis pre ubytovaných :-), aj prostredníctvom neho sme otvárali aktuálne spoločenské témy.

Michal, skús popísať svoje začiatky pri hľadaní viery v Boha. Čo alebo kto ťa ovplyvnil, aké otázky si si kládol?

Moje začiatky viery v Boha – kedysi sa mi javili inak ako dnes. Ak si odmyslím osobnejšiu rovinu – ktorá určite bola – išlo o psychologickú potrebu mať veci vysvetlené, najst pevnejší bod. Stále tam ale zostáva niečo, čo sa už ťažšie opisuje a vysvetľuje iba v ľudských pojmoch, možno nejaké tajomstvo. Niečo ako dotyk Ducha Svätého.

Akú rolu vtedy zohrala cirkev, kresťania?

Veriacim som nebol od malička, ale viera sa v mojom živote objavila vo veku, keď som končil vysokú školu. Následne som mal logickú snahu lepšie spoznať cirkevné prostredie a skontaktovať sa s ním. Absolvoval som civilnú službu v Evanjelizačnom stredisku, bol som aktívny v mojom domovskom evanjelickom cirkevnom zbore v Košeci. V Bratislave som chodil na prednášky a podujatia. Ešte neskôr som začal s kamarátmi vlastné projekty, sledovali sme vzťah kresťanstva a dnešného sveta, či už formou diskusných stretnutí, seminára, vlastných prednášok. Tiež som veľa čítal a študoval:

filozofiu, teológiu, spoločenské vedy. Toto všetko mi poskytlo kresťanské prostredie.

Absolvoval si vzdelávací program Spoločenstva Ladislava Hanusa (SLH) zameraný na súčasnú kultúru, etiku a politiku z kresťanského pohľadu. Čo ťa k tomu viedlo? Komu by si ho odporučil?

Program je aj s učebnými osnovami pre vzaty z amerického protestantského modelu. Menšia skupinka študentov počas týždňa doma číta vybrané texty z dôležitých diel kresťanstva a západnej civilizácie, a potom o nich diskutujú na spoločnom stretnutí raz do týždňa.

Je to podľa mňa skvelý program. Všetci sme súčasťou spoločenského života a sme nútení zaujímať postoje k spoločenským otázkam. Na to je potrebný systémovejší postoj, ktorý je viac než súhrn biblických citátov alebo teologických poučiek. Mať nejaké východisko, urobiť úvahu a zaujať postoj. Program *Spoločenstva Ladislava Hanusa* k tomu študentov vedie a pomáha im.

Samozrejme, že v slovenských pomeroch sa vytvorila verzia (www.hanusfellowship.org),

poznačená do väčšej miery katolíckym duchom. No účasť na programe si naozaj nevyžaduje byť katolíkom, absolvovalo ho už viacero protestantov.

Prečo by sa mal kresťan vzdelávať v spoločenských vedách? Nestačí nám Biblia a životné skúsenosti?

Jedna vec je mať vieru v Boha, poznať Bibliu, druhá je aplikovať to do skutočného života a reálnej spoločnosti. Kvôli tomu je už niekedy potrebný spomínaný systémovejší prístup a pohľad na svet okolo. V neposlednom rade to nakoniec pomáha aj lepšie porozumieť sebe samému, keďže spoločenské otázky a riešenia v podstate začínajú a končia pri odpovedi na otázku: kto je človek, kto som?

Cez svoju prácu a záujmy často prichádzaš do kontaktu so sekulárnymi ľuďmi. Aké problémy sa vynárajú?

Je ťažké uspokojivo vyjadriť vzťah súčasných ľudí a náboženstva. Skôr sa vynára viac otázok ako odpovedí. Prvou vecou je problém autority. Žijeme naozaj v pluralistickej dobe množstva názorov, právd, uhlov po-

hľadov. A v takejto dobe sa neráta s nejakým pevným bodom, objektívnym stanoviskom, z ktorého môžeme nerušené a neskreslene pozorovať realitu a vyhlasať pravdy. V takéto niečo dnes ľudia neveria. Lenže Boh je bohom iba vtedy, ak nás presahuje, ak je akousi Autoritou s veľkým A. Čo s tým?

Ďalším problémom je jazyk, ktorý použijeme. Jedna aj druhá skupina – cirkevníci a sekulárni ľudia – hovoria svojim jazykom a nerozumejú si. Dodatočný problém je, že každú z tých skupín zaujímajú iné veci. Práve súčasná sekulárna spoločnosť príliš neuznáva tému „Boh a náboženstvo“ a už vôbec nie v zmysle niečoho, čo by malo byť závažné. Jednoducho tieto témy nie sú uznávané a potom sa o nich ťažko vedie debata.

Čo sa s tým dá robiť?

Neviem. Zaujímavý je príklad apoštola Pavla. Ku svojim hovoril jedným jazykom a k ostatným iným. K Židom hovoril o Bohu Starej zmluvy, k pohanským Aténčanom o neznámom Bohu, ktorého oltár si všimol na ulici v Aténach. Ak Bibliu totižto nepoznáte a nerozumiете jej jazyku, je to potom pre vás nezrozumiteľná kniha, niečo, čo vám niekto neznámy predkladá ako cudziu autoritu. A je podľa mňa celkom zodpovedné a normálne, že vy ako zrelý človek ju odmietnete len tak mechanicky brať ako vzor a autoritu.

To, že bol Pavol schopný prihovoriť sa Aténčanom inak, však predpokladalo, že musel poznať ich kultúru, študoval gréckych filozofov, citoval antických básnikov, umelcov, mal veľa prečítaného a naštudovaného. Vraj mal veľa priateľov medzi pohanmi a teda poznal spoločenské zvyky, športy. Bol inkulturovaný, integrovaný. Iba vďaka tomu k nim mohol hovoriť a byť pre nich zrozumiteľný.

Ako aplikovať postoj apoštola Pavla v dnešnom svete?

Ak to aplikujeme na dnešok, ku kresťanom treba hovoriť biblickým jazykom, ale v komunikácii s ľuďmi mimo cirkvi, s nekresťanmi, musíme voliť iný jazyk. V prípade nekresťanov tento jazyk nemôže byť biblický, ale iba implicitne biblický. Naopak, musíme poznať kultúru, svet okolo v jeho bohatosti a musíme vedieť hľadať paralely, niečo, čo vyjadruje to, čo chceme povedať. Ale pozor, tu nejde o nejaký trik alebo psychologickú manipuláciu. Takto by jednoducho komunikácia medzi ľuďmi mala fungovať.

Pavol najskôr spoznal príbeh ľudí, potom sa v ňom zorientoval, identifikoval, čo považoval za správne a pravdivé. A až potom dopĺňal, čo chýba. Až vtedy môže prísť na rad evanjelium, biblické príbehy. Inak zostanú nepochopené. Často sa to robí z opačného konca. To je problém evanjelizácií, prihovárania sa ľuďom na námestí. Kresťanský Boh sa tiež neobjavil zo dňa na deň s brožúrkou v ruke, ale zjavoval sa ľudstvu postupne.

K európskej kultúre patrí kresťanská tradícia, ale vyprázdňuje sa, akoby nemala čo ponúknuť. Podľa posledného sčítania ľudu kresťanov ubúda najmä

v tradičných cirkvách už aj na Slovensku. Vplyv liberalizmu, individualizmu silnie. Aké sú rozhodujúce výzvy pre relevantné a autentické kresťanstvo dnes?

Obávam sa, že cirkve v súčasnej podobe – či už katolícka, evanjelická alebo cirkvi evanjelická – nie sú v stave a ani nie sú schopné vytvoriť normálny kontakt s ľuďmi mimo nej. Nové „prebudené“ spoločenstvá sú vo výšinách, málo nohami na zemi. Klasické slovenské kresťanstvo je príliš formálne a založené skôr na obradoch, zvykoch a úcte. Uzatvorilo sa a hovorí len k svojim vlastným členom. Treba to vidieť realisticky a bez zľahčovania. Čo logicky nasleduje, je postupná strata spoločenského vplyvu a kontaktu. Na strane druhej lipnúť za každú cenu na tom, čo bolo, nie je správne. Cirkev, náboženstvo sú vo svojich konkrétnych podobách tiež dielami civilizácie a tá sa neustále mení, niečo zaniká, niečo vzniká. No Kristus toto všetko presahuje a zostáva, v ňom je nádej a hlbší zmysel všetkého. Tak sa nechajme prekvapiť, čo nové prichádza.

Pozrime sa teraz na samotnú súčasnú civilizáciu. Naznačil si relativizmus, pretože vnímaš ako problém pri hľadaní a porozumení pravde?

Je normálne, že napríklad naše chápanie vecí je relatívne vzhľadom k veku a skúsenostiam. Každý sme opustili nejaký názor, keď sme spoznali, že neplatí, hoci sme ho predtým horlivo zastávali. Iné je však relativnosť vecí zovšeobecniť a tvrdiť, že všetky hodnoty a pravdy sú relatívne. Okrem toho, že je tam vnútorný rozpor (ved' ako môže mať relativizmus pravdu, ak sú všetky pravdy relatívne?), som presvedčený, že radikálny relativizmus zanecháva vážne škody na spoločnosti aj ľudskej duši. Ako môžeme hovoriť o ľudských právach, ak je všetko relatívne? Ako ľudskej osobe zaručiť absolútnu dôstojnosť? Ako rozumieť sebe samému či svojim blízkym, ak nič neplatí? Ako vôbec môžu existovať usporiadané vzťahy, ak sú pravidlá a definície relatívne?

Aké témy sú ešte tabu v cirkvi aj spoločnosti? Prečo je tomu tak?

Povedal by som, že v médiách je dnes málo čo tabu. Okrem témy smrti a ľudského utrpenia – tej sa bojíme a vyhýbame sa jej. Ide skôr o kvalitu diskusie pri daných témach, napríklad aj kultúrno-etických ako je tradičná rodina, registrované partnerstvá, eutanázia, rola náboženstva v politike a pod. Tieto konfrontácie sú príliš zideologizované a obe strany – liberáli aj konzervatívci – nevidia, nepočujú.

V rámci cirkvi je zasa háklivé, ak niekto vybočí z davu a prejavuje jedinečnosť. Atmosféra na cirkevných stretnutiach často pripomína prílišnú poslušnosť až stádovitosť, ľudia sa málo prejavujú, možno majú strach byť autentickí alebo vyjadriť pochybnosti. No možno je to aj tak, že chápajú cirkveviac ako miesto priateľstiev a spoločenského kontaktu. Bohužiaľ, takéto cirkevné prostredie nie je pre všetkých – slobodnejší a nekonformný človek tam trpí.

Skutočný život s Bohom a jeho vplyv na spoločnosť je v konečnom dôsledku dielom Ducha Svätého. Ako sa dá zladiť intelektuálne kritické myslenie s pôsobením Božieho Ducha v nás? Nie je v tom vnútorný rozpor?

Človek je úplný len vtedy, ak akceptuje všetky svoje súčasti. A teda aj rozum. Kritické myslenie je prejavom úplnosti človeka. Naopak, je rozporuplné snažiť sa pestovať len vieru a vytesňovať rozum. Človek vtedy skončí vo vnútorom konflikte, lebo vieru a rozum postaví proti sebe, čo je umelé. Rozum a myšlienky sa nedajú vypnúť, tak nás Boh stvoril. Treba sa nimi radšej zaoberať a hľadať odpovede na to, čomu nerozumieme alebo čo nás trápi. A samozrejme, čo sa týka spoločnosti, nemôžeme voči ľuďom a veciam okolo nás konať bezmyšlienkovite a bezhlavo. Rozum vlastne pomáha lepšie žiť vieru.

Za rozhovor ďakuje Tomáš Michalík

6. Nescudzoložíš! Cudzoložstvo a smilstvo

V češtine (ale aj v slovenčine, pozn. red.) medzi cudzoložstvom a smilstvom robíme rozdiel:

1. Cudzoložstvo

Znamená manželskú neveru: keď Peter, manžel Jany, súloží s Alenou, manželkou Róberta. Nieкто by sa mohol pozastaviť nad tým, či by išlo o cudzoložstvo aj zo strany slobodnej Vilmy alebo vdovy Markéty. Určite áno, pretože si líha do cudzej postele, vstupuje do cudzieho manželstva. Nič menej vdova Markéta môže mať deti, má určitý vzťah k rodičom svojho zosnulého manžela, jej pomer sa do týchto vzťahov nejako premietne. Tiež Vilma patrí do siete určitých vzťahov, hoci nemá manžela a deti.

Keď obaja cudzoložníci majú aj svoje manželstvá, každý z nich zrádza svojho partnera i partnera toho, s kým cudzoloží.

2. Smilstvo

Pod smilstvom rozumieme súlož medzi slobodným mužom a slobodnou ženou. Písmo učí, že sex má miesto len v manželstve. Život má mať poriadok.

Biblia takto presne cudzoložstvo a smilstvo nerozlišuje. Hebrejský koreň (radikál) z-n-h je užívaný v oboch prípadoch. U cudzoložstva je typický radikál n-’-p. Cudzoložstvo je v Biblii popisované ako porušenie manželskej vernosti. Tretia kniha Mojžišova

v 20. kapitole zakazuje cudzoložstvo v mnohých kombináciách, okrem iného medzi príbuznými. Trestom za cudzoložstvo je smrť. Dnes sa nám to zdá kruté. Ale ešte nie sme na konečnej. Hrozba hrdelného trestu má viesť k zamysleniu, aký ohavný hriech cudzoložstvo je a aké zhubné následky má. S hriechom sa nemá laškovať. Naše uvažovanie sa nemá uberať smerom, ktorý by mohol viesť až k cudzoložstvu, ale k úvahám, ako posilniť a osláviť manželskú vernosť. Nejde len o to, či „smilniť“, „nesmilniť“, ale o to, ktorým smerom ide naše myslenie.

Tiež je treba mať na pamäti, že dôvodom, prečo Hospodin zakázal Izraelitom cudzoložstvo pod hrozbou takéhoto postihu, je: „Nechodievajte podľa zvykov národov, ktoré vyhániam pred vás.“ (3M 20, 23)

Ide o identitu Izraelitov a tá mala byť jasná, čitateľná. Kde ide o identitu, tam ide o dušu. A duša sa prejaví vo vonkajších činnostiach. Izrael sa nemal prispôbiť zvyklostiam susedných Kanaánov, ktorí v sexuálnych záležitostiach nemali zábrany. Prispôbiť sa je ľahké. Izrael sa neprispôbil, preto existuje dodnes.

Keby sme mali trochu viac zohľadniť český (aj slovenský, pozn.) výraz smilstvo (z-n-h), povedal by som, že v Písme vyjadruje neviazaný sexuálny život, ktorý zahŕňa aj cudzoložstvo. Zákaz smilstva znamená zákaz prostitúcie, zákaz pohlavného styku s neviestkami. V dobe Starej zmluvy existovali chrámové prostitútky, existovalo uctievanie bohov plodnosti, ktorého súčasťou

boli nekontrolované sexuálne orgie. Na tomto sa Izraeliti nemali zúčastňovať.

Nejde len o samotný zákaz. Jadrom zákazu je odstup. Mať odstup od smilstva, nehrnúť sa hlavou do víru telesnej nezdržanlivosti. Vidieť, že erotika nie je jedinou a prvou oblasťou v živote. A tiež nebyť sebecký, nesledovať len vlastnú túžbu, vlastný pôžitok, ale vnímať potreby druhého človeka a nevidieť ho len ako sexuálny objekt k vlastnému uspokojeniu. Sexuálny život nie je oddelený od ďalších hodnôt, od lásky, úcty, zodpovednosti, ľudskej dôstojnosti, pýchy či pokory a ďalších vlastností. Vždy sa do neho premietnu ďalšie technické a vzťahové okolnosti, ďalší ľudia.

Dodržiavanie prikázania *Nescudzoložíš* je vecou pokory a poslušnosti pred Bohom.

Marek Řičan

Dôsledky nevery a ako jej predísť

Vzájomný sľub lásky a vernosti, ktorý vyslovujú snúbenci pri sobáši, končí slovami: „... budem ťa milovať, ctíť a vernosť ti zachovávať až do smrti.“

Som presvedčený, že tieto slová by mali byť na viditeľnom mieste v našich domovoch. Sú to slová nesmierne vážne a hlboké! Každý by si ich mal znovu a znovu pripomínať a predovšetkým žiť a prežívať v každodennom živote v manželstve. Ver-

nosť a láska – sú ako dve ruky, alebo dve polovice jedného organizmu, jedného tela – manželstva. Vernosť vyjadruje stálosť pri dodržiavaní daného slova.

Mne sa to nemôže stať!

Na začiatku manželstva je takmer každý presvedčený o tom, že nevera je niečo, čo ho nemôže stretnúť. Štatistiky ale uvádzajú neúprosné čísla – behom manželstva je neverných 65 % ženatých mužov a 46 % vydatých žien. 60 % manželstiev sa rozvádza, z toho u polovice je dôvodom nevera. Nevera svetom vládne! Tak nejak by sme mohli charakterizovať súčasný – a nielen súčasný – svet. To, čo Biblia označuje za hriech nevery, sa dnes propaguje ako liek, korenie na nudu v manželstve! Aké zvrátené! Nevera je vždy zradou vzťahu, partnera, je hlbokou ranou, ktorá sa nedá len tak zmazať. Ideme ďalej... veď sa nič tak zlého nestalo. Vernosť má v našej spoločnosti takmer negatívny význam, prejav slaboštvá. To je skutočne zvrátený pohľad na vernosť. Nevera sa v médiách podáva ako normálne sexuálne chovanie. Sotva existuje súčasný film, kde sa manželská nevera podáva ako niečo nenormálneho, nesprávneho. To časom u diváka vyvolá zámenu hodnôt. Toto klamlivé podanie potom diváci prenášajú do vlastnej reality a podľa toho merajú jednanie svoje i svojho okolia.

Úcta, vernosť, láska

Biblia však jednoznačne o manželskej vernosti hovorí:

„Majú sa tvoje pramene rozlievať na ulicu a tvoje vodné toky na námestia? Nech patria iba tebe samému, a nie cudzím spolu s tebou! Nech je požehnané tvoje žriedlo a teš sa zo ženy svojej mladosti ... Syn môj, prečo sa máš opájať inou a objímať ňadrá cudzej ženy?

Lebo cesty človeka sú pred zrakom Hospodínovým, na všetky jeho kroky dozerá.“ (Prísł 5, 16 – 18; 20 – 22)

„Manželstvo všetci majte v úcte a manželské lôžko nepoškvrnené, lebo smilníkov a cudzoložníkov bude súdiť Boh.“ (Žid 13, 4)

Manželská vernosť má byť podielom na Božej vernosti. Tak môžu dvaja ľudia bezpodmienečne prijímať jeden druhého, pretože sami boli tiež bezpodmienečne prijatí Bohom a to je trvalý základ pre všetky naše vzťahy.

Úcta, vernosť, láska – sú základnými Božími zámermi a princípmi pre naše manželstvá! Zdrojom vernosti a lásky je Boh sám!

„Ak sa Mu spreneverujeme, On zostáva verný, lebo seba samého nemôže zaprieť.“ (2Tim 2, 13)

Kiež nám tieto slová zostanú navždy vpísané do našich sŕdc. Usilovať sa o hlboký, láskyplný a verný vzťah k svojmu partnerovi je našim celoživotným poslaním. Manželstvo nie je hotovou vecou, je vzťahom, do ktorého je potrebné stále investovať. Žiadne manželstvo nie je samo o sebe imúnne voči nevere. Majme stále na pamäti, že keď sa nebudeme sýtiť Božím slovom, žiť v Božej prítomnosti (modlitby) a prestaneme žiť v manželstve vo vedomí neustálej milosti k pokániu, teda premene mysle, vôle a citov, vystavujeme sa veľkému nebezpečenstvu narušenia našich vzťahov. Vieme, že reálne príčiny každého hriechu nie sú len v lákavosti ovocia, ale v postoji človeka a pôsobení zlého.

Ako v manželstve predísť nevere?

Mať túžbu po trvalom udržaní a prehlbovaní nášho manželstva.

Všeobecne sa dá povedať, že je dôležité investovať do prevencie, posilňovať imunitu, obranyschopnosť organizmu – ako neskôr riešiť ďalekosiahle problémy. A to isté platí i v manželských vzťahoch. Žijeme vo vedomí spoločného cieľa našich manželstiev a tým je oslava Boha a zachovanie vzájomnej lásky, úcty, vernosti a nerozlučiteľnosti manželstva. Nechcem moralizovať, chcem len pripomínať platnú normu pre lásku a vernosť. Manželstvo je obrazom vzťahu Krista k cirkvi. On sa za ňu obetoval a zostáva jej absolútne verný! Kiež ako manželia čerpáme z tohto zdroja do našich vzťahov.

Čo je vlastne nevera?

Byť neverný znamená zradit' dôveru nášho partnera. Nevera je vlastne porušením vzájomného sľubu lásky a vernosti. Každý hriech, teda i hriech nevery, vzniká v myslí človeka.

Luther raz prehlásil: „... nemôžeme zabrániť vtákom, aby lietali nad našimi hlavami, ale môžeme im zabrániť v tom, aby si urobili hniezdo na našej hlave.“

V našich hlavách sa nám prehánajú tisíce a tisíce rôznych podnetov a myšlienok, a keď sa objaví nečistá myšlienka, je treba ju

v zárodku rozpoznať a zavrhnúť. To znamená, že ak sa chceme chrániť pred neverou či sexuálnym hriechom, musíme ho rozoznať a odvracať sa od neho, hneď ako nám príde na myseľ (Mt 5, 27 – 30). Nevera sa rodí zo semienka nespokojnosti, nudy, prvého i druhého žiadostivého pohľadu... A zapaluje oheň, ktorý má vždy zničujúci charakter. Žijeme vo svete, v ktorom existuje mnoho lákadiel a pokušení. Žijeme vo vedomí premieňajúcej a životodárnej sily Božej lásky a odpustenia. Čo môžeme robiť alebo radšej nerobiť, aby sme sa vyhlili nevere? Z rôznych štatistík vyplýva, že pracovisko je najčastejším miestom pre vznik nevery. Nechodíme preto na obed či na kávu sami s rovnakou osobou. Na služobných cestách sa stretávame so spolupracovníkom/čkou vo verejných priestoroch, nie na izbe s posteľou... Ale všeobecná platnosť takéhoto pravidla je sporná. Nedá sa vyhnúť príležitosti na neveru. Riešenie je v budovaní obrany a tou nie je vyhýbanie sa príležitosti, ale predovšetkým stále obnovená kvalita vzťahu, vyrastajúca z hlbokej bázně pred Pánom Bohom a v úcte k partnerovi. Usilujme o zdravé a hlboké vzťahy, stojí to za to!

Aké sú dôsledky nevery?

Sú veľmi bolestné. Kto sa dopustí nevery, vyzná ju pred partnerom a činí z nej hlboké a úprimné pokánie, potom takýto narušený vzťah má veľkú šancu na obnovu. Ale nie je to ľahká cesta.

Každý hriech je však potrebné vyznať, ako to urobil i kráľ Dávid – úprimným pokáním a prosbou o odpustenie u Boha:

„Zmiluj sa nado mnou, Bože, podľa svojej milosti! Pre svoje veľké milosrdenstvo zahľad moje priestupky!“ (Ž 51, 3)

Tak pokorne a ponížene sa modlil potom, čo si svoj hriech uvedomil vďaka odvážnej službe proroka Nátana. Dôverujme, že Božie odpustenie platí, nech si ľudia hovoria čokoľvek.

Spoľahnime sa na Jeho uistenie:

„Ak vyznáme svoje hriechy, On je verný a spravodlivý, aby nám odpustil hriechy a očistil nás od všetkej neprávnosti.“ (1J 1, 9)

Písmo nás naopak varuje pred tým, aby sme si mysleli, že môžeme životom prejsť s čistým štítom bez odpustenia (1J 1, 10).

Nevera ako príležitosť

Nevera je vždy príležitosťou: pre jedného k náprave (pokániu) a pre druhého k pomoci (odpusteniu). I keď ten druhý odpustí a tiež svoje odpustenie vysloví nahlas, jazvy zostávajú. Ak má mať manželstvo šancu i po narušení vernosti, ak sa má znovu stať zdravým manželstvom, k tomu vždy treba hlboké pokánie a na druhej strane odvahu a silu k úprimnému odpusteniu – je to často dlhá cesta, než sa obnoví vzájomná dôvera, stojí to však za to, vydať sa ňou!

Tomáš Tyrlik
Prevzaté z časopisu *Prítel* 2/2009

Pozývame do Račkovej doliny

Milé čitateľky, pozývame vás na 17. duchovno-rekreačné stretnutie sestier Evanjelickej aliancie. Aj tento rok sa z Božej milosti uskutoční v Domove J. A. Komenského v Račkovej doline v termíne 26. – 30. septembra. Tohtoročná téma *Ozdobnou korunou sú šediny* bude vychádzať z veršov Knihy žalmov 92, 14 – 16. Prípravný výbor avizoval, že popoludnia bude možné využiť na rozhovory, prechádzky v tatranskej prírode, rehabilitačné cvičenie a masáže, či kreatívnu tvorbu. Na stretnutie žien EA sa môžete prihlásiť (a získať podrobnejšie informácie o cenách, možnostiach ubytovania, programe) najneskôr do 10. septembra u Dagmar Kukučkovej – tel. č.: 02/64 53 81 14; mobil: 0910/57 26 41, alebo emailom: dagmar.kukuckova@btm.sk

Slovensko-srbský tábor

Cirkevný zbor ECAV Podlužany v spolupráci s Evanjelickou diakóniou zorganizoval 15. – 21. júla v Janoškovom dome misijný tábor pre 30 detí zo srbskej Kovačice. Išlo o deti, ktoré boli pre zlé sociálne pomery, zneužívanie či týranie vyňaté z biologických rodín a umiestnené v náhradných rodinách a sú v starostlivosti diakonie a cirkevného zboru v Kovačici. Primárnym cieľom tábora bola evanjelizácia, no zaujímavý bol aj sprievodný program – šport, tvorivé dielne, turistika. Jeden táborový deň sa niesol v znamení špecialít srbskej kuchyne. Naplnil sa aj druhý cieľ tábora – aby sa medzi slovenskými a srbskými deťmi vytvorili vzťahy, ktoré by mohli prerásť do hlbšieho a dlhodobého priateľstva mladých kresťanov, ktorých viac ako slovanský jazyk spája viera v Pána Ježiša Krista.

Misijné dni a Dištriktuálny deň

Sila nádeje – ústredný motív *Dištriktuálneho dňa*, ktorého dejiskom sa v tomto roku stala športová hala v Bardejove. Program sa v nedeľu 22. júla začal službami Božími, ktoré sa v priamom prenose vysielali aj prostredníctvom internetu. Slávnostným kazateľom bol Slavomír Sabol, biskup Východného dištriktu. Popoludní program pokračoval pôvodnou operou Víťazoslava Kubičku – *Jakub Kray*. Výťažok zo zbierky z *Misijného dňa* je venovaný na podporu zahraničnej misie Zuzany Kovalčíkovej, ktorá v súčasnosti pôsobí v Zambii. 12. – 15. júla sa v priestoroch Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši konali *Misijné dni*, ktoré tohto roku po prvýkrát trvali štyri dni. Na programe s hlavnou témou *Požehnaný – požehnaním* sa zúčastnilo cca 600 ľudí z celého Slovenska. K *Misijným dňom* a *Dištriktuálnemu dňu* sa vrátíme v septembrovom čísle eVýchodu.

Ide o všetko!

Leto je ideálnym časom pre rôzne hudobné festivaly, kresťanské nevnímajúc. Jedným z najväčších je *Campfest*, ktorý sa konal na ranči v Kráľovej Lehote (Liptov). V termíne 2. – 5. augusta na festival prišlo viac ako 4 000 mladých ľudí z celého Slovenska, aby si počas štyroch dní vypočuli produkciu domácich a zahraničných kresťanských kapiel rôznych štýlov a žánrov. Na tých, ktorí si tohtoročný *Campfest* nenechali ujsť, čakalo okrem hudby aj divadlo, umenie, filmy, semináre, diskusie, šport, workshopy. Všetky aktivity na open-air festivale majú jediný zámer – slúžia na prehĺbenie vzťahu s Bohom a prežitie spoločenstva s ostatnými kresťanmi. Organizátori pamätali aj na rodiny s deťmi, pre ktoré bol počas celého festivalu pripravený špeciálny program v detskom stane.

Voľby dozorcú Východného dištriktu

10. júla sa v zasadačke Biskupského úradu v Prešove stretli predsedníctva seniorátov Východného dištriktu, aby pripravili kandidátku na voľbu dozorcú Východného dištriktu.

Kandidačnej porade bol predložený návrh s jediným kandidátom: Ing. Jánom Brozmanom, doterajším dištriktuálnym dozorcú VD. Keďže kandidát splnil všetky podmienky kandidovania a neboli voči nemu vznesené žiadne námietky, predsedníctvo kandidačnej porady konštatovalo, že Ján Brozman je jediným kandidátom na voľbu dištriktuálneho dozorcú Východného dištriktu ECAV na Slovensku. Voľby dozorcú VD sa na základe uznesenia Dištriktuálneho presbyterstva budú konať v nedeľu 5. a 12. augusta. Sčítacia komisia zasadne 24. augusta a v ten istý deň zasadne aj dištriktuálne presbyterstvo, aby vyhlásilo výsledky voľby.

Osobnosť učiteľa

Biskupský úrad Východného dištriktu pozýva pracovníkov detských besiedok 31. augusta – 1. septembra na konferenciu, ktorá sa bude venovať téme *Osobnosť učiteľa a jej vplyvu na život dieťaťa*. Prednášajúci budú spolu s účastníkmi hľadať odpovede na otázky: Ako byť pre dieťa na detskej besiedke prirodzenou autoritou, autentickou osobnosťou a vzorom? Ako podávať biblické pravdy podnetným a zrozumiteľným spôsobom? V poradí už štvrtá konferencia pre pracovníkov s deťmi sa uskutoční na Liptove, v priestoroch Janoškovho domu pri Liptovskom Hrádku.

Zlá správa pre Slovensko

Prekvapenie, smútok, rozčarovanie vyvolala mediálna správa o odvolaní Róberta Bezáka z postu trnavského arcibiskupa. Prečo pápež bez vysvetlenia odvolal obľúbeného arcibiskupa, s ktorým dostal slovenský katolicizmus konečne ľudskú tvár?, pýtajú sa nielen katolíci, ale aj inoveriaci a dokonca ľudia bez vyznania. Spojila ich bezmocnosť pred zvrchovaným a nepochopiteľným rozhodnutím cirkevnej inštitúcie, a tak mu morálnu podporu a spoluúčasť vyjadrili aspoň svojím podpisom pod petíciou, mnohí aj účasťou na koncerte pre Róberta Bezáka v bratislavských uliciach. Na koncerte sa k zhromaždeniu okrem iných prihovril aj Daniel Pastirčák, spisovateľ, maliar, kazateľ Cirkvi bratskej, absolvent Evanjelickej bohosloveckej fakulty.

Keď som sa pred pár dňami podpísal pod petíciu na podporu Róberta Bezáka, dostal som niekoľko telefonátov: „Vy ste Daniel Pastirčák?“ pýtal sa ma nahneváný hlas v telefóne. „Áno,“ priznal som sa. „Prečo strkáte nos do katolíckej cirkvi?“ S touto otázkou v hlave som prišiel i na toto stretnutie: „Prečo strkám nos do katolíckej cirkvi?“ Možno sa niekto ironicky usmieje: Je protestant, tak protestuje. Protestuje z princípu.

Nuž poviem to na rovinu: Strkám nos do katolíckej cirkvi preto, že mi na nej záleží, preto, že si ju vážim. A najviac si na nej vážim práve tú jej *katolíckosť*. *Katolícky* znamená *univerzálny*. A evanjelium musí byť katolícke – *univerzálne*, lebo inak by už nebolo evanjeliom. Evanjelium je pre všetkých – týka sa každého: No cirkev je katolícka – univerzálna – iba ak je kultúrne otvorená, nemôže byť uzavretou náboženskou sektou. Cirkev je katolícka, iba keď je transparentná a neskrýva pravý zmysel svojich rozhodnutí pred očami veriacich i pred očami verejnosti. Katolícka cirkev by mala byť cirkvou otvorených brán a nie temných hrubých múrov.

To však platí nielen pre tento prípad a platí to nielen pre katolícku cirkev. Nielen katolícka cirkev, každá skutočná cirkev musí byť univerzálna. Túto univerzalitu však cirkev ako inštitúcia spravidla zradza. Deje sa to bez ohľadu na to, či je tá cirkev katolícka, luteránska, kalvínska či bratská. Stále je tu ten istý konflikt. Konflikt medzi autentickou individualitou a mechanizmami inštitúcie. Medzi tými, ktorí stavajú mosty a tými, ktorí úzkostlivo strážia hranice.

Tento rozpor nájdeme predsa v samotnom srdci evanjelia. Veď to bola práve najvyššia náboženská rada, kto Krista odsúdil a vydal Ho na popravu. Ukrižovali Ho z náboženských dôvodov: v očiach cirkevnej rady bol nebezpečný, lebo bol slobodný v Bohu. Podľa Neho totiž nebol človek stvorený pre zákon, ale zákon bol stvorený pre človeka. Ježiš prekračoval zaužitú hranicu – tam, kde sa zbožní izolovali, On staval mosty – priateľil sa s colníkmi i prostitútkami, a preto inštitúcii bdejúcej nad dodržiavaním Mojžišových zákonov prekážal.

Nuž cirkev je zo svojej podstaty *katolícka* – *všeobecná* – týka sa všetkých, i mňa. Prišiel som podporiť arcibiskupa Bezáka preto, lebo sa mi zdá, že rímska administratíva svojím rozhodnutím práve túto svoju katolicitu zradila.

Ako občan Slovenska a kresťan som roky trpel tým, že na slovenské kresťanstvo padal tieň Tisa; tieň deportácií a protizidovských zákonov. Roky tu pôsobil iný arcibiskup. Arcibiskup, o ktorom sa hovorilo v súvislosti so zväzkami ŠtB. Arcibiskup, ktorý v *Dóme svätého Martina* celebraval za Dr. Tisa zádušnú omšu. Práve vďaka nemu tvár kresťanstva na Slovensku mala nehodnoverné črty. Keď pred tromi rokmi na jeho miesto nastúpil arcibiskup Róbert Bezák, mnohí sme to privítali s radostnou úľavou. Bezák sa radikálne rozíšiel so sentimentom viažucim slovenských katolíkov k prvému Slovenskému štátu. Evanjelium, reprezentované v slovenskej spoločnosti, hlavne katolíckou cirkvou, nadobudlo vďaka nemu hodnovernú, ľudskú tvár. Tvár arcibiskupa, ktorý neváha prísť debatovať s mladými ľuďmi do stanu na

Pohodu. Tvár arcibiskupa, ktorý priamočiaro riešil všetky hospodárske obskúrnosti, čo jeho predchodca po sebe zanechal v diecéze.

Namiesto bezvýrazných náboženských fráž hovoril o viere plnokrvnou rečou súčasného človeka, namiesto kľučkovania konal priamočiaro a transparentne. Keď ho po troch rokoch nečakane a bez vysvetlenia odvolali – nielen katolíci, ale mnohí ľudia dobrej vôle to prečítali ako zlú správu: Odvolanie arcibiskupa Bezáka je zlou správou pre Slovensko. Evanjelium na Slovensku jeho odvolaním dostalo ďalšiu zdrvujúcu ranu. Je to o to smutnejšie, že tá rana prišla priamo z centra cirkevnej moci.

Vraj sa tu neďaleko skupina zbožných modlí ruženec za jednotu cirkvi. Rád sa na záver svojho príspevku k tej modlitbe pripojím. Rád sa pomodlím za jednotu, no nie za jednotu uniformity, za jednotu armády či sekty, pomodlím sa za slobodnú jednotu v rozmanitosti individualít – jednotu cirkvi ako mystického tela Kristovho – kozmického tela, kde každý jednotlivec samostatne, slobodne slúži svojím darom k všeobecnému dobru: pomodlím sa za katolicitu nášho sveta.

Moja modlitba bude iba opakovať dvetisíc rokov staré Kristove slová na Olivovej hore:

„*Otče, neprosím len za nich, ale i za tých, ktorí cez ich slová uveria vo mňa; aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, si vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás, aby svet uveril, že si ma ty poslal. A slávu, ktorú si dal mne, dal som ja im, aby boli jedno, ako sme my jedno.*“

Daniel Pastirčák

Mýtus zvaný „ten pravý, tá pravá“

Pár dobrých rád pre „single“, ktorí si hľadajú partnera

Dôvodom, prečo som vybral túto tému, je, že chcem, aby ste mali krásne vzťahy a mojou túžbou je, aby vám to vyšlo na prvýkrát. Chcem vykresliť víziu niečoho, čo sa naša dnešná kultúra nesnaží ukázať. Chcem vám dať nádej, že nemusíte ísť z jedného neúspešného vzťahu do druhého, ale že to môže fungovať. Nasledujúce slová sú venované predovšetkým tým, ktorí s niekým chodia, chodili; párom, ktoré sa plánujú vziať; alebo tým, ktorí plánujú – ale zároveň už nedúfajú – že raz s niekým budú chodiť.

Po rokoch farárskej praxe mám za sebou mnoho rozhovorov, telefonátov, emailov, kde sa mi ľudia zdôverili s najintímnejšími problémami zo svojich životov, vzťahov, manželstiev. Veľakrát, keď ich počúvam, sa pýtam sám seba, ale aj ich: „Akože si nevedel/a, že sa to deje?“, „to ťa nikto nevaroval?!“, „nikdy ti mamka nepovedala, o čo chlapom ide?“, „toto si nevedela/a“? Chcem dať preto všetky tieto zdanlivo „všeobecne známe“ veci dokopy a podeliť sa o ne.

Na minulosti záleží

Prvou z vecí, ktorú vám asi nikto nepovedal je: Tvoja prítomnosť raz bude tvojou minulosťou a ukáže sa v tvojej budúcnosti. To znamená, že to, čo robíš teraz, sa raz odzrkadlí v tvojej budúcnosti. Manželia si myslia, že ako náhle sa vydajú/oženia, je to pre nich úplne nový začiatok, že všetky väzby s minulosťou sú prerhnuté, ale pamätaj na to, že: *tvoja prítomnosť raz bude tvojou minulosťou a bude prítomná aj v tvojej budúcnosti.* Je dôležité, aby to mali na mysli najmä tí, ktorí sa nezaujímajú o prípravu do budúceho vzťahu a randia zo zábavy – vaša vzťahová minulosť sa ukáže v budúcnosti. Počas tých rokov, čo som pastorom, som nehovoril s nefungujúcim manželským párom, ktorý by mal manželský problém. Keď som v rozhovore s nimi „kopal hlbšie“, zistil som, že nemajú manželské problémy, ale že majú problémy dvoch „single“ ľudí, ktoré sa prejavili v manželstve. Ako mladí manželia nevedeli, že si svoje osobné problémy vzali pred oltár a potom do manželstva. Teda „single“ ľudia ťahajú svoju minulosť, ktorá bola kedysi ich prítomnosťou, do manželstva. Takže, hoci máš teraz len 18 rokov, nie je jedno, čo robíš.

„Chémia“ nestačí

Dôvodom, prečo sa vyskytnú problémy, keď sa dvaja ľudia vezmú, je, že veria mýtu pravej osoby – mýtu zvanému ten pravý, tá pravá. Ten znie asi takto: „Ak si vezmem tú pravú osobu, všetko bude v poriadku, všetko bude OK,“ alebo „ak stretnem tú pravú osobu, všetko bude v poriadku, všetko bude OK.“ Dvaja ľudia sa stretnú, zamilujú

sa a myslia si, že stretli „toho pravého, tú pravú“. Ako si myslia, že to vedia? Funguje medzi nimi „chémia“, hovoria si: „Nemôžem na neho prestať myslieť ... ona má rada tie isté veci ako ja, atď.“ Vezmú sa, ale problém je, že jediné, čo mali, bola chémia. Mysleli si, že musia byť dobrí vo vzťahoch: „Ved som predsa so správnou osobou, nemusím byť trpezlivý, ona nebude robiť nič také, aby to vyžadovalo moju trpezlivosť.“ Keďže sú takí ľudia vo vzťahu, samozrejme, že po čase začnú mať problémy. No pre vzťah nikdy nič nespravili a mysleli si, že ich vášň a zaľúbenie sa udrží „naživo“. Sú vo vzťahu, majú problémy a navyše to, čo začína trpieť, je práve tá chémia. Časť, ktorá bola plná nadšenia, vášne a intimity začína zomierať. Prečo? Lebo uverili mýtu, že keď stretnú tú pravú osobu, všetko bude v poriadku. Potom manželstvo nefunguje a zrazu niekde jeden z manželov stretne niekoho iného a uvedomí si, že sa oženil s nesprávnou osobou a že až teraz stretol „tú pravú“ osobu a s ňou sa všetko dá do poriadku, a opäť uverí mýtu pravej osoby...

Manželstvo je nuda?

Ale toto nemusí byť tvoj prípad! Je tu niečo lepšie a krajšie pre manželstvo. Naša kultúra to ale nevyzdvihuje. Nie žeby bola dnešná spoločnosť proti úspešným vzťahom, ale problém je, že ich považuje za nudné. Nikto dnes už nechce pozerieť film o šťastnom manželstve, je to totiž tá istá výnimochná a krásna vec deň za dňom. Nikto sa nechce pozerieť na to, ako spolu spávajú manželia, nie je to až také zábavné. Naša kultúra zvyrazňuje všetky ťažkosti, drámy, aféry, romániky. Ak takéto filmy, seriály chceš pozerieť, je to na tebe, len prosím never tomu, že to odráža realitu. Ak sa chystáš randiť s tým postojom, že keď stretnes tú pravú/toho pravého, všetko bude v poriadku, veríš rozprávkovej ideji, ktorá v skutočnosti tak nefunguje.

Začni od seba

Tak čo teraz? Namiesto hľadania pravej osoby sa ty stávaš pravou osobou. Je to veľká vec, ktorú možno nikto neučil teba, ani

tých, ktorí sú už ženatí a vydaté. Preto sa tak často stáva, že sa po rokoch budia po svojom boku a čudujú sa, kam zmizla vášeň. Pretože nikto z nich nevenoval žiadnu energiu do toho, aby sa stal pravou osobou. Toto je úplne iný prístup.

Pekne to ilustruje príbeh jednej ženy, ktorá vyrastala v kresťanskej rodine a od malička chodila na besiedku a do spoločenstva. Po skončení školy sa presťahovala za prácou do iného mesta a všetky kresťanské princípy odložila na vedľajšiu koľaj. Nie žeby prestala veriť, že Kristus je Syn Boží a podobne, len jednoducho podľa toho nežila. A najmä, čo sa týka vzťahov a chodenia, robila, čo chcela. Raz na jednej konferencii stretla muža, ktorý bol kresťanom. Bola z neho úplne nadšená. Bol to zrelý Boží muž, ktorý žil život viery vo svojej práci, vo všetkých svojich vzťahoch, bol láskavý k ľuďom okolo seba a keď sa s ním rozprávala, vynárali sa jej v mysli všetky tie spomienky na vieru, ktorú odsunula na vedľajšiu koľaj. Keď prišla domov, rozprávala o tomto mužovi s nadšením svojej mame. Vtedy jej mama povedala: „Drahá, problém je ale v tom, že muž ako on, nehľadá ženu, akou si ty.“ Tá žena vtedy plakala a plakala..., lebo si uvedomila, že je to pravda. Tento moment bol určujúci pre ňu ako „single“ osobu. Úplne zmenila svoje hodnoty, priority, vzťahy, spôsob randenia.

Nečakaj na zázrak

Preto mám pre teba otázku: „Si ty osobou, ktorú hľadá osoba, ktorú hľadáš? Single ľudia by určite vedeli napísať dlhý zoznam vlastností, aký by mal byť ten pravý/tá pravá, aký by nemal byť, čo by nemal mať v minulosti, aké závislosti by nemal mať atď. Ale otázka znie: „Si ty tou osobou, ktorú hľadá osoba, ktorú hľadáš?“ Ešte lepšia otázka by bola: „Stávaš sa zámerné, snažíš sa, meníš sa a vyvíjaš úsilie, aby si sa stal osobou, ktorú hľadá osoba, ktorú hľadáš?“ Alebo len čakáš, že zázračne, náhodne jedného dňa narazíš do pravej osoby a stanú sa pravé veci a zrazu všetko bude OK? Toto je mýtus. Nehľadaj, nečakaj, ale stávaj sa ty tou pravou osobou. Keď sa pozrieme do Písma, nájdeme málo odpovedí na to, ako nájsť toho pravého/tú pravú. Ale ak sa Boha opýtaš: „Pane, ako sa mám stať pravou osobou, aký mám byť?“, zrazu sa začne vynárať mnoho veršov.

Pán Boh je Stvoriteľ, aj vzťah je súčasťou Jeho stvorenia. Aj nás stvoril pre vzťahy, preto je prirodzené, že chceme, aby nám niekto povedal, že nás miluje, že som pre neho dôležitý, že si nás váži. Aj to je taký Boží odtlačok na našej duši. Je možné mať pekný vzťah, preto sa tohto sna nevzdávaj. Len si nemysli, že ak sa vystavíš dostatočnému počtu mužov/žien, tak raz náhodou stretneš tú pravú osobu. Toto vedie len k bólu srdca.

Ako sa stať tým „pravým“, tou „pravou“

Tak teda, ako sa stať tou pravou osobou? Ako sa pripraviť pre budúci vzťah? Čo hľadá osoba, ktorú hľadáš? Tak pre začiatok nám apoštol Pavol dáva niekoľko odpovedí v „kapitole lásky“. Sú to zručnosti, vlastnosti, ktoré si cvič v každej jednej konverzácii, na každom jednom stretnutí, rande, pri stretnutí s každým jedným človekom.

V 1. Liste Korintským 13:

- *Láska je trpezlivá.* To znamená, že láska nikdy netlačí na druhú osobu. Láska vytvára toľko priestoru a času, koľko tá druhá strana potrebuje. Ak ste vo vzťahu a niekto na vás len tlačí, tá osoba vás nemá skutočne rada. Alebo ak to robíš ty – nemiluješ naozaj. Trpezlivosť sa nestane len tak, že povieme: „Áno, budem trpezlivý,“ toto potrebujeme cvičiť v každom vzťahu.
- *Láska je dobrotivá.* Veľa ľudí si myslí: „Nemusím sa snažiť byť milý, pretože môj budúci partner/ka bude tá pravá osoba, takže nebude vyžadovať, aby som sa musel snažiť byť milý, dobrotivý. Tá pravá osoba bude taká dokonalá, že dobrotivosť bude prirodzená.“ Nečakaj, kým stretneš tú pravú osobu. Cvič si dobrotivosť v každom jednom vzťahu. Je to tiež proces a súčasť prípravy pre dobrý vzťah.
- *Láska nezávidí.* Veľa vzťahov sa rozpadne presne kvôli tomu. Viete, čo je závisť? Keď jeden partner nie je spokojný a zmierený sám so sebou a tak nenechá ani toho druhého, aby bol spokojný. Alebo manželka je zrazu úspešnejšia ako manžel, alebo viac spoločenská a on sa cíti ohrozené a nenechá ju, aby sa cítila dobre, ale stiahne ju „dole“ so sebou. A to úplne zničí intimitu vo vzťahu. Častokrát si ľudia myslia, že závisť zázračne zmizne, ak si vezmú tú pravú osobu. Modlite sa, aby z vás Pán Boh takúto závisť vykorenil a neničila vaše vzťahy. Nepríde to samo, svoju „nezávisť“ si tiež musíte cvičiť, napr. uznajte úspech toho druhého, buďte nadšení z jeho zážitkov, tešte sa spolu s ním. Nesnažte sa povedať príbeh, ktorý by ho tromfol, predbehol, bol lepší.

A mohli by sme pokračovať – *láska sa nevypína, nenadáma sa, nie je neslušná, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nezmysla zle, neraduje sa z nepravosti, ale teší sa s pravdou; všetko znáša, všetkému verí, všetkého sa nádeje, všetko pretrpí.*

Nemyslite si, že by manželstvá, možno aj vašich rodičov, boli lepšie, ak by man-

želia boli k sebe trpezlivejší, ak by medzi nimi nebolo toľko súťaživosti, ak by neboli otec a mama takí hrdí, že si nikdy nepriznali chybu? Nepomohlo by im to? Preto sa to nikdy nenaučili?

Teraz máš ty príležitosť sa to naučiť. Si zodpovedný/á za to, aby si spravil/a krok a modlil/a sa za to, aby Boh premieňal tvoj charakter, aby si sa stal osobou, ktorú hľadá osoba, ktorú hľadáš. Teraz je čas, kedy sa máš naučiť vážiť si mužov/ženy. Pretože to nepríde automaticky, keď sa vydáš/oženiš.

Vzťah si žiada snahu

Prirodzene a automaticky prichádza iba chémia, zaľúbenie. To je pekné, ale chémii môžeš prežívať voči 1 000 rôznym ľuďom na svete; k niekomu, koho stretneš cez víkend, prázdniny, dokonca k niekomu, s kým nehovoriš rovnakou rečou... ale je to len chémia. Veľakrát ľudia dovoľia, aby ich vzťah bol vedený niečím, čo môžu cítiť k 1 000 ďalším ľuďom a veria, že zvyšok sa zázračne „vyskytne“.

Nikto sa ale nezaľúbi a neostane zaľúbený navždy. Vzťah si vyžaduje snahu. Nehľadaj, nečakaj, ale stávaj sa niekým hodným hľadania.

Z rozprávky do reality

Pavol v závere 13. kapitoly píše: *Keď som bol dieťa, hovoril som ako dieťa, zmyšľal som ako dieťa, usudzoval som ako dieťa; ale keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby.*

Spomeňte si, ako sa končí každá detská rozprávka po tom, ako princ zabije všetky obludy, drakov, porazí nevlastné matky, atď. Konečne sa s princeznou dajú dokopy a... žijú šťastne, až kým nepomru. V detských rozprávkach sa partneri iba stretnú a ostatné už ide samo. Niektorí z nás ešte stále rozmýšľajú ako deti, ale je čas zanechať detské spôsoby. Realita nie je rozprávka. Never tomu, že keď stretneš pravú osobu, všetko dobré príde samo. Ale rob všetko, čo je v tvojich silách, aby si sa stal osobou, ktorú hľadá osoba, ktorú hľadáš. Modli sa a pros Boha, aby ťa menil na tú osobu, aby ťa učil milovať láskou z prvého listu Korintským 13 kapitoly, Jeho láskou. Je to tá najlepšia vec, ktorú môžeš spraviť pre svoj budúci vzťah.

Si ochotný/á, aby ťa Boh menil na osobu, ktorú hľadá osoba, ktorú hľadáš?

Andy Stanley
Z anglického originálu
– *The Right person myth*
preložila a spracovala Anna Bakalárová

„Všetko, čo vkladáte do ľudí, sa v nich skôr alebo neskôr prejaví. Božie slovo je mocné a živé, naozaj dokáže meniť ľudské srdcia...“

Slavo Kušnir

foto: s manželkou Majkou a synom Filipom

Publikán či farizej?

A proti tým, ktorí sa spoliehali na seba, že sú spravodliví, a iných za nič nemali, povedal toto podobenstvo: Dvaja mužovia vstúpili do chrámu, aby sa modlili; jeden farizej a druhý publikán. Farizej si zastal a takto sa modlil v sebe: Bože, ďakujem Ti, že nie som ako ostatní ľudia, vydierači, nespravodliví, cudzoložníci, alebo ako aj tento publikán. Postím sa dva razy do týždňa, dávam desiatky zo všetkého, čo mám. Publikán však stál zďaleka a ani oči nechcel pozdvihnúť k nebu, ale bil sa v prsia a hovoril: Bože, buď milostivý mne hriešnemu! Hovorím vám: Tento odišiel do svojho domu ospravedlnený, a nie tamten. Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.

Pred 31 rokmi som sa narodil do rodiny, kde som bol obklopený milujúcimi rodičmi, ktorí túžili, aby som spoznal Hospodina a to, čo pre mňa vykonal Pán Ježiš. Príbeh mojej viery sa tak začal písať skôr, než som si to naplno uvedomil. Postupne som vieru spoznával cez rodičov, ktorí ma vodili do chrámu; cez starú mamu, ktorá ma naučila modlitbu Otčenáš; cez pani Midriakovú, ktorá viedla detskú besiedku a na farebných predierkovaných kartičkách rozdávala zlaté texty (to preto, aby sa dali zviazať mašličkou). Či na hodinách náboženstva cez pani Bodnárovú, ktorej obetavosť a nasadenie boli obdivuhodné, a aj touto cestou jej chcem odkázať, že určite nie márne.

Nezabudnuteľné boli letné tábory s košickým dorastom, kde nás pod vedením Jána Vecana a Mareka Dučaja okrem biblických princípov naučili aj to, ako prežiť týždeň v lese na horárni bez elektriny, po-

stele či teplej vody. Tam som videl obetavosť mládežníkov, keď boli ochotní stratiť mesiac z prázdnin, aby sa venovali 9 až 15-ročným deťom počas štyroch turnusov detských táborov. Odtiaľ pochádza aj legendárna hra HU-TU-TU, ktorú mladšia generácia určite dobre pozná. Spomienky na tieto výlety ma neskôr viedli k tomu, aby som sa aj ja venoval práci s dorastom v našom cirkevnom zbere. Ďalšími ľuďmi, ktorí ma viedli cestou viery, boli brat farár Bakalár na konfirmačnom vyučovaní, Marcel Šálka na mládeži, či Slavomír Harčár ako vedúci na chlapčenskej biblickej skupinke. Všetky tieto veľké či malé investície, ktoré hore spomenutí či nespomenutí ľudia do mňa vkladali, boli ako kúsky mozaiky, ktoré sa mi vyskladali do jasného obrazu o tom, aký je Hospodin a akí sú ľudia, ktorí sa Ním nechajú viesť.

Nakoniec to vyvrcholilo, keď som mal 14 rokov, na jednom mládežníckom výlete prešovskej mládeže, kde som osobne prežil všetku tú „teóriu“ o Bohu na vlastnej koži a prijal som Pána Ježiša Krista za svojho osobného Spasiteľa a priateľa. Odvtedy som sa snažil slúžiť na mládeži svojimi darmi, a tak ako som bol vedený ja, začal v 18-tich rokoch viesť so skupinkou priateľov a spolupracovníkov v zbere dorast.

V službe na doraste som sa neustále stretával s mladými ľuďmi, ktorých už tento svet riadne poznačil a hriech v ich srdci pozanechal stopy. Keď som sa spätne obzrel na svoje detstvo a dospievanie, uvedomil som si, že som bol od malička podchytený tak, že som sa jednoducho nestihol ako mladistvý opíjať, či nebudaj brat nejaké „mäké“

drogy. Nestihol som vymetať diskotéky, organizovať alkožúrky na chatách, či nechať sa zvädzať inakšími lákadlami tohto sveta. A tak som sa raz po rokoch, už ako „zrelý kresťan“, ktorý chodil s Pánom už nejaký ten čas, pri čítaní Lukášovho evanjelia 18. kapitoly zasekol pri tom, že už samého seba nevnímam ako toho, ktorý prichádza pred Hospodina, sype si popol na hlavu a vyznáva svoje hriechy, ale ako toho, kto seba vidí ako lepšieho od ostatných. Lepšieho od tých, ktorí sa kedysi dlho predlho váľali v bahne hriechu tohto sveta a až teraz prosia o odpustenie. Jednoducho povedané, Božiu milosť, že som tak rýchlo uveril, som si prisvojil ako svoju zásluhu a krok po kroku mi srdce spyšnelo. Diabol stále striehne a skúša to na nás z každej strany. Jedného človeka depce pocitom viny za minulé hriechy, ktoré už dávno vyznal Bohu a boli mu odpustené, druhému zase masíruje ego za to, aký je super kresťan, keď tak málo hreší a pomaličky v ňom buduje pýchu. Je úžasné žiť s vedomím, že Pán Ježiš zobral naše previnenia a zomrel za ne na kríži, no nie je to naša zásluha, ale len a len Jeho milosť. Na to nesmieme nikdy zabudnúť.

Na záver chcem ešte povzbudiť všetkých pracovníkov v každej službe v našich zboroch, aby nezúfali, ak sa im zdá, že ich služba neprináša také ovocie, aké by si predstavovali: „Vedzte, že všetko, čo vkladáte do ľudí, sa v nich skôr alebo neskôr prejaví. Božie slovo je mocné a živé, naozaj dokáže meniť človeka, len niekedy na to potrebuje viac času a pripraviť si pôdu v ľudskom srdci.“

Slavomír Kušnir

Matky

Pavol Rankov

(Edition Ryba, 2011)

Porodiť dieťa v gulagu je samo osebe silná téma. Pavol Rankov z nej vo svojom najnovšom románe *Matky* nič nestratil, naopak, potiahol ju do roviny materstva vôbec.

Tému románu by vystihol aj názov *Formy a špecifická realizácie materstva v hraničnej sociálnej situácii*. To je zadanie diplomovej práce, ktorú píše jedna z hrdiniek. Spolu s jej školiteľom postupne čítame, ako znamenáva *oral history* 85-ročnej Zuzany Laukovej.

Strhujúci príbeh

Jej vzťah s partizánom Alexejom, ktorého zastrelili Nemci, zatknutie za údajné udavačstvo, tehotenstvo, transport, sovietsky pracovný tábor – až po Stalinovu smrť, prepustenie, boj o syna Alexeja, už deväťročného, a nečakané rozuzlenie príbehu (a zauzlenie osudu) predstavuje hlavnú dejovú líniu. Druhou je tehotenstvo študentky Lucie, ktorá cez priateľstvo so starou pani Laukovou spoznáva novú dimenziu života.

Autorovi sa podarilo vystavať bohatý, plastický príbeh, ktorý nepustí až po poslednú stranu. Hoci ide len o jeho druhé dielo tohto rozsahu (po titule *Stalo sa prvého septembra (alebo inokedy)*), recenzenti mu už prisudzujú rolu pisateľa historických románov. V tomto prípade je však menej encyklopedický, jeho postavy sa intenzívnejšie vyvíjajú, gulag je skôr kulisou príbehu. No o to ťaživejšou – preto čitateľ uvíta „oddychové“ odbiehanie do súčasnosti, k malicherným zápletkám v univerzitnom kabinete. Rankov, sám vysokoškolský pedagóg, cez ne šikovne paroduje neduhy súčasného slovenského vzdelávacieho systému.

Väzenkyňa aj zabijacka

Plurál v názve románu sa vzťahuje na niekoľko osudov: napočítať môžeme okrem hlavnej hrdinky, zapisovateľky a ich matiek ďalšie minimálne tri typy materských realizácií, spolu teda sedem. Hlavná línia rozvíja materstvo ako mentálnu pupočnú šnúru. Každá čitateľka matka naplno precíti muky hrdinky, ktorej dieťa plače, kým ju núti stáť na väzenskom nástupe. Prítomnosť bábätko v gulagu sa nevyhnutne stáva príležitosťou na mnoho scén, pri ktorých trhá srdce. Utrpenie, až šialenstvo matky odlúčenej od syna a šliapajúcej kvôli nemu po všetkom ostatnom má u čitateľa šancu na pochopenie.

Cez iné postavy zaostruje Rankov na materstvo ako snahu o kontrolu nad dieťaťom, dovedenú až do (seba)zničujúceho dôsledku. Čitateľ je svedkom nepriznaného zranenia z podstupenej interrupcie a dôsledkov pre vzťahy v rodine. S ďalšou postavou prijíma cez materstvo pozvanie do iného života: s inými hodnotami, prioritami, zodpovednosťou. Zuzanina staršia spoluväzenkyňa Anna stelesňuje múdrosť, starostlivosť, všadeprítomnú materskú pomoc a oporu. Zabijacka Zina nesie v sebe ranu po strate vlastných detí a voči Zuzane a malému Alexejovi sa prejaví jej ochranársky pud. Mohutná drsná veliteľka Irina je príkladom toho, ako dieťa prebúdzá jemnosť a dobrotu, ale aj egoizmus, keď si chce človek jeho lásku privlastniť.

Obstáť pred Bohom

Kniha vŕhne do úvah o fyzickej strate dieťaťa – aj o možnosti stratiť dieťa duchovne, keď ho dovolíme nainfikovať scestným pohľadom na dobré a zlé. Sovietska demagogická poéma o uvedomelom pionierovi Pavlíkovi Morozovovi, ktorý udá vlastného otca, sa v istej časti románu začína vinúť dejom ako nebezpečná niť. V románových hraničných situáciách je intenzívne prítomná aj viera: a nie sú to len Vianoce v gulagu, ale najmä neodbytné otázky odovzdaného prijímania situácie, schopnosti spracovať aj enormné ťažkosti pozitívne. Po dočítaní ostane visieť vo vzduchu všeludská otázka odpustenia, obety, sebaobety. Už naznačená problematika interrupcií sa tu nerieši ako primárna, netrčí, ale spomedzi riadkov presvita jasný postoj k nenarodenému maličkému človekovi.

Ak čitateľ s napätím trpne, či happyend bude, alebo nebude, ostane zaskočený. Na záver postavil autor svoje postavy do úplne nového svetla. Tou podstatnou ostáva po zatvorení knihy otázka, ako premieňať zlo na dobro. Ako obstáť pred Bohom a pred sebou v slepej uličke zla. Ako si vybrať z dvoch zlých riešení a nestratiť šťastie. Ukazuje sa, že konanie „za každú cenu“ vedie do nešťastia.

Terézia Rončáková

Tatiana Jeremiášová

Pavol Rankov sa narodil 16. septembra 1964 v Poprade. Rané detstvo prežil vo Vysokých Tatrách a od konca 60. rokov žije v Bratislave. Vyštudoval knihovedu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského. Po štúdiách krátko pôsobil ako metodik Slovenskej národnej knižnice v Martine a Slovenskej pedagogickej knižnice v Bratislave. Od roku 1993 je odborným asistentom na Katedre knihovedy a vedeckých informácií Filozofickej fakulty UK. Na slovenskom knižnom trhu debutoval roku 1995 zbierkou poviedok *S odstupom času*, za ktorú dostal Cenu Ivana Kraska (Debut roka) a medzinárodnú literárnu cenu Jeana Monneta. Ďalšie dve poviedkové zbierky nazval *My a oni/ Oni a my* (2001) a *V tesnej blízkosti* (2004). Je autorom dvoch románov *Stalo sa prvého septembra (alebo inokedy)* (2008) a *Matky* (2011). Vo svojom odbore vydal vedecké publikácie *Masová komunikácia, masmédiá a informačná spoločnosť* (2001) a *Informačná spoločnosť – perspektívy, paradoxy, problémy* (2006). Je dramaturgom niekoľkých televíznych dokumentov a publicistického cyklu *Umenie 05, 06*.

Ján Bakalár ml.

Tajní kresťania

Ole Lilleheim: „Nie sú to prenasledovaní kresťania, kto potrebuje našu pomoc. To my potrebujeme ich svedectvo.“

V nedeľu 29. apríla došlo v priestoroch univerzity v meste Kano na severe Nigérie k výbuchu a strelbe. Terčom útokov boli kresťania, ktorí sa ráno zišli na služby Božie. Konečná bilancia: asi 20 mŕtvych. Útok sa pripisuje radikálnej islamskej sekte Boko Haram, ktorá za posledné roky usmrtila viac ako tisíc ľudí. Takáto je súčasná situácia v Nigérii, ktorá figuruje na zozname 50 krajín sveta, kde sú kresťania prenasledovaní. Zoznam každoročne aktualizuje organizácia *Open doors*, pre ktorú pracuje aj Ole Lilleheim, v súčasnosti kazateľ cirkevného zboru Nórskej evanjelickej misie v Stavangeri. O začiatkoch a službe „Otvorených dverí“ prednášal aj na májovej konferencii *Evanjelizačného strediska*.

Prvýkrát som bol na Slovensku v roku 1978, kedy sme tu pašovali literatúru pre kresťanov. Teraz ste slobodnou krajinou, ale už máte skúsenosť, že v čase prenasledovania potrebujeme Ježiša. Keď sme prenasledovania potrebujeme Ježiša. Keď sme slobodní, vyzerá to, že Ježiša až tak veľmi nepotrebujeme. No chcem vám povedať: „Nemyslite si, prosím, že iba prenasledovaní kresťania potrebujú našu pomoc. To my dnes potrebujeme ich svedectvo.“

Začiatky *Open doors*

Činnosť organizácie *Open doors* začal v roku 1955 Holanďan, brat Andrej. Navštevoval misionársku školu v Škótsku a po jej skončení bol trochu frustrovaný z toho, že všetci absolventi boli vyslaní na rôzne misijné polia po celom svete, iba on nie. Hoci chcel Bohu slúžiť, nenašla sa žiadna krajina, do ktorej by mohol ísť ako misionár. Keď sa na odchode z misijnej školy balil, zišiel do pivnice, aby si pozbieral nejaké škatule. Tam našiel plagát s informáciou o komunisticko-konferencii v Poľsku, ktorá sa konala v júni roku 1955.

Boh bratovi Andrejovi povedal: „Pôjdeš tam.“

Bránil sa: „Ale Bože, veď ja nie som komunist.“

Ale Božie rozhodnutie bolo nemenné: „Pôjdeš tam.“

Na komunisticko-konferencii

A tak brat Andrej vycestoval do Varšavy, aby sa zúčastnil na konferencii spolu s komunistickou mládežou z celej východnej Európy. Keď mladí komunisti pochodovali cez Varšavu pod červenou zástavou, prehlasovali: „Sme ochotní položiť svoj život za to, aby sa komunistické učenie dostalo do celého sveta.“

Vtedy si brat Andrej pomyslel: „Ja ako kresťan som ten, kto má odpovede – oni ich nemajú, iba tomu veria. My kresťania máme byť tí, ktorí budú prechádzať ulicami a prehlasovať, že Ježiš je jediná odpoveď.“

No Andrej tam bol sám, a tak začal vo Varšave hľadať kresťanov. Vo viacerých zboroch, ktoré navštívil, mali problémy

– boli bez Biblií, niektoré aj bez pastora, lebo ich uväznili.

V jednom zbere sa brata Andreja spýtali: „Kto si?“

Odpovedal: „Som kresťan, pochádzam z Holandska a tamojší kresťania ma poslali k vám. Čo pre vás môžeme urobiť?“

Začali plakať a povedali mu: „Mysleli sme si, že vy kresťania na západe ste na nás zabudli.“ Tak to teda všetko v roku 1955 začalo.

On otvára dvere

A prečo práve *Open doors* čiže „otvorené dvere“? Brat Andrej sedel vo Varšave na lavičke v parku a čítal si svoju Bibliu, text zo Zjavenia Jánovho 3, 2: „Prebuď sa a posilňuj ostatky, ktoré začali odumierať...“ Keď si tento biblický verš prečítal, rozplakal sa. Opýtal sa Boha: „Chceš odo mňa, aby som slúžil bratom a sestrám vo východnej Európe? Som ochotný to robiť.“

Brat Andrej pokračoval v čítaní Zjavenia Jánovho a vo verši 8 našiel zaslúbenie: „Aj hľa, otvoril som ti dvere...“ A tak svoju misiu nazval otvorenými dverami – *Open doors*,

pretože to mu Pán Boh zaslúbil: „Ak ty pôjdeš, ja ti otvorím dvere.“

Pán Boh je verný a svoje zaslúbenie naplnil. Brat Andrej začal svoju misiu v jednej krajine – v Poľsku, dnes *Open doors* pôsobí vo viac ako 50-tich krajinách sveta. Svoje kancelárie má v 21 slobodných krajinách.

Jedno telo, jedna duša

Poslaním *Open doors* je posilňovať Kristovo telo, a to predovšetkým v krajinách, kde kresťania žijú v útlaku.

Niektro sa ma raz opýtal: „Kedy príde prenasledovanie do Nórska?“

Odpovedal som: „To je zle položená otázka, pretože v 1. Korintským 12, 26 sa píše, že keď jedna časť tela trpí, ostatné časti trpia s ňou.“ Existuje iba jedno telo Kristovo, a nie sú ním iba kresťania v Nórsku alebo na Slovensku, ale všetci učeníci Ježiša Krista po celom svete. Takže ak trpia veriaci v Severnej Kórei alebo Iráne, ty a ja, my sme toho súčasťou. Preto sa za nich musíme modliť a pomáhať im.

Pomoc *Open doors* má niekoľko foriem:

- distribuujeme Biblie a literatúru – ak je to možné, tak legálnou cestou, alebo ich pašujeme,
- poskytujeme vyučovanie vedúcim zborov – potrebujú ho napr. v Číne, kde za 50 rokov počet nových kresťanov narástol na 80 až 100 miliónov,
- zabezpečujeme jedlo a lieky – túto úlohu nepovažujeme za najdôležitejšiu, no sú krajiny, ako je napr. Severná Kórea, kde je to otázka prežitia.

Jedlo pre Južný Sudán

V 80-tych rokoch náš tím v Južnom Sudáne narazil na problém: „Ludí síce vzdelávame, no oni nám na vyučovaní odpadávajú do hladu.“ A tak členovia tímu prosili brata Andreja: „Potrebujeme ich nasýtiť, lebo inak zomrú.“

A tak sme v *Open doors* začali v Európe finančnú zbierku s prosbou: „Máme otvorené dvere v Južnom Sudáne – pomôžte nám, aby sme mohli veriacim bratom a sestram dáť jedlo.“

Toto bol jeden z prvých projektov, ktorý sme museli po čase zastaviť, pretože sa vyzbieralo viac peňazí, ako sme skutočne potrebovali (finančné prostriedky sú účelovo viazané – musia sa použiť na projekt, ktorý darcovia podporili, pozn.).

A tak sme do Južného Sudánu vyviezli 400 ton jedla. Vláda v Severnom Sudáne, v hlavnom meste Chartúm, kde žijú prevažne moslimovia, vyhlásila: „Keď uvidíme v Južnom Sudáne nejaké lietadlo, zostrelíme ho. Nikto nemá povolené priniesť im tam jedlo.“ No *Open doors* sa do Južného Sudánu podarilo uskutočniť viac ako 100 letov. Nechcem týmto našu organizáciu ospevo-

vať, či poukazovať na to, akí sme úžasní – jediné, čím sa chcem chváliť, je to, že máme živého Boha. Že veríme v Boha, ktorý môže aj v týchto dňoch konať zázraky. On potrebuje, aby ľudia išli, keď povie: „Chodte!“ On otvára dvere.

Open doors už oddistribuovalo viac ako 3,1 milióna Biblií do rôznych krajín sveta, okolo 263 000 ľudí prešlo vyučovaním, 172 000 ľudí absolvovalo tréning o tom, ako si získať prácu alebo jedlo. Ďalšou z dôležitých úloh *Open doors* je priniesť informácie o našej službe do ďalších krajín, aj k vám na Slovensko, aby ste sa mohli modliť.

Zoznam krajín

Každý rok aktualizuje *Open doors* zoznam 50 krajín sveta, v ktorých je prenasledovanie najhoršie. Uvažujeme nad tým, že v nasledujúcich rokoch ho rozšírime o ďalších desať krajín. Niektorí hovoria: „Ak *Open doors* vo svojej práci uspeje, na svete už nebude žiadne prenasledovanie.“ Ale v Biblii čítame, že situácia sa má ešte zhoršiť. Ježiš hovoril, že pred Jeho druhým príchodom budú kresťania prenasledovaní (L 21, 8 – 24).

Keď kresťania z Iránu videli, že v tomto roku sú na piatom mieste, kým v roku 2011 boli ešte na druhom, povedali mi: „Ole, prenasledovanie v Iráne nie je tohto roku menšie, ako bolo predtým – je ešte horšie, hoci už nie sme druhí, ale piati. Posunuli sme sa preto, že sa zosilnilo prenasledovanie v Afganistane, Saudskej Arábii, Somálsku.“

Stret islamu a kresťanstva

Z 50 krajín na zozname je 39 moslimských, čo znamená, že kresťanom najväčšie ťažkosti spôsobujú moslimovia.

Na tomto mieste treba rozlišovať medzi islamom a moslimami ako ľuďmi, ktorí chcú tak ako my žiť v pokoji. Keď som bol naposledy v Iráne, na ulici v Teheráne som sa rozprával s ľuďmi, ktorí mi hovorili o tom, že v ich krajine žijú iba 2 percentá naozaj fanatických moslimov, ale práve oni majú veci pod kontrolou. Mnohí Iránci sú z islamu už chorí a krajina prežíva obrovské prebudenie.

Niektro mi raz povedal: „To je strašný zoznam, pretože hovorí o prenasledovaní a všetkých tých hrozných veciach, ktoré sa dejú.“ No zoznam má aj druhú stránku – ukazuje, ako v prenasledovaných krajinách cirkev rastie.

SEVERNÁ KÓREA

Číslo jedna na zozname krajín, kde sú kresťania prenasledovaní, je už desať rokov Severná Kórea.

Severná Kórea je tým najťažším miestom pre život kresťanov na svete. Viera v Ježiša Krista je dôvodom na uväznenie v pracovných táborech, najväčší z nich je v hlavnom

meste Pchjongjang. Ak zistia, že je niekto kresťan, nezatknu len dotyčného človeka, ale aj jeho rodičov a deti. Takže až tri generácie trpia kvôli tomu, ak je niekto v rodine kresťan. Krajina má 25 miliónov obyvateľov, z toho je 400 000 kresťanov. 40 000 z nich, teda 10 %, je zavretých v pracovných táborech preto, že nasledujú Ježiša Krista. Stačilo by, keby vieru v Neho zapreli a mohli by byť slobodní. (Celkovo sú na život v pracovných táborech odsúdené 2 milióny ľudí.)

Čo môžeme spraviť pre Severnú Kóreu? Jediná vec, ktorá môže túto krajinu zmeniť, je Biblia, a dvere srdc ľudí sú pre ňu otvorené.

Dostať sa do Severnej Kórei je ťažké, no *Open Doors* sa tam podarilo prepašovať viac ako 47 000 kusov Biblií a kresťanskej literatúry, 5 000 kresťanom sa dostalo vyučovania. Takisto sme pre 56 000 kresťanov dopravili jedlo a nejaké lieky, ktoré potrebovali na to, aby prežili.

Nie je to ľahké, keď viete, že na hraniciach vás čakajú automatické zbrane a vykopané diery s bambusovými palicami – keď tam spadnete, hneď zomriete. Ale Pán Boh otvoril dvere a ľudia z nášho tímu, ktorí pracujú pre Severnú Kóreu, nás prosia, aby sme sa za misiu v tejto krajine modlili. Až do dnešných dní sa vždy podarilo odhaliť vládnym agentov, ktorí sa snažili dostať do našich sietí. Prosím vás, modlite sa za to, aby sa im nepodarilo preniknúť medzi našich pracovníkov.

Cirkev v Severnej Kórei stále rastie a tamojší kresťania prosia: „Modlite sa za nás – sme ochotní zaplatiť za vieru svojimi životmi, len na nás nezabudnite.“

NIGÉRIA

Nigéria sa na zozname posunula z 23 miesta na trináste – znamená to, že situácia v krajine sa stáva čoraz ťažšou. No zároveň tu žije veľa kresťanov – najväčší cirkevný zbor v Afrike je v Nigérii. Na severe dominuje islam, na juhu žijú kresťania. O situácii v krajine informoval jeden z nigérijských pastorov, ktorý nedávno navštívil Nórsko (jeho zbor má 7 miliónov členov). Pre kresťanov je život v Nigérii nesmierne ťažký, lebo v rokoch 2009 – 2011 bolo 50 kostolov spálených a minimálne 10 pastorov zabitých. Ide o oficiálne čísla, tie skutočné sú omnoho vyššie. Vláda vyhlásila, že minulý rok bolo zavraždených okolo 300 ľudí – kresťanov, v skutočnosti ich zabil viac ako 1 000. V krajine pôsobí fundamentalistická skupina Boko Haram, ktorá tvrdí, že západné učenie je zakázané a chce, aby zákon šarije platil pre všetkých Nigérijčanov.

Projekt Ženy ženám

Open doors rozbehla v Nigérii napr. projekt *Ženy ženám* – bol zameraný na vyučovanie a pomoc Nigérijčankám, ktoré vo svojom živote prešli ťažkými obdobiami. Do krajiny sme vyslali tím žien z Holandska, Írska a Anglicka (je lepšie, ak s nimi komunikujú ženy ako muži), ktoré už tiež zažili, čo je bolesť a strata – boli medzi nimi napr. vdovy, jedna znásilnená žena.

Nigérijčanky sa navzájom nepoznali, boli zozbierané z celej krajiny. Medzi aj Džamina (30), ktorá sa ako prvá so ženami podelila o svoj príbeh:

Raz do jej domu vtrhli piati muži, strhli z nej šaty a znásilnili ju. Potom ich počula, ako sa rozprávajú o tom, či ju zabijú alebo ju nechajú žiť. Nakoniec sa rozhodli pre

Ole Lilleheim: Keď som v 80-tych rokoch pašoval literatúru, brávil som so sebou vždy aj manželku a naše malé deti. Ak som mal napísané nejaké mená a adresy, tak som ich ukryl v kočiariku. Keď sme prišli do východnej Európy, policajti otvorili dvere na aute, aby ho skontrolovali. Keď v ňom našli spat malé dieťaťko, udivilo ich to: „Och, aké malé, zlaté dievčaťko.“ A zavreli dvere. A tak som si hovoril: „Ďakujem, Pane Bože. Keby ste vy tak vedeli, čo má to malé dievčaťko pod sebou!“ Som vďačný za všetkých ľudí, ktorí si od nás Biblie a literatúru brali, lebo riskovali viac ako my.

smrť a tak jej do tela vpichli tri injekcie s jedom a nechali ju zomierať. No ona prežila. Keď o tom rozprávala, plakala, ostatné ženy spolu s ňou. Po Džamininom príbehu sa otvorili aj ostatné ženy a začali sa zdieľať o tom, ako im bolo ublížené. Ženy spolu plakali a držali sa za ruky – dvere sa začali otvárať a my sme si vtedy uvedomili, aké je dobré, že sme projekt *Ženy ženám* rozbehli.

Na druhý deň sa začalo vyučovanie o odpustení. Odpustiť neznamená zabudnúť. Odpustiť – to je rozhodnutie, ktoré spravíš. Odpustenie dostaneš ako dar od Pána. Ženy si napísali na lístky mená ľudí, ktorých nenávidia. Napr. Tabite zastrelili manžela – pastora. Najskôr ho zrazili dolu a keď ležal na zemi, poliali ho petrolejom a zapálili.

Tabita si chcela kúpiť zbraň a najať si človeka, aby zabil vraha jej manžela. Ale po našom vyučovaní napísala meno zabijaka na papier, vložila ho do škatule a odniesla pod Ježišov kríž. Potom škatuľu vyniesli do záhrady a zapálili ju, aby zhorela na popol. Ženy cítili, že chcú odpustiť, ale vedeli, že Boh im musí dať dar odpustenia. Boh k nim prišiel s uzdravením a ony pocítili pokoj.

Duchovný problém

Ak počujeme o prenasledovaní v Afrike, zvyčajne ide vždy o územie, kde žijú moslimovia a kresťania. Pretože dnešný problém v Afrike je duchovný – islam verzus kresťanstvo. Pripojte sa k modlitbám za to, aby sa zdvihla vlna tsunami, ktorá pôjde smerom na sever, kde žijú prevažne moslimovia, aby sme mohli získať Afriku späť pre Krista. Veď severná Afrika bola kedysi kresťanským kontinentom. My vidíme ovocie modlitieb – prebudenie prežíva napr. Alžírsko a Tunisko, kde sa čoraz viac moslimov stáva kresťanmi.

KOLUMBIA

Teraz preskočíme v našom zozname z čísla 13 na 47. Kolumbia je tretia krajina odspodu na zozname a tak si môžeme povedať, že tam situácia kresťanov nie je až taká ťažká. Veriaci nemajú problémy v celej Kolumbii, ale v oblasti, ktorá hraničí s Venezuelou. Sú uväznení v akejsi krížovej palbe. Proti seba stoja dve strany – vláda a gerily, povstalecké skupiny. Mnohé rodiny v tej oblasti posielajú svoje deti do nášho detského domova, ktorý v tej oblasti máme. Boja sa, že keď si ich nechajú doma, unesú ich povstalecké skupiny. Doposiaľ uniesli okolo 50 000 detí, dievčatá sexuálne zneužívajú.

Svoje dve dcéry tak stratil aj jeden pastor. Vedel, v ktorých oblastiach sa povstalecké skupiny pohybujú, a tak ich začal hľadať. Po dlhom čase sa mu ich podarilo nájsť. Mužov z povstaleckej skupiny prosil: „Vráťte mi moje dievčatá.“ Smiali sa a povedali mu: „My sme ich už použili, tak si ich zober.“ Predstavte si, akú cenu táto rodina zaplatila za to, že žijú v tejto oblasti a nasledujú Krista.

Sofia si vybrala odpustenie

V Kolumbii žije dievča, ktoré sa volá Sofia a dnes má 13 rokov. Keď mala deväť, obidvoch jej rodičov zavraždili. Sofia sa v tom čase hrala u susedov: „Začula som výstrely a tak som utekala naspäť domov. Videla som, ako mama leží na dlážke a otec tiež. Mama nemohla rozprávať, lebo mala prestrelené hrdlo. Chcela som jej pomôcť, ale tí muži, ktorí ju zastrelili, mi v tom zabránili. Chcela som sa s ňou modliť, ale nedovolili mi to.“

Keď o tom Sofia hovorila, plakala. Jeden môj priateľ, ktorý vedie *Open doors* v Latinskej Amerike, stál vedľa nej, keď rozprávala svoje svedectvo. Otočila sa k nemu a spýtala sa ho: „Prečo mi Pán Boh nepomohol, prečo mi neodpovedal, keď som sa modlila za svojich rodičov? Prečo ich neuzdravil?“

No to nebol koniec svedectva, to jedennástročné dievča pokračovalo: „Chcem odpustiť mužom, ktorí zabilu moju mamu a ocka. Verím, že Pán Boh má so mnou svoj plán, a preto som sa rozhodla, že im odpustím.“

Keď sa pozriem na naše zbory v Nórsku, tak si uvedomujem, že jedným z veľkých problémov medzi kresťanmi je odpustenie. Je pre nás ťažké zabudnúť a odpustiť. Ale Sofia nás učí odpusteniu. Džamina nás učí odpusteniu. Pán Boh chce, aby sme si odpúšťali. Chce, aby sme si vybrali cestu odpustenia, a potom nám On daruje odpustenie.

EGYPT

Počuli ste už o tzv. Arabskej jari? Ide o vlnu rozsiahlych protestov, civilných nepokojov a povstaní, ktoré prebiehajú vo väčšine arabských štátov od konca roku 2010 až do súčasnosti. No kresťania, ktorí v tej oblasti žijú, nehovorí o jari, ale o zime, pretože situácia sa tam oveľa zhoršila. Po minuloročnej januárovej revolúcii v Egypte, zastrelili viac ako 20 kresťanov a mnoho cirkevných zborov vypálili.

Stretol som sa s jedným egyptským bratom, ktorý prišiel pred pár mesiacmi do Nórska. Rozprával o tom, aká zlá je situácia v Egypte. Povedal, že minulý rok krajinu opustilo viac ako 100-tisíc kresťanov. No usmieval sa a povedal: „Môžu vypáliť naše zbory, zabiť nás, ale nikdy neuhasia oheň v našom srdci, ktorý horí, aby sme získavali našich moslimských bratov a sestry pre Ježiša.“

Tí, ktorí sa modlite za moslimský svet: Vaše modlitby Pán Boh počuje a odpovedá na ne. Prosím, neprestaňte sa modliť. Keď človek pracuje v tejto oblasti, je skvelé, že vidí otvorené dvere. Ale to vy, ktorí sa modlite, ste tí, ktorí dvere otvárajú, aby sme cez ne mohli prejsť.

Nedotknuteľní

Určite ste si všimli, že letné mesiace prinášajú do našich kín zvýšený počet filmov najmä ľahších žánrov. Je to tak fajn. Prázdniny, dovolenky sú predsa na to, aby si záhyby na šedom telese v našich hlavách dopriali odpočinku. Vlastne, keď nad tým teraz uvažujem, tá posledná veta je doslovná. Veď kto dopraje mozgu odpočinok? Musí si to napláňovať sám. Taká menšia (či podľa obdarovania väčšia) šedá rekurzia. Ale dosť bolo uvažovania. Leto ešte neskončilo.

Tak teda poďme k tým žánrom. Ako by mal vyzeráť taký typovo vyhranený, komerčne sebaistý filmový kúsok? Dobrý letný blockbuster by mal byť ukuchtený z prieračnej zápletky, najlepšie niekoľkokrát dopredu predvarenej. Veď vieme. Zo začiatku cukríková rodinná harmónia, šťastie, bozky, vysmiati ľudia, fotka na billboard. Do toho náhle bez opýtania vtrhne zlo kozmických rozmerov (musí ísť minimálne o severoamerický kontinent, teda aspoň pokiaľ sme v katastrofe Hollywoodu). Záver patrí hrdinovi – Herkulesovi v obklopení opäť šťastnej komunity s vysporiadaným primárnym aj sekundárnym zlom. Výplň (teda minútáž aj rozpočet) tvorí vysporiadávanie sa s primárnym zlom (akýmkoľvek nezákonnými metódami), pričom sekundárne zlo (ako napr. alkoholizmus a strata záujmu o rodinné hodnoty) sa nadpozemsky vytráca s odchádzajúcim zlom prvého druhu... Toľko základné pojmy.

Ak ste z tej časti populácie, ktorej horúci stojatý vzduch nepridáva na dobrej nálade, nasledujúce riadky budú niest svieži francúzsky vánok, ktorý na vašich ústach zaokrúhli svieži ľudský úsmev.

Dotknuteľní

Černosi s tučnými mäsitými perami, nech sa tvária ako chcú, nemôžu byť vyslovene krutí. (Viem, že vyslovene môžu, ale pre účely recenzie to zanedbáme.) Aj v tomto filme si jedného mäsitého oblúbite. Snaží sa síce žiť z podpory iných, fajčí, kradne, zväzda ženy, ale predsa viete, že niekde vo vnútri má v sebe čosi úprimné. Volá sa Driss (hrá ho Omar Sy). Hendikepovaný francúz-

sky boháč Phillippe (François Cluzet) hľadá opatrovateľa, ktorý by bol pre neho 24 hodín denne k dispozícii. Driss hľadá zas niekoho, kto by mu podpísal potvrdenie pre úrad práce. Prebieha výberové konanie. Všetci uchádzači v poradí majú nejakú tú chybičku. Jeden je príliš školený, ďalší nerozumie, že aj hendikepovaní sú normálni; iný pre svoju všeobjímajúcu lásku k ľudstvu nemá cit pre jednotlivca. Driss je samozrejme iný. Nekonformné, drsné spôsoby a vyjadrovanie donesené z ulice zapôsobia na Phillippov uhladený domáci časopriestor. Aj keď je ochrnutý od ramien až po chodidlá, uvedomuje si, že zaobchádzanie s ním ako s dieťaťom je cesta k strate ľudskosti. Driss, ktorý je momentálne na ulici po tom, čo ho doma ako nedôveryhodnú osobu „prepustili“, však nemá záujem. Na prvý pohľad sa zdá, že dva odlišné svety nemôžu nájsť spoločný prienik. Ale divácka duša po tom túži, a tuší, že tu bude vznikáť niečo nové, iskrivé, čo poteší svojou krásou a zasýti aj našu detskú škodoradosť. Stane sa nám, čo chceme. Driss ďalšie ráno prijme výzvu k chopeniu sa vlastnej zodpovednosti a nastupuje do svojho nového zamestnania a tiež nečakaného luxusného bývania.

Nedotknuteľní

Od tohto momentu začína vznikáť nové priateľstvo dvoch odlišných ľudí. Drissove ruky a nohy sa stávajú Phillippovými rukami aj nohami. Obaja majú niečo, čo ich môže vzájomne obohatiť. V protikladných pohľadoch na vec nachádzajú spoločné ponaučenie. Driss je pre Phillippa opatrovateľom, hýbateľom vo veci lásky a tak trochu

aj vychovávateľom jeho pubertálnej dcéry. Všetko sa tu deje s humorom a nadhľadom. Vlastne ten láskavý humorový pohľad na vec je v tomto filme to najpodstatnejšie. Bez lacných citových vypätí, bez zbytočného hĺbania a strácania sa vo svojich pocitoch. Je to komédia, ale so zmyslom pre ľudskosť. Ak chcete prežiť príjemný večer pri pozretaní filmu bez toho, aby ste každú chvíľu trpeli, že sa niečo už-úž pokazí a bude to len horšie (ako to zvykne byť v podobných „vozičkárskych“ filmoch), tak nedotknuteľné priateľstvo Phillippa a Drissa je pre vás skvelá voľba. Kasový trháč, ale iný ako ostatné letné. Nerieši ťaživé problémy sveta, ale poukazuje na oddanosť a blízkosť človeku. Nesnaží sa vybojovať boj s primárnym zlom (háďajte, čo by to bolo v tomto filme), ale ukazuje ako riešiť problémy, ktoré sa vyskytujú aj v našich životoch. Toľko pre tých, ktorí v kine radi oddychujú. Intelektuálnejšie naladenému divákovi asi film *Nedotknuteľní* neprinesie mnoho nového. Niečo v zmysle: „nepomôže, ale ani neuškodí“. Veľa vecí sa dá dopredu odhadnúť. Príliš zidealizované. Neotvára nové témy. Nemálo z toho sme už videli... Sú však prázdniny a ako sme spomínali, netreba sa nám priveľmi vysilovať.

• Myslíte si, že nedotknuteľné priateľstvo existuje len vo filmoch?

Peter Gál

Nedotknuteľní (Intouchables)

Komédia – 112 min. – Francúzsko, 2011
Réžia: Olivier Nakache, Eric Toledano
Hrajú: François Cluzet, Omar Sy, Anne Le Ny, ...

Aká forma svedectva o Ježišovi je v dnešnom svete najefektívnejšia a najúčinnnejšia?

V prvom rade cítim za touto otázkou silný tlak dnešnej spoločnosti. Život nabral neuveriteľne vysokú rýchlosť. Všade okolo nás sa vyžaduje flexibilita, maximálna efektívnosť a účinnosť zvolených prostriedkov, ktorými chceme dosiahnuť vopred stanovený cieľ. A napriek tomu, že sa ako kresťania nemáme prispôbovať svetu okolo nás, robíme tak čoraz častejšie a bez akéhokoľvek pocitu hanby či zlého svedomia. Meradlom kvalít človeka je úspech, vynikajúce výsledky jeho práce a pôsobenia.

V druhom rade cítim za položenou otázkou určitú bezmocnosť, priam frustráciu z toho, že počet členov našej cirkvi má neustále klesajúcu tendenciu a že v mnohých oblastiach a na rôznych úrovniach sa nám práca v cirkvi jednoducho nedarí. Východisko sa práve preto niektorí snažia nájsť v nových formách a účinnejších metódach svedectva o Pánovi Ježišovi Kristovi...

V tejto súvislosti si spomínam na jedného brata farára, ktorý choval zajace. Keď sa ho pýtali, načo to robí, odpovedal asi takto: - Keď kážem na službách Božích a plním si rôzne iné povinnosti zborového farára, často nevidím za sebou žiadne výsledky. Mám pocit zbytočnosti a márnosti. A to je deprimujúce. Keď však dochovám zajaca, ktorého zabijem a následne očisteného pološím manželke v kuchyni na stôl, aby z neho pripravila jedlo, vtedy mám pocit, že som pre svoju rodinu urobil niečo zmysluplné. Je to hmatateľný výsledok mojej práce a snaženia, ktorý má na mňa upokojujúci účinok.

V cirkvi túžime po dobrých a hlavne hmatateľných výsledkoch našej práce. Cítíme na seba vyvíjaný silný tlak. To preto, lebo niekto v cirkvi vymyslel akési štatistické tabuľky a my teraz máme zlý pocit z toho, že niektoré kolónky pri názve nášho zboru zostávajú prázdne.

Domnievam sa, že dnešná cirkev by mala byť vo svojom pôsobení podstatne odolnejšia vplyvom a tlakom okolitého sveta. Príklad by si mala zobrať trebárs od apoštola Pavla, ktorého charakterizovala pokora a odovzdanosť. To, že jeho svedectvo a zvest' prijali povedzme ľudia vo Filipis, nepovažoval za svoje zásluhy. Žiaden človek nedokáže zabezpečiť, aby nejakí ľudia prijali evanjelium Pána Ježiša Krista. A síce preto, lebo ich prostredníctvom svojho evanjelia oslovuje práve sám Pán Ježiš Kristus. On sám na nich pracuje a pôsobí. On sám ich presvedča a získava pre svoju vec. Pokiaľ sa práca cirkvi nedarí – a ona sa naozaj nedarí vždy – nie je to naša vina a zodpovednosť. Nie je to nič, kvôli čomu by sme sa mali rozčuľovať alebo hnevať. Pociť zbytočnosti a márnosti tu jednoducho nie je na mieste.

Jedno je však isté. Smieme a mali by sme spolupracovať na tom, aby ľudia evanjelium Pána Ježiša Krista objavovali a prijímali ho do svojich životov. Najskôr by však malo byť Jeho evanjelium prítomné v našich životoch. Len vtedy totiž môže byť naše svedectvo bez ohľadu na jeho formu v očiach druhých ľudí dôveryhodné. A, samozrejme, len vtedy môže cirkev očakávať, že jej slovo bude mať v spoločnosti určitú váhu a rešpekt.

Ján Bunčák

Profil autora: je evanjelický farár. V súčasnosti žije a pôsobí v Trenčíne. K jeho záľubám patrí fotografovanie, genealógia a vážna hudba. Pod názvom Očami jedného farára nahráva občasné audio zamyslenia, ktoré boli na internete doteraz vypočuté spolu viac ako desaťtisíckrát.

Napriek tomu, že sa snažím, neviem sa celkom vyhnúť klebetám a ohováraniu. Čo mi pomôže udržať jazyk pod kontrolou?

Klebety a ohováranie vedia narobiť veľa zla. No sú bežné a v žiadnom prípade netvorí pokoj. Naopak, kazia vzťahy. Ohováraním posudzujeme správanie druhého. Máme na to právo, bez toho, aby o tom vedel? Táto plytká služba ohovárania je vlastne v tom, že v očiach druhých vynikne ohovárač. Poohovára druhého a sám seba povýši. Veď aj preto chodíme zamračení, pozerajúc do zeme a nevieme sa na seba usmiať, ruky si podáme, ale ak máme srdce plné ohovárania, tak to nijako neprospeje životu.

Boh je láska a On tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna za nás hriešnych ľudí. Ak tomu druhému Boh odpustil hriechy cez Krista, kto som ja, aby som posudzoval jeho konanie?! Či neodpustil aj mne? Iste nás ten zlý pokúša, aby sme sa nebáli ohovárať, veď mi „len tak rozprávame“. Je treba sa nám modliť, aby sme takému pokúšaniu dokázali s Božou pomocou odolať. Myslím, že práve modlitba je to, čo by sme pri akomsi nutkaní mali vysloviť, nie poohovárať. Ale je to aj známka tejto doby, v 1. Tim 3, 1 – 4 apoštol Pavol opisuje vlastnosti ľudstva – medzi iným spomína, že ľudia budú ohovárační. Že v posledných dňoch nastanú ťažké časy práve pre takúto správanie ľudí.

Viem, o čom to je, lebo ma poohovárali, dokonca ľživo. Len aby moje meno pošpinili. Ale pamätajte: „Môžu zničiť všetko, rod i majetok, vziať česť, hrdlo, dom, náš poklad nie je v tom, nebesá nám zostanú.“ Ohováranie nie je kresťanské a ani luteránske. Veď Dr. Martin Luther v *Malom katechizme* napísal: Máme sa Pána Boha báť a Ho milovať, aby sme na bližného svojho falošne neluhali, nezrádzali ho a neohovárali, ani mu zlý chýr nerobili, ale aby sme ho ospravedlňovali, dobre o ňom zmýšľali aj hovorili a všetko v lepšom zmysle vysvetľovali.“ Tiež vo svojich zväzkoch napísal, že pokles morálky v cirkvi je preto, lebo sme opustili službu napomínania. Tak ako o nej píše apoštol Pavol v liste Židom 3, 13 a na iných miestach.

Takže, skúsme si, pri nutkaní na ohováranie toto uvedomiť, modliť sa za bližného, namiesto ohovárania. Potom sa s ním porozprávať – iste má na vec, pre ktorú sme ho chceli poohovárať, svoje vysvetlenie. Veľmi to pomôže vzťahom v cirkvi.

Láskavosť Pána, nášho Boha nech je so všetkými nami.

Ján Brozman

Profil autora: je dozorcóm Východného dištriktu. Inžinier letectva, zodpovedný za technický stav lietadiel, je dnes starostom v Drienovskej Novej Vsi. Angažuje sa v Slovenskom evanjelizačnom stredisku ako predseda jeho výboru. Vo voľnom čase sa venuje poézii, vydal niekoľko básnických zbierok

Kerygma:

„Boh nám dáva naplnenie z kňazskej služby a hudba je taká čerešnička na torte.“

Predstavte si troch rímskokatolíckych kňazov na pódiu. Jeden spieva a hrá na gitare, druhý ho sprevádza na bicích a tretí dopĺňa kolegov na basgitare. Hoci fungujú už 16 rokov, na Semfeste 2012 ste ich mohli vidieť prvýkrát. Kerygma.

(Pavol Jenčo – gitara a spev, Martin Gnip – bicie, Milan Supek – basgitara)

SEM: Ako sa vám hrá na Semfeste?

P. Jenčo: Je tu úžasné prostredie. Nečakal som, že tu bude postavený taký veľký stage (pódium, pozn. red.). Sme rozohratí a rozohriati (smiech).

SEM: Vidieť troch kňazov na pódiu nie je príliš typické. Ako sa vám darí skĺbiť prácu na fare s koncertovaním?

P. Jenčo: Vždy je náročné zladiť pastoračnú so skúškami a koncertmi, no snažíme sa o to. A je tiež pravda, že až toľko nekonzertujeme. Do roka možno 15 – 20-krát. Popri našej práci to berieme ako dobrý relax a uvoľnenie.

SEM: Sú zbory, v ktorých pôsobíte, neďaleko od seba, alebo aj na druhom konci Slovenska?

P. Jenčo: Všetci sme združení okolo Košíc, v okolitých dedinkách, čo je veľmi výhodné. Stretávame sa v Košiciach, čo je také centrum.

SEM: Akými úspechmi sa môžete pochváliť?

P. Jenčo: Ako kapela sme začali v roku 1996 ako študenti teológie v Košiciach. Po skončení školy sme od roku 2003 vystupovali už viac menej poloprofesionálne. V roku 2007 sa nám podarilo vydať CD *Uchom ihly*. Mali sme to šťastie, že sme boli ocenení *Akadémiou slovenskej populárnej hudby*. Za naše prvé CD sme získali *Aurela* v kategórii gospel.

SEM: Celkom pekný úspech. Čo nasledovalo?

P. Jenčo: Nasledujúce tri roky sme mali umeleckú pauzu, hoci sme stále koncertovali. V roku 2010 nám vyšlo nové CD *V prostismere*.

SEM: Čo je pre vás najdôležitejšie v momente, keď stojíte na pódiu?

P. Jenčo: My by sme boli radi, keby si nás Boh použil v určitej forme evanjelizácie alebo katechézy. Je pravda, že naše piesne nie sú veľmi evanjelizačné, skôr by som povedal, že odrážajú bežné problémy človeka z kresťanského hľadiska. Čiže skôr by som to nazval katechézou ako evanjelizáciou. Ale aby som sa vrátil k otázke, boli by sme radi, keby to v prvom rade nejako oslovilo poslucháčov a na druhej strane, aby sme aj my mali dobrý pocit, že sme si dobre zahrali. Vždy je tam aj aspekt uvoľnenia sa a relaxu, ktorý pritom pociťujeme.

SEM: Aký štýl hudby hráte?

P. Jenčo: Myslím, že je to zmes. Podľa toho, čo kto z nás rád počúva. Vedeli sme sa zhodnúť na takých žánroch ako rock, blues, funky a folk. No najviac je to blues-rock. Aspoň máme takú ambíciu, že by sa to tak mohlo nazvať (smiech).

SEM: Ako vznikajú vaše skladby?

P. Jenčo: Vznikajú väčšinou až po tom, ako sa nám dostanú do ruky texty. Tie nám píše väčšinou tiež jeden kolega, farár Vlado Štefanič. To je takisto zaujímavé. Ďalší kňaz (smiech). Aj on je z východného Slovenska, takže sme sa spoznali na teológii v Košiciach. Je veľmi šikovný, takže keď mi dá do ruky text, je už len otázkou času, čo s tým spravím.

SEM: Keď vás tak počúvam, tak na východe to celkom žije ... aspoň hudobne.

P. Jenčo: Hudobne určite. Nevieť, či aj inak to tam žije, ale aspoň hudobne. Je to zhoda náhod, ale aj Božie riadenie, že sme sa takto dali dokopy. Keď späťne uvažujem,

že sme sa stretli v jednom ročníku všetci traja, iste tam musí byť nejaké Božie riadenie.

SEM: Čo ešte plánujete?

P. Jenčo: Máme v pláne urobiť na východe sériu školských výchovných koncertov. Majú byť výchovné, hovoriť chceme o protidrogovej tematike a bude to ponímané z kresťanského hľadiska. Koncerty by sme mali odohrať najmä v kresťanských školách. Už sa na tom pracuje, ale je s tým veľa vybavovačiek.

(Od roku 2009 hráva s kapelou Michal Lorinc /klávesy/ ako jediný „nekňaz“)

Boh nehľadá perfektných

- JÁKOB** ... bol podvodník (1M 27)
PETER ... mal impulzívnu povahu (J 18, 10 – 11)
DÁVID ... mal mimo-manželskú aféru (2S 11)
NÓACH ... sa opil (1M 9)
JONÁŠ ... utekal od Boha preč (Jon 1)
PAVOL ... bol vrah (Sk 9, 21)
MIRIAM ... bola klebetná (4M 12)
MARTA ... si robila príliš veľa starostí (L 10)
GIDEON ... bol podozrievavý (Sud 6)
TOMÁŠ ... bol nedôverčivý (J 20, 24 – 31)
SÁRA ... bola netrzeplivá (1M 16)
MOJŽIŠ ... sa zajakával a koktal (2M 4)
ZACHEUS ... bol nízky (L 19, 1 – 10)
ABRAHÁM ... bol príliš starý (1M 17)
LAZÁR ... bol mŕtvy (J 11, 1 – 44)

Boh nepovolal kvalifikovaných, vyškolených a perfektných, ale vyškolil a kvalifikoval povolaných. Aj napriek tomu, že nie si perfektný, zlyhal si a sklamal iných, Boh v tvojom živote pôsobí. Povoláva ťa do služby blížnym, ktorá prinesie nové hodnoty a kvality do tvojho života.”

Preklad z angličtiny: V. Kmec, Dublin, Írsko